

Munkaadóság és kiadóhivatal

SZUBOTICA
ZMAJ JOVIN TRG 3Telefonok
Kiadóhivatal 8-58
Munkaadóság 8-10, 8-83

NAPILÓ

Külföldi és belső árak

negyedévre 165 dinár
egy hónapra 55 dinárMegjelenik
minden nap, hétfőn és
szombatnapon is

XXIX. ÉVFOLYAM

SZUBOTICA, 1928. NOVEMBER 22.

318. SZÁM

CSÜTÖRTÖK

A szépirodalmi folyóirat

A vajdasági magyar szépirodalmi folyóirat kérdéséhez fűzött Közbeszólás-unknak igen örvendő visszlángja támadt. Dr. Strelitzky Dénes nemzetgyűlési képviselő, aki maga is lapkiadó és ezen a téren bokros tapasztalatokkal rendelkezik, polemizál velünk, még pedig olyan értelemben, hogy abból az ügynek csak haszna lehet.

Dr. Strelitzky Dénes cikkének azt a pozitívumát, amellyel lándzsát tűr a magyar szépirodalmi folyóirat eszméjének haladéktalan megvalósítása mellett, fenntartás nélkül magunkévá tesszük. Az érvelésével azonban nemcsak azért kell perbe szállnunk, mert olyan felfogást tulajdonít nekünk, amely távol áll tőlünk, hanem azért is, mert egyik-másik megállapítását korrekcióra szorít.

Azt írtuk a vita tárgyává tett Közbeszólás-unkban, hogy inkább várjunk még egy darabig, semmint a vajdasági magyar szépirodalmi folyóiratot a koraszülöttség veszedelmének tegyük ki. A mondat fogalmazásából kétségtelenül kiderül, hogy a hangsúlyt az előkészítés és kiérlelés szükségességére, nem pedig a várakozás, azaz halogatás célszerűségére helyeztük. Semmi okunk nincs arra, hogy ezt az álláspontunkat módosítsuk. A sztaribecseji találkozó meglepetésszerűen — hogy ne mondjuk: rajtaütésszerűen — állottak elő egyesek olyan prozopozícióval, amelyet egy képes hetilap irodalmi mellékletének befentesei az utolsó pillanatig, mint valami államtitkot, rejtegettek a többi író elől. Csoda-e, ha ez a semmiféle irodalmi érdeklődéssel nem igazolható taktikázás bizalmatlanságot keltett többek között magában dr. Strelitzky Dénesben is, aki a szóbanforgó melléklet számára kért támogatást bizonyos számadásoktól tette függővé? A magunk részéről hivatkozhatunk arra, hogy ezzel kapcsolatban nem csupán utólagos kritikát gyakoroltunk, hanem idejekorán felhívtuk a figyelmet az irodalmi találkozó rendezésének agyályos jelenségeire, amelyek azután a »becseji kultúrselekmények egyetlen kietlen részé«-re vezettek. Ha mi azt mondjuk, hogy ne feküdjünk bele egy sebbel-lobbal teremtett kész helyzet betegségébe és ne kössük a magyar szépirodalmi folyóirat sorsát egy elhamarkodott vállalkozás bizonytalan jövőjéhez, akkor nem a magtalan kunktatózkodást, hanem a gyümölcsöző körültekintést és a dolog minden oldalát mérlegelő megfontolást propagáljuk. Igenis, inkább várjunk még egy darabig, — de ne ölhetett kézzel — és ezalatt dolgozzuk meg a talajt, semmint Hübel Balázs módjára belerohanjunk a biztos bukásba.

Kifogásolja dr. Strelitzky Dénes azt a véleményünket is, amely szerint »a vajdasági magyar írók szépirodalmi folyóiratának az volna a rendeltetése, hogy a publikumnak tisztességes irodalmat, az íróknak tisztességes fizetséget nyújtson s a két kellék kölcsönhatásával lendítsen a vajdasági magyar irodalom ügyén.« Erőből a programról azt állítja dr. Strelitzky Dénes, hogy részben *elméleti*, részben *nem kimerítő*. Mi is tudjuk, hogy ez nem tisztes és valamilyeni részletkérdést átfogó program, csak felvázolt gondolat egy konkrét okfejtés keretében. De miért volna ez a meghatározás *elméleti* és mennyiben *gyakorlati* az az ellendefiníció, hogy »gyűjtőszerv, amelyből egyrésztől messze visszatükröződjék, hogy a Vajdaságban jelentékeny magyar irodalmi erőfeszítés, irodalmi élet van, másrésztől amely módot és lehetőséget is nyújtson, hogy a már kialakult és kifejtett és az erőteljesen feltörő új írói tehetségek egymás társaságában, figyelmet felhívó egy gyűjteményben kerüljenek a magyar olvasókörözés elé?« Engedelmet kérünk, de a mi egyszerű és a lényeg kifejezésére törekvő szavainkhoz képest ez a körmondat annyira teoretikus, hogy már a citálása révén is feloldva érezzük magunkat az elméletiség szemrehányása alól.

Csak akkor ütközik ki dr. Strelitzky Dénes gondolatmenetének gyakorlatiassága, amikor az írók javadalmazásának problémáját teszi szóvá. Amde ezen a ponton mi sem vagyunk fantaszták és a szépirodalmi folyóirattól korántsem re-

mélünk pénzügyi sikereket a vajdasági magyar írók számára. Ne méltóztassék szó szerint venni az »írók szánálását«, az csak mint ötlet röppent fel épen az írók sztaribecseji eszmecsereje alkalmával, annak a furcsaságnak epigrammatikus kihegyezésére, hogy egy olyan lapvállalat, amely egy hónapra mindössze hatszáz dinár írói honoráriumot utal ki, ötezer dinár havi hozzájárulást igényel. Ne essen kétségbe senki, aki a vajdasági magyar szépirodalmi folyóirat tervét az írók harpagoni mohóságától félti: egyetlen vajdasági magyar író sem olyan követelőző a honorárium tekintetében, hogy reális költségvetés összeállítását akadályozná. A mi íróink beletörődnek abba, hogy polgári foglalkozással vagy zsurnalisztikával keressék meg mindennapi kenyerüket és nem táplálnak hamis illúziókat az irodalom jövedelmezősége iránt. Mindamellett nem lehetnek olyan szerények, hogy ötindáros tiszteletdíjakkal beérjék — *ad maiorem litteraturae Hungaricae gloriam*. Tudunk olyan vajdasági magyar íróról, aki szíves-örömmel becsátaná regénykéziratát ingyen egy szépirodalmi folyóirat rendelkezésére, ha ellenértékül megkapná a szedést könyvkiadás céljaira. Ez a legkevesebb, amit egy folyóirat a szerzőnek meg-

tehet és hol vagyunk még ettől a fejlődési foktól is?!

Mélyen sajnálná dr. Strelitzky Dénes, ha a már megívó magyar szépirodalmi folyóiratot betemetné a magyar közönség közönye. Mi ezzel szemben úgy látjuk, hogy egyelőre még nincs is meg az, amit a közöny betemethetne. Van egy képes heti riportlap, amely irodalmi mellékletet is ad. A riportnak és az irodalomnak ez az összeházasítása a magyar szépirodalmi folyóirat prosperálása szempontjából föltötte káros, mert az áldozatkészséget lohasztja az a tudat, hogy a támogatás gyümölcseit egy olyan riportlap élvezi, amelynek fenntartása nem tartozik a magyar kisebbségi kultúra feladatai közé. Ha dr. Strelitzky Dénes fontosnak találja, — mint ahogy mi fontosnak találjuk — hogy azok a nemes értékek, amelyek ebben az irodalmi mellékletben feltáruhnak, egy szépirodalmi folyóirat tényezőivé váljanak, ám indítson mozgalmat ebben az irányban. Az ő nagy tekintélye, befolyása a magyar tömegekre, kiváló kulturérzéke és kiadói rutinja a leghivatottabb erre a szerepre és ha ezt sikeresen tölti be, mi leszünk az elsők, akik tapsolni fogunk neki. Ezidőszent — sajnós — még csak vitatkozhatunk vele.

Megszakadtak a német munkáskizárás ügyében megindult új tárgyalások

Szakszervezeti körökben a helyzetet rendkívül pesszimiztikusan ítélik meg

Berlinből jelentik: A Vorwärts düsseldorfi jelentése szerint

a rajna-westfáliai vasiparban felmerült konfliktus rendezése ügyében megindult új tárgyalások során hétfőn ismét súlyos akadályok merültek fel, úgyhogy a szakszervezeti megbízottak kívánságára a tárgyalásokat elnapolták.

A tárgyalásokról a kiküldöttek szerdán számoltak be

a szakszervezeti bizottságnak.

Szakszervezeti körökben a helyzetet rendkívül pesszimiztikusan ítélik meg, mert a legfontosabb probléma, a munkaidő kérdése még nem is került szóba az eddigi tárgyalásokon.

Minden jel arra mutat, hogy a tárgyalások döntő stádiumba kerültek és a tárgyalások eredménye a szakszervezetek állásfoglalásától függ.

Marinkovics külügyminiszter betegsége miatt a kormány részleges rekonstrukciója várható

A radikálisok a külügyi, a demokraták a belügyi tárcát kapják meg

Beogradból jelentik: Kedden, Szent Mihály arkangyal ünnepén a politikai élet több kitünőségének is szlavája volt és ez is egyik oka volt annak, hogy az amugyis csendes politikai életben nem történt nevezetesebb esemény. A pártvezérek közül Davidovics Ljuba még mindig Dél-szerbiában tartózkodik és délszerbiai inspekciós körúton von Grol Milán közoktatásügyi miniszter is. Davidovics valószínűleg jövő szerdán utazik vissza Beogradba, Grolt pedig a hét végére várják vissza. Elmaradtak a szokásos konferenciák is a miniszterelnökségen, viszont épen a szlavák miatt a politikusoknak alkalmuk volt, hogy magánlakásokban folytassanak fesztelen megbeszéléseket a helyzetről. Ezekben a beszélgetéseken sok szó esett a kormányrekonstrukció kérdéséről. A kormány rekonstrukcióját főleg a demokraták tartják szükségesnek, hogy ezzel a kormány auktóritását megerősítsék. Ebből a célból legmegfelelőbbnek látszik a *pártvezérek belépése a kormányba*, mert ettől várják a kormány tekintélyének növelését, továbbá az általános politikai helyzet javulását.

A demokraták részéről természetesen Davidovics Ljuba, mint a párt vezére kerül elsősorban kombinációba, míg a radikális pártot Szta-nojevics Áca kormánybalépése erősítene meg. Ezzel szemben azonban Davidovics Ljuba eddig sem mutatott semmi hajlandóságot arra, hogy a kormányba lépjen és ezzel még nagyobb felelősséget vállaljon a mai állapotokért. Ezért ezt a

kombinációt nehezen tartják megvalósíthatónak.

Sztanojevics Ácának a kormányba való belépése még kétségesebbnek látszik, minthogy a radikális párt elnöke még fiatalabb korban is mindig elhárította magától az ilyen megtiszteltést és mostani exponált tisztségét is csak barátai éveken át tartó unszolására fogadta el. Így tehát a kormány rekonstrukciója csak kisebb mértékben következhetne be.

Mint a rekonstrukció legelső oka, Marinkovics Voja külügyminiszter betegsége szerepel. A külügyminiszter már hosszabb idő óta betegkedik és legutóbb az orvosok leghatározottabban megtiltották, hogy hosszabb beszélgetéseket folytasson és intenzívebb szellemi munkát végezzen. Ezzel kapcsolatban sokat beszélnek arról, hogy a radikálisok ismét visszaveszik a külügyminiszteri tárcát, a demokraták viszont a belügyminiszteriumot kapják meg, amelyről Korosec Antun miniszterelnök lemondana. A radikálisok külügyminiszterjelöltje dr. Jovanovics Vászta és Perics Ninko lenne, míg Nincsić Momcsilo személye exponált ellenzéki magatartása miatt a mostani kormánykoalícióban, nem jöhet számításba. Arra az esetre, ha Korosec tényleg visszavonulna a belügyminiszterium vezetésétől, a demokraták jelöltjeként Pecics Dragutin és Timotijevics Koszta nevet emlegetik, bár ezek a kombinációk még teljesen magánjellegűek, hiszen hivatalos formában a kérdés még nem került szóba.

A hitvesgyilkossággal vádolt Erdélyi Béla naplója

A napló szerint egy besurranó tolvaj fojtotta meg Forgács Annát

Budapestről jelentik: Erdélyi Béla, akinek bűnpere őrjátsági érdeklődést keltett, szívósan védekezik bírái előtt és azokból a válaszokból, amelyeket az elnök kérdéseire ad, kitűnik, hogy alaposan felkészült a védekezésre. Bizonyítja ezt egyébként Erdélyi fogházi naplója is, amely most a tárgyalás során került nyilvánosságra. A napló semmi mást nem tartalmaz, mint Erdélyi védekezését. A napló többek között a következőket tartalmazza:

1925.

»Nap-nap után fennjártam a Santelli-féle vivóteremben, ahol egy alkalommal a fiatal Santelli mutatott be Annának.

Ekkor neki Braun Ferenc szállító és dr. Nagel Dénes udvaroltak, mind a kettőt boldogította. Egy alkalommal szemére hánytam Annának a velem szemben való viselkedését és megsértettem őt. Ezért Braun Ferenc provokált, kardpárbajt vívtunk, Braunt a fején elég súlyosan megsebesítettem. Két nap múlva Anna újra feljött Santellihez, itt kibékültünk, négy nap múlva...

Annával többször voltam jeleneteim, egy izben, mikor a Márvány-menyasszonyból jöttünk haza, őt haza akartam küldeni, velem akart maradni, megütöttem.

Junius végén egy vidéki színésznőt ismertem meg, szerelmes lettem bele. Anna megtudta, hogy jóban vagyunk. Nagy jelenetek voltak,

brómmal megmérgezte magát.

Klütéseket kapott, több napig feküdt.

Egy más alkalommal kocsin hazakísértem, a házuk előtt Anna kiugrott a kocsiból és felfelé szaladva, egy autó elé vetette magát. Az kikerülte.

Anna ordított: »En ugyanis megölöm magam!«

Erőszakkal cipeltem fel szülei lakására. Ezután két hétig feküdt, majd lement rokonaihoz Szekesfehértvárra. Visszajöve, augusztusban nővérével együtt elutazott Millstadiba.

En közben boldogan életem vidéki szerelmemmel.

1926.

Rómában voltam, majd pünkösdkor Pestre jöttem. Anna nagyon rossz színben volt. Mondta, hogy kokaínt és morfiomot szed. A Belvárosi Színházban, ahol játszott, egyszer rosszul is lett: morfiommérgezést kapott. Tanu: Turay Ida, Balla Zsuzsi.

Nyáron a Lidón találkoztunk. Ő itt már egyedül volt és Rómába mentünk. Gyönyörű heteket éltünk itt. De veszekedések is voltak néha, mert Annának mániája volt a katolicizmus.

Royalban vacsora: Anna, Balla Zsuzsi, Klein Andor, Dárday Gábor, Sándor Sándor és Weinreb Oszkár.

Kijöve a társaság közt veszekedés keletkezett, én szóltam Annának, hogy üljön be Bandi autójába, mert haza akartuk a hölgyeket vinni. Anna kiabálni kezdett, csődület, rendőr, arra jött egy barátom, Tihanyi Laci, belekapaszkodott: »Kísérjen haza, Laci, én elrántottam Dárdai autójába, bottal is megütöttem és elrobogtunk.

Besurranó tolvaj fojthatta meg Annát

Gyakran csónakáztunk Annával estéknél kettésben. Ilyenkor Anna többször fel is állt a csónakban. Ha meg akartam volna ölni,

a legegyszerűbb lett volna a csónakban megölni,

hogy beleessen a vízbe, sőt egy felfordulást is rögtönözhettem volna. Anna alig tudott uszni, én ellenben kitűnő úszó vagyok, így Anna nem tudott volna megmenekülni. Vagy azt is megtehettem volna, hogy én vonszolom ki Anna holttestét a vízből,

a biztosítási díjat meg kellett volna kapnom s még én tetszelegtem volna a hős életmentő szerepében.

Ha le akartam volna lökni Annát, akkor a Kanzell-

„Ha lesz erőm életben maradni“

Ha én vagyok a gyilkos, elmenekülök. Nem akarok beszélni érzelmi momentumokról, de hát hogy képzelik, megölni valakit, akiért mindent és mindenkit áldoztunk? Pénzért? Hát minék kell nekem pénz, ha ő már nincs? A legnagyobb érzés, a szerelem, többet nem lesz otthon a szívemben. És ha esetleg lesz erőm életben maradni, üresen, cél nélkül, úgy ezt csak szüleimért teszem. Szerelmem oda, becsületem oda, minek éljek? Ha én vagyok a gyilkos, lett volna elég lekierőm azt a két szegény öregot a karomon a lányuk sírjára vezetni? Ahhoz már tízszeres rablógyilkosnak kellett volna lennem.

Mikor a csendőrök érdeklődtek, hogy biztosítva vagyunk-e,

Utána Anna imádni való angyal volt, kellett nekik a verések.

Októberben beszállították Annát a Grünwald-sanatóriumba. Női betegsége volt.

1927.

Februárban

Anna közölte, hogy áldott állapotban van.

En huzódoztam és mondtam, hogy menjen fel barátimhoz, akik nőorvosok voltak, de Anna hallani sem akart erről.

Végül is elvettem feleségül.

Markó Jenő dr. ügyvéd barátom szerezte meg a diszpenzációt, a szülők csak utólag értesültek a házasságról. Szüleim nem nagyon örültek neki, később azonban nagyon megszerették Annát.

Ekkor ötlött fel a biztosítás gondolata.

Anna azért is akarta a biztosítást, hogy hátha meglesz a gyerek és azt gondoltuk ez komoly tény, mivel bizonyítjuk, hogy spórolni akarunk, mindkét oldalon a szülőknek nagyon fog tetszeni. En csak magamat akartam ötezer dollárra biztosítani, de Anna megsértődött és azt mondta, hogy ő is ér annyit, mint én és ő is kenyérkereső. Erre én ezt feleltem: »De nem az én asztalomra.«

Anna különböző porokat szedett

László ajánlatára fordultam Solthoz. Solti ajánlotta a kölcsönös biztosítást, én ezt eddig nem is ismertem, Solti ajánlotta azt is, hogy vegyük fel a bal esetet is, mert alig husz dollárral drágítja a díjtételt és dupla az összeg. Végül is beleegyeztem. Ekkor a Carlton szállodában laktunk, itt keresett fel Szántó igazgató a két orvossal és itt Szántó előtt mondta Anna, hogy ő akarja, hogy mindketten biztosítva legyünk.

A Parisienneben egyszer éjjel után Gyergyay Pista jelenlétében vett be Anna idegszillapítót. László Ernő is adott neki insulint, azt szedte. Különböző porokat szedett még.

Nekem dr. Sebők Zsigmond a Gombos vivóteremben megnélt és Klár veronált irt fel.

Dr. Polányi Béla mondott dolgokat Anna életéről.

Három-négy hét múlva

Anna mondta, hogy tévedés az áldott állapot.

Pedig már örültem, hogy ily fiatalon apa leszek.

En először a Tátrába akartam menni, Anna pedig Millstadiba. A biztosítás alól ki akartam bujni, mert mikor megtudtam, hogy nem lesz gyerek, gondoltam, akkor vesszen kárba a harminc dollár. Ezért nem fizettem a díjat.

Életünk legszebb heteit éljük vidám gondtalanságban Millstadiban.

Az adósságokkal nem nagyon törődünk, majd csak kifizetjük, biztattuk egymást. Amikor Annával jeleneteim voltak Millstadiban, Kaháné volt a békeangyal. Anna anyjával is folyton veszekedett. Annával szemben erősnek kellett lennem, mert tudtam, hogy ha egyszer gyenge leszek, vége a szerelmemnek.

ről löktem volna le. Csak nem fogom megfojtani, amikor tudom, hogy a fojtogatás ujjnyomot hagy magam után. Meggyőződés, hogy Anna a lezuhandó folyton szenvedett sérülések miatt belső elvérzésben halt meg, bár az sincs kizárva, hogy míg távol voltam,

egy tolvaj lopódzhatott be a szobába, fojtogatni kezdte.

Ez azonban csak az erős töprengés és fantázia szüleménye, mert én biztosra veszem, hogy elvérzés okozta Anna halálát.

Amikor a halál napján a szobalány a takarítást bevégezte és kiment, egy perc múlva én is utána mentem.

akkor jutott eszembe a biztosítás.

Nem hittem ugyan, hogy még érvényben legyen, de sürgönyöztem Buschar-nak, hogy jelentse be a biztosítónak. Annál kevésbé hittem, hogy érvényben van, mert tudtam, hogy a biztosítónál Anna valótlán születési adatokat mondott be.

Volt Annának egy különös tudománya, az embert felpszkálni és kihozni a sodrából.

Az egész ügy szappanbuborék. Jó szenczió lesz az újságoknak az ártatlanságot kilovagolítani, én pedig elmondhatom, hogy vendég-szereltem, mint gyilkos.

habár rövid ideig remélhetően, az élet nagy szinpadán.

A millstatti tanuk nagyrésze nem jelenik meg az Erdélyi-per főtárgyalásán

A csütörtöki tárgyalásra Schadl tanácselnök millstatti tanukat idézte meg. Szerdán

több levél és távirat érkezett a törvényszékhez, amelyben sok külföldi tanu jelenti be, hogy más elfoglaltsága miatt nem jelenhet meg a tárgyaláson.

Ezek között van Pichler dr., aki a böncolást végezte és Forgács Annát kezelte is Millstadban. Ugyanesek bejelentette távolmaradását Hilda Thimm szobalány, aki főleg arról tett volna vallomást, hogy Erdélyi betegsége alatt is milyen brutálisan bánt Annával.

Kiszivárgott hírek szerint Schadl tanácselnöknek az az álláspontja, hogy

a tanuk távolmaradása nem fog semmi akadályt jelenteni a bizonyítási eljárás tekintetében,

minthogy ezeknek Ausztriában történt kihallgatása alkalmával jelen volt a védő, illetve annak helyettese és így

a főtárgyaláson felfolvasandó vallomásukat teljes bizonyító erejűeknek veszik.

A csütörtöki tárgyalás szintén rendkívül izgalmasnak ígérkezik. Felvonulnak a vád tanui, budapesti színészek és színésznők, írók, továbbá annak a sanatóriumnak az orvosai, ahol Forgács Annát az első mérgezőskor kezelték.

Szerdán Schadl tanácselnök szobájára egy táblát tettek ki, amelyen a következő felírás volt:

Az Erdélyi tárgyalásra egész hétre minden jegy elfogyott

Ennek ellenére Schadl elnököt egész nap ostromolják a jegykérők, még pedig legnagyobb részt a legjobb társaság hölgyei.

TÖZSDE

Zagreb, nov. 21. (Zárlat.) Páris 221.48—223.48, London 275.68—276.48, Newyork 56.81—57.01, Zürich 10.94.10—10.97.10, Berlin 13.54.75—13.57.75, Bécs 7.98.50—8.01.50, Prága 168.37—168.17, Budapest 9.91.22—9.94.22, Trieszt 297.21—299.21.

Szombori terménytőzsde, nov. 21. Buza bácskai vasut 240—245, rozs bácskai vasut 235—240, zab bácskai vasut 240—245. Árpa takarmányi 64—65 250—255, tavaszi 67—68 270—275, baranyai 69—70 285—290. Uj tengeri csöves 165—170. Bab orig. 800—820. Liszt 0gg 350—360, 0g 350—360, 2-es 330—340, 5-ös 310—320, 6-os 265—285, 7-es 245—260, 8-as 200—210. Korpa finom 18—185. Irányzat változatlan.

Budapesti gabonátőzsde, nov. 21. Határidőzlet: Buza márciusra 27.36—27.52, zárlat 27.48—27.50, májusra 28.20—28.28, zárlat 28.24—28.26, rozs márciusra 25.50—25.74, zárlat 25.72—25.74, májusra 25.96—26.26, zárlat 26.22—26.24, tengeri májusra 29—29.26, zárlat 29.22—29.24, júliusra 29.30—29.62, zárlat 29.52—29.54. Készárúpiac: buza 25.40—26.35, rozs 23.50—23.75, takarmányárpa 25.75—26.25, sörárpa 27—29, köles 25—26, repce 46.50—47.50, tengeri 31.25—31.75, zab 25.50—26.25, korpa 18.50—18.75.

Chicago terménytőzsde, nov. 21. Középfolyamok (zárójelben az előző napi zárlat): Buza december (116) 116 és fél, március (120 hétnyolcad) 121 egynegyed, május (123 hétnyolcad) 124, Tengeri december (85 háromnegyed) 86 háromnegyed, március (88) 88 ötnyolcad, május (90 háromnegyed) 91. Zab december (46) 46 és fél, március (46 egynegyed), május (47 egynyolcad). Rozs december (102 egynyolcad) 102 és fél, március (105 ötnyolcad) 106, május (107 háromnegyed).

Winnepi terménytőzsde, nov. 21. Középfolyamok: Buza december (119 egynyolcad) 119 egynyolcad, március (124 egynyolcad) 124 háromnegyed, május (126 ötnyolcad).

Liverpooli terménytőzsde, nov. 21. (Zárlat.) Buza december (9 sh 3 ötnyolcad d) 9 sh 3 ötnyolcad d, március (9 sh 4 háromnyolcad d) 9 sh 4 és fél d, május (9 sh 4 hétnyolcad d) 9 sh 5 d.

Vizállás

A noviszdai hidrotechnikai hivatal jelentése szerint a jugoszláv vizek mai állása a következő: Duna: Bezdan 134 (—4), Apatin 204 (—4), Bogojevó 220 (—5), Vukovár 178 (—6), Palánka 161 (—3), Noviszd 165 (—4), Zemun 220 (0), Pancsevó 194 (—6), Szmederevó 279 (—), Orsava 247 (—3). Dráva: Mitrovica 362 (—10), Beograd 158 (—8). Tisza: Szentá 90 (—18), Becsej 74 (—), Titel 198 (—).

A demokratapárti magyarok az iskolatörvények revízióját követelik

Deputációt küldenek Grol Milán közoktatásügyi miniszterhez

Grol Milán közoktatásügyi miniszter — mint ismeretes — beterjesztette az elemi iskolai és a középiskolai törvényjavaslatot. A két törvényjavaslat körül nagy vita keletkezett és különösen a kisebbségek képviselői sérelmezték, hogy a két törvényjavaslat nem respektálja a nemzeti kisebbségeknek az alkotmányban és a nemzetközi szerződésben biztosított jogait.

A benyújtott törvényjavaslatok ellen állást foglalt a jugoszláviai magyar és német sajtó és a német párti képviselők nevében dr. Krafft István, a magyar párt részéről dr. Strelitzky Dénes képviselő jelentették ki, hogy a legélesebb harcot indítják meg a javaslat ellen.

A demokratapárti magyarok részéről Havas Emil dr. a Bácsme gyei Napló szerdai számában kritizálta a javaslatot és bejelentette, hogy a demokratapárti magyarok mindent elkövetnek, hogy a kisebbségi sérelmek orvoslást nyerjenek.

Az ilyen módon bejelentett akciót a közeli napokban meg is kezdik a demokratapárti magyarok, akik

a jövő hét elején deputációt menesztenek Beogradba, hogy Grol Milán közoktatásügyi miniszter előtt is ismertessék a magyarság kívánságait. Főképpen azt kéri, hogy a törvényben világosabban jusson kifejezésre a magániskolák alapításának joga, továbbá, hogy az állami alapokból a kisebbségi iskolák és tanítók segélyezésére is juttassanak arányos összeget, végül pedig imperative mondják ki, hogy a gyermekek nemzetiségi hovatartozására a szülők nyilatkozata irányadó.

A küldöttség szerdán akart megjelenni a közoktatásügyi minisztériumban, de ezt a tervet el kellett ejteni, mert Grol Milán közoktatásügyi miniszter nem tartózkodik a fővárosban és így a deputáció valószínűleg hétfőn megy Beogradba. A küldöttséget Dimitrijević Drágó dr. fogja vezetni és tagjai lesznek főberek között dr. Havas Emil, Lendvai József, Milkó József, a sztarakanizsai járási demokratapárt elnöke, Tölgyesi Lajos, a topolai pártszervezet elnöke és mások. A küldöttséghez Beogradban csatlakozni fog Keressy Vince demokratapárti képviselő.

Cetina Zsárkó büntető feljelentést tett Szentá rendőrfőkapitánya ellen

A járásbírósa kihallgatta a rendőrfőkapitányt a volt polgármester kilakoltatása ügyében és közölte vele, hogy az iratokat átküldi az ügyészségnek

Szentáról jelentik: Cetina Zsárkót, Szentá város volt polgármesterét — mint ismeretes — kedden a rendőrség kilakoltatta. A volt polgármester lakásán rendőrök jelentek meg, akik parancsukhoz képest kihordták a lakásból minden holmit az utolsó butoradarabig.

Az esetet különféleképpen kommentálják Szentán. Az egyik álláspont szerint a bíróság lett volna illetékes a kilakoltatás végrehajtására. A másik álláspont ezzel szemben azt vitatja, hogy a semmitűzők éppen néhány hete mondotta ki, hogy a tisztviselők illetményei ügyében keletkezett viták eldöntése szintén nem a rendes bíróságok, hanem a közigazgatási hatóságok hatáskörébe tartoznak.

Cetina Zsárkó dr. Peczarszki Brankó és dr. Vuics Szvetozár társaságában kedden éjszaka tizenegy órakor megjelent lakása előtt és az ott szolgáló teljesítő rendőrtisztől megkérdezte, hogy joga van-e butorait az uccáról elszállítani. A rendőrtiszt kijelentette, hogy a butorral szabadon rendelkezhetik. Minthogy a butorokat reggel sem szállították el, kilenc órakor Vorigics Szilvákó főkapitány felszólította Cetina Zsárkót, hogy három óraán belül szállítsa el az uccáról butorait, különben a rendőrség saját hatáskörében az ő kárára és költségére fogja az elszállítást eszközölni. A felszólítást azonban nem lehetett kikézhesíteni, mert a kérőszítő ezzel tért vissza, hogy Cetina és felesége az új folyamán elmentek. Ekkor a főkapitány elrendelte, hogy az uccára kirakott butorokat a szomszédos autógarázsban helyezték el ideig-

lenesen, ami meg is történt.

Közben Vorigics rendőrfőkapitány és Vukov Gliso büntető járásbírója a büntető járásbírótól idézést kaptak, hogy kedden délután négy órakor jelenjenek meg dr. Lálies Viktor büntető járásbíró előtt, mert Cetina Zsárkó feljelentést tett ellenük magánlaksértés és hivatalos hatalommal való visszaélés miatt.

Vukov rendőrfőkapitány a járásbírónak bemutatta az írásbeli utasítást, amelyet a rendőrfőkapitány állított ki. Vorigics a bíró kérdéseire kijelentette, hogy Vukovnak az utasítást a helyügyminiszternek 18174. számú rendeletével a városi tanács végzése alapján adta ki, még pedig a városi szabályrendelet 122. szakasza értelmében. Ez a szakasz kimondja, hogy a főkapitány tartozik a közgyűlés és tanács végzéseit végrehajtani. Kérte a bíróságot, hogy szerezze be a legutóbbi közgyűlési határozat jegyzőkönyvét, amely szerint a közgyűlés névszerűtlen szavazással bírton kívül felelősséggel magáévá tette a tanácsnak Cetina kilakoltatását kimondó határozatát. A főkapitány rámutatott arra, hogy hivatalos hatalommal való visszaélésről szó sem lehet, mert felsőbb hatósága utasítására cselekedett. Ha a kapott parancsot nem teljesítette volna, fegyelmi vagy esetleg büntető uton vonhatták volna felelősségre. Magánlaksértést sem követett el, mert a kérdéses lakás nem Cetináé volt, hanem az a város polgármesterének lakása.

A kihallgatás után dr. Lálies közölte Vorigicsal és Vukovval, hogy az iratokat átteszi az ügyészséghez.

Kibékültek a becskerekai radikális frakciók

A Ninesics-csoport csatlakozott Sztankovics Szvetozárhoz

Becskerekről jelentik: A becskerekai radikális párt két frakciója között, mint már ismeretes, kibékülési tárgyalások indultak meg. A tárgyalások híre nagy feltűnést keltett Beeskereken, mert sehol nem volt olyan feszült a viszony a radikális frakciók között, mint éppen a felsőbányában, ahol Ninesics Momesiló és Sztankovics Szvetozár hívei állnak egymással szemben.

A tárgyalások megkezdéséről szóló hírek megjelenése után a Radikális Borac-ban, amely a Ninesics-csoport lapja, cáfolat jelent meg. A tárgyalásokat ugyanis Sztelics Koszta, a Ninesics-frakció egyik vezető tagja indította meg, aki felkereste Rajics Szvetiszláv beogradai főispánt és ajánlatot tett neki a kibékülésre. A Radikális Borac Sztelics látogatásáról azt írta, hogy az magánjellegű volt és nincs semmiféle összefüggésben a radikális csoportok egymáshoz való viszonyával. Később azonban az események igazolták, hogy Sztelics Koszta és Rajics főispán között valóban politikai tárgyalások folytak, amelyek most eredményre is vezettek.

Több előzetes megbeszélés után hétfőn este Rajics főispán találkozott dr. Ankics Bózsával, a Ninesics-frakció vezetőjével. A tanácskozás két óra hosszúságú tartott és Ankics hajlandónak mutatkozott a

megegyezésre. A kibékülési feltétele az volt, hogy helyezzék vissza állásukba azokat a tisztviselőket, akiket az első választás alkalmával megválasztottak. Rajics főispán ezt a feltételt visszautasította, kijelentve, hogy annak teljesítése jogilag is lehetetlen. Ezután úgy látszott, hogy a tárgyalások megszakadnak. Kedden azonban váratlan fordulat történt, amennyiben a Ninesics-frakció hajlandónak mutatkozott az előbbi követeléstől elállni és a megegyezési tárgyalásokat más alapon folytatni.

Kedden este a Ninesics-frakció Popov Dusan elnöke alatt ülést tartott, amelyen döntő határozatot hoztak. Popov Dusan ismertette a becskerekai és a felsőbányai politikai helyzetet és hangsúlyozta, hogy a párt szakadás következménye az lett, hogy a radikálisok minden pozíciójukat elvesztették. Ajánlotta, hogy beküldjenek ki és ezentúl Sztankovics Szvetozár politikáját támogassák. Indítványozta, hogy ismerjék el helyesnek Sztankovics Szvetozár felsőbányai akcióját.

Dr. Ankics Bózsza ellenezte az indítványt és azt mondta, hogy maradjanak meg továbbra is régi álláspontjuk mellett és folytassák eddigi működésüket. Sztelics Koszta a javaslat mellett szállt fel, majd Popov elnök szavazásra tette fel a kérdést. Az ülésen az

elnökön kívül tizenhároman vettek részt és ezek közül heten a javaslat mellett, hatan ellene szavaztak. A szavazás eredményeként Popov Dusan elnök kijelentette, hogy a kibékülés megtörtént és ettől a naptól kezdve Sztankovics Szvetozárt ismerik el vezérüknek.

Ankics Bózsza, aki ellenezte a kibékülést, a szavazás után kijelentette, hogy meghajlik a többség akaratára és továbbra is bent marad a pártban.

A határozatról értesítették Sztankovics Szvetozárt, aki jelenleg bánáti agitációs körúton van. Sztankovics Szvetozár csütörtökön érkezik Beeskerekre, ahol a kibékült frakciók ez alkalommal már együttes ülést tartanak és együttesen fogják üdvözölni Sztankovics Szvetozárt, mint a párt vezérét.

A két frakció közt létrejött megegyezés híre gyorsan elterjedt Beeskereken és politikai körökben óriási szenzációt keltett.

Uj tartományi választások lesznek a novakanizsai járásban

Az államtanács elvi döntése jóváhagyta Rajics Szvetiszláv főispán érvelését

Becskerekről jelentik: A közigazgatási bíróság rendkívül érdekes döntése érkezett a beogradai főispáni hivatalhoz. A határozat nemcsak elvi jelentőségéről fogva, hanem közvetlen politikai kihatásai miatt is főnké feltűnést számíthat. Az államtanács magáévá téve Rajics Szvetiszláv beogradai tartományi főispán érvelését elrendeli ebben a döntésében, hogy a novakanizsai járásban újra le kell folytatni a tartományi választásokat.

A radikális pártban dúló frakcióharcok tudvalevőleg a beogradai tartományi közgyűlésen is éreztetik hatásukat. A főbizottsági radikális csoportnak leghangosabb képviselője a tartományi közgyűlésen Pantovics Dragoszláv, akit a novakanizsai járásban választottak meg tartományi képviselőnek. A kormánypárti radikális frakció ugy akarta Pantovicsot a tartománygyűlésből kibuktatni, hogy a novakanizsai járási listán szerepelt összes tartományi képviselőjelöltek benyújtották lemondásukat. A vajdasági községi választásokról szóló szabályzat ugyanis kimondja, hogy amennyiben valamely listán szereplő tartományi képviselő lemond, a listán utána következőt kell behívni a helyére, ha pedig egy lista kimerül, akkor az illető járásban új választást kell lefolytatni.

A novakanizsai radikális lista összes jelöltjeinek lemondásával tehát a radikális párt új választásokat akart kifizorszírozni, miután a novakanizsai járásban a hivatalos radikális párt az utolsó tartományi választás óta annyira megerősödött, hogy biztosra veszik, hogy az új választáson Pantovics kibukik. A lemondás folytán Rajics főispán annakidején rendkívül közgyűlésre hívta össze a beogradai tartománygyűlést, amelyet szeptember 17-én tartottak meg. Ezen a közgyűlésen a főispán ismertette a novakanizsai tartományi képviselők és helyetteseik lemondását, ami Pantovics és hívei között nagy meglepetést keltett.

Pantovics Dragoszláv két órás beszédben foglalkozott a novakanizsai lemondásával és azt indítványozta, hogy a lemondásokat ne vegyék tudomásul. Az indítványt Beslics Nikola, a tartománygyűlés elnöke szavazásra tette fel és mivel a szerbiai demokraták is az ellenzéki radikálisokkal szavaztak, a szavazás eredménye az lett, hogy a tartománygyűlés többsége nem vette tudomásul a novakanizsai lemondásokat.

Rajics Szvetiszláv főispán az ügyet ezután az államtanácshoz terjesztette fel döntésre. Főterjesztésében a főispán kifejtette, hogy véleménye szerint a szavazásnak nem lehet semmiféle jelentősége, mert a lemondásokat tudomásul kell venni és a szabályzat imperative előírja, hogy ha egy lista kimerül, akkor új választást kell tartani és mivel a novakanizsai lemondásával ez az eset beállott, a főispán véleménye szerint az új választást meg kell tartani, tekintet nélkül arra, hogy a tartománygyűlés többsége a lemondásokat nem vette tudomásul. A főispán ebben a kérdésben az államtanács döntését kérte.

A döntés most érkezett meg a főispáni hivatalhoz, amelyben az államtanács a főispán érvelését helyesnek ismeri el és elrendeli az új választások megtartását. Ehhez képest a főispán nyolc napon belül kiírja a választást a novakanizsai járásban, amelyet a törvény értelmében egy hónapon belül meg kell tartani. A választást tehát előreláthatólag december 1-én tartják meg.

Az államtanács elvi jelentőségű döntése után valószínű, hogy hasonló módon még néhány járásban lesznek a közeljövőben új tartományi választások.

A száj- és garatüreg
 az a veszélyes út, amelyen át a kórokozók a szervezetbe hatolnak. A légutakban ezeknek a kórokozókak romboló hatása ellen, amelyek a náthát, az influenzát és a többi ragályos betegségeket okozzák legjobban a kollembeszt!

Dr. WANDER-féle

ANACOT-PASTILLÁK

Használatuk használatával védőköszövek.

Az egész vajdasági ügyvédi kar tiltakozik az új ügyvédi díjszabás ellen

Monstregyülésre készül az ügyvédi kamara

Noviszadról jelentik: A noviszadi felelősségi bíróság elnöki tanácsa és a semmitősségi polgári tanácsa, mint már ismeretes, néhány nappal ezelőtt megállapította az ügyvédi díjakat a Vajdaság területére. Ezek a díjak irányárakul szolgálnak a járásbírók és a törvényszékek részére is.

Az új ügyvédi tarifa általános elégedetlenséget keltett a vajdasági ügyvédi karban és ennek dr. Adamovics István, a vajdasági ügyvédi kamara elnöke a *Bácsmegyei Napló* hasábjain kifejezést is adott. Dr. Adamovics István ugyanakkor közölte azt is, hogy az ügyvédi kamara a közeli napokban rendkívüli közgyűlésre fog összehívni, hogy az ügyvédi kar létező esett sérelmet megvitassa és módot találjon a sérelem orvoslására.

Dr. Adamovics István elnök vasárnapra, november 23-ikére délelőtt tíz órára összehívta az ügyvédi kamara rendkívüli közgyűlését, amelynek napirendjén egyetlen tárgy szerepel: az új ügyvédi díjszabás megvitatása. Az egész Vajdaságból tömegével érkeznek bejelentések, amelyek közlik, hogy az egész vajdasági ügyvédi kar felvonul a közgyűlésre, hogy ne csak a hozott határozattal, hanem a közgyűlésen résztvevő ügyvédek nagy számával is demonstráljon a sérelmes díjszabás ellen.

Dr. Adamovics István kamarai elnök csütörtökön reggel Beogradba utazik, hogy személyesen keresse fel

az igazságügyminisztert, akit a vasárnapi kamarai közgyűlésre meg fog hívni. Meghívó megy a vajdasági összes ügyvédképviselőkhöz, akiket ugyancsak meg fognak kérni, hogy jelenjenek meg a közgyűlésen.

Az ügyvédek kimutatják, hogy *Beogradban a Vajdaság számára megállapított ügyvédi díjszabás ötszöröse, Zagrebben ugyancsak az ötszöröse és Szlovéniában a hétszerese van érvényben.* Sérelmezik az ügyvédek, hogy a felsőbb bíróságok akkor állapították meg ezt a díjszabást, amikor az új ügyvédi törvény meghozatala küszöbön áll és amikor ugyanis a törvényben biztosított jognál fogva az igazságügyminiszter hatáskörébe fog tartozni az egységes ügyvédi díjszabás megállapítása. Sérelmezik továbbá, hogy a felsőbb bíróságok ugyanakkor szállították le körülbelül hatvan százalékkal az ügyvédek díjszabását, amikor a nemzetgyűlés tetemesen felemelte a bírák fizetését és hivatkoznak arra, hogy ugy az ügyvédi kamara, mint a nemzetgyűlés ügyvédképviselői voltak azok, akik mindenkor sikra szálltak a bírák jogos követelése érdekében.

A vasárnapi közgyűlés izgalmas lefolyásának ígérkezik, de nincs kizárva, hogy az utolsó pillanatban békés megoldás jön létre, mert mint magánforrásból értesülünk, szó lehet arról is, hogy maguk a felsőbb bíróságok fogják megváltoztatni a hozott ügyvédi díjszabást.

Az első krimicsautól a rajnai fém munkások husz milliójáig

A huszonöt év előtti nagy textilipari kizárás jubileuma

Berlin, november hó.

Miközben éjjel-nappal folynak a tárgyalások, a rajnavidéki fém munkás-kizárás megszüntetésére, a szászországi *Crimmitschau* városka textil munkás-lakossága fényes ünnepségek keretében ülte meg a huszonöt év előtti nagy szászországi textil-munkás kizárás első jubileumát. A huszonöt esztendeje lezajlott tömegsztrájk és az azt követő kizárás nem végződött kedvezően a munkásokra nézve, a munkaadó-szövetség huszonnyolc hetes elkeseredett harc után letörte a mozgalmat, de a crimmitschauer munkásság mégis megünnepelte most az első németországi munkás-kizárás negyedszázados évfordulóját, mert ez volt az a vereség, amely felért száz győzelemmel. A német munkásmozgalom századeleji nagy fellendülése ugyanis a crimmitschauer sztrájkolók letörésével kezdődött: az 1903-as választások, amelyeken először aratott a fiatal szociáldemokrata párt váratlan győzelmeket, a crimmitschauer események jegyében folytak le s ugyanekkor kezdődött a német munkásszakszervezetek szinte hihetetlen arányú megerősödése is.

Hogyan tört ki a crimmitschauer sztrájk? A századforduló elején a szászországi textilipar, amely akkor már áttért a géptermelekre, nagy virágzásnak indult. A vállalkozói haszon horgililis mértékben növekedett a nagy befektetések ellenére is, pedig, hogy ezek mekkorák voltak, azt legjobban az a tény jellemzi, hogy a szász textilipar még ma is ugyanazzal a gép-parkkal dolgozik, amivel huszonöt évvel ezelőtt. A munkásság nem sok hasznot látott a textilipar nagyszabású fellendüléséből, a takácsok és a szövönök éppen úgy tízenhárom és tízenöt órát dolgoztak naponta, mint egy emberöltővel ezelőtt s a munkaadók mereven visszautasították alkalmazottaik minden olyan kívánságát, amely a munkaidő megrövidítésére irányult. A munkások a különböző üzemekben a tízórás munkanap követelésével léptek fel. A vállalkozók ezt azzal utasították el, hogy a munkaidőnek ilyen nagyarányú csökkentése a szászországi textilipar halálát jelentené. A *Leipziger Neuesten Nachrichten*, a szászországi iparmagnások vezető orgánuma napról-napra éles logikájú vezércikkben bizonyította be, hogy a 13-14 órás munkanap fenntartása nemcsak a munkaadók érdeke, hanem magáé a textil munkásságé, mert elsősorban az maradna kenyér nélkül, ha ez a túlzó követelés az egész textilipart csődbe juttatná. (Azóta nemcsak a tíz, de a nyolcórás munkaidőt is bevezették a szász ipartelegeken — anélkül, hogy a textilipari részvények állandó tőzsdéi emelkedése megszűnt volna.)

A takácsok, amikor látták, hogy egyezkedésekkel, barátságos uton semmire sem mennek, a sztrájk fegyveréhez nyúltak. 1903 őszén nyolcezer crimmitschauer textil munkás szüntette be a munkát. A munkaadók erre a lépésre azzal válaszoltak, hogy a sztrájkoló munkásokat kivánságuk teljesítése helyett kizárták.

A vállalkozók — mint utólag kiderült — már vártak erre az erőpróbrára. Az előző években ugyanis a szász-thüringiai textilvidékeken hol itt, hol ott törtek ki kisebb jelentőségű, egyes üzemekre korlátozó sztrájk-

kok a munkaidő miatt s a munkaadók egyszer már erőlyesen le akarták számolni az *angolkör*-ral, ahogyan az angliai munkásmozgalomból átlátható harc fegyvert, a sztrájkot a *Lagnamverein* nevű munkaadó-szövetség ülésén az egyik szónok elnevezte. A textiliparosok egyik legtekintélyesebb vezére, Vogel fitkos tanácsos harc szervezőjébe egyesítette az érdekelt szászországi textilvállalkozókat és ez a szervezet óriási arányú biztosításokat kötött egy sztrájk kitörésének az esetére. Amikor a crimmitschauer munkások sztrájkba léptek, a munkaadók, munkáltatók, zsebükkben a biztosítási kötvényekkel, amelyek biztosították számukra a sztrájk következtében elmaradt hasznot, minden habozás nélkül kizárhatták munkásaikat. Ez volt az első kizárás Németországban. A harc teljes erővel indult meg mindkét részről. A munkások ezuttal lemondtak az eddigi szokásos kunyorálásról a hatóságoknál, elmaradtak a takácsküldöttségek (amelyeknek még nem is olyan sok idővel ezelőtt maga Lassale egyengette az utját Berlinben az öreg császárnál), de a tízenöt évvel korábbi bányász-sztrájk gépromboló-romantikája is hiányzott ezuttal. A sztrájkolók nem ugrottak be semmi provokációnak és nem engedték megfélemlíteni magukat a hatósági erőszaktól. A munkabeszüntetések letörésére később oly gyakran alkalmazott *rendszabályok* ekkor mutatkoztak be először: a hatóságok beültették a sztrájkoló munkások gyűléseit, a kizárás harmadik hónapjában kiűzték a munkásokat lakásaikból és családok százait tették télvíz idején uccára, végül pedig esendőséget koncentráltak az ipari vidékekre és proklamálták a hadiállapotot. Mindez nem használ semmit. Eltelt a negyedik hónap, az ötödik — és a kizárt munkások még mindig nem adták fel követeléseiket. A küzdelem óriási hatást tett a német munkásságra. Az a körülmény, hogy a sztrájkba kényszerült munkásság követelése elvitathatatlanul jogos volt, főleg pedig a crimmitschauer takácsok heroikus kitartása az egész világ rokonszenvét kivívta. Nemcsak az európai, de az amerikai lapok — a polgári sajtó is — napról-napra közöltek jelentéseket a crimmitschauer eseményekről, amelyek minden elméleti megfontolásnál és propagandánál eredményesebben fejlesztették ki a munkássztyálynak a szolidaritás érzését. Egyedül a berlini munkásság napi 17.000 kemény márkát gyűjtött össze a sztrájk ideje alatt a kizárt takácsok számára és a *»krimicsau«* szó az egész világon fogalom lett az antiszociális munkás-kizárások megjelölésére.

Huszonnyolc hétig álltak a kizárt munkások a harcot. Akkor azután kapitulálniuk kellett és a tízórás munkanapot nem sikerült megvalósítaniuk — egyelőre. A vereség azonban kinyitotta a német munkásság szemét, ráeszméltek arra, hogy jogos érdekeiket csak a szervezkedés biztosíthatja. A szakszervezetek rohamosan megerősödtek és például éppen a textilszakmára vonatkozóan mutatták ki a német textil munkások szakszervezetének 1928. augusztus 19-iki kongresszusán, hogy a szervezet fellendülése közvetlenül a crimmitschauer sztrájk letörése után kezdődött.

A crimmitschauer vereség hatalmas lépés volt elő-

re azon az uton, amely oda vezetett, hogy a német birodalmi gyűlés most husz millió márka segélyt szavazott meg a rajnavidéki kizárt fém munkások számára. Gyűlésbetiltás és csendőrszurony helyett husz millió márka! Nagyon fordult a világ huszonöt esztendő óta. A részben szociáldemokratákból álló koalíciós kormány javaslatát a kizárt munkások segélyezésére vonatkozólag nemcsak a szociáldemokrata párt szavazta meg, hanem — a szélső jobboldal kivételével — a polgári pártok, a nagytoke pártjai is. Sőt a német nemzeti párt is, amely a javaslat ellen szavazott, de kisebbségben maradt, kénytelen volt arra az álláspont-ra helyezkedni, hogy *elvben ugyan helyesli* a kizárt munkások segélyezését, de mégis tiltakozni kénytelenek az ellen, hogy az állam husz milliót fizessen be a sztrájkasszába. Ezt a tiltakozást azonban a birodalmi gyűlés pártjai közül csak a kommunisták tették magukévá, akik szintén az ellen szavaztak, hogy az állam a kizárt sztrájkolókat segélyezze. A javaslat sikere ugyanis nagy győzelme a szociáldemokrata pártnak, amely ezzel bebizonyította, hogy a munkásság szempontjából mégsem olyan egészen mindegy az, hogy képviselve van-e a munkássztyálya a kormányban, vagy sem. Nemcsak az a husz millió, ami a kizárt munkásoknak jutott (s ami igen jelentős összeg még a kizárt munkások nagy száma mellett is), de főleg az a tény, hogy ezzel a lépéssel az állam hivatalosan elítélte a *»krimicsau«*-t, olyan eredmény, amely feltétlenül megérte azt az áldozatot, amit a szociáldemokrata miniszterek a cirkáló-ügy után a kormánybanmaradással hoztak. S ez az, ami a kommunistáknak fáj, annyira fáj, hogy elvakultságukban — holmi elvi szempontokra hivatkozva — a rajnavidéki éhező munkások ellen foglaltak állást.

A crimmitschauer munkásság jubileumi bankettjén külön asztal mellett ültek azok az immár fehérhajú takácsok és szövönasszonyok, akik 1903-ban résztvettek a nagy sztrájkban. Bizony akkor még aligha gondoltak arra, hogy huszonöt év múlva az ő soralkból fog kikerülni a birodalom munkaügyi minisztere, aki hasonló esetben nem tartóztatja le a munkásokat, hanem ellenkezőleg, melléjük áll az egész állami apparátussal együtt.

Diószeghy Tibor

Minden orvos kezelhet veszetséget

Olcsóbbá tették a veszetség elleni védekezést

Az orvosi tudomány rövid időn belül lehetővé tudja majd tenni, hogy a veszetség elleni védekezést házilag végezzék. Ebben a nagyjelentőségű újításban vezető szerepe van a noviszadi állami közkörház kebelében működő Pasteur-intézetnek, amelynek tudvalevőleg dr. Hempt Adolf, az európai híru tudós a vezetője.

A noviszadi Pasteur-intézet a közeli napokban a veszetség elleni gyógyszerekből hatalmas raktárt fog berendezni, amely az egész ország összes egészségügyi intézményeit ellátja a veszetség gyógyítására szolgáló szérumokkal.

Felkerestük dr. Hempt Adolf főorvost, aki a *Bácsmegyei Napló* munkatársának a következőket mondtta:

— Mint ismeretes, sok éven át foglalkozunk a veszetség elleni védekezés módjának tökéletesítésével és időtartamának megrövidítésével. Ebben az ügyben az egészségügyi minisztériumban sok tanácskozás folyt, hogy a nagyjelentőségű kérdést a betegek érdekeinek szemelőtt tartásával megoldjuk. Röviddel ezelőtt Noviszadon időzött dr. Stampar Andrija, egészségügyi minisztériumi osztályfőnök, aki hosszas és beható tanácskozást folytatott velem és olyan megoldást találtunk, hogy az egészségügyi minisztérium Noviszadon a veszetség elleni központi gyógyszerleakatot létesít, amely a noviszadi Pasteur-intézet hatáskörébe és ellenőrzése alá fog tartozni. Ebből a központi gyógyszerleaktárból látjuk el majd az ország összes egészségügyi intézményeit és pedig a noviszadi, zagrebi, sarajevói, beogradi, ljubljana, spliti, cetinjei, nisi és szkopljei Pasteur-intézeteket és ezek az intézetek látják el viszont a kerületi, járási és községi orvosokat, akiknek révén a magánorvosok is kapnak szérumokat, úgyhogy ezentul az intézményeken kívül minden magánorvos abban a helyzetben lesz, hogy a veszetség elleni gyógymódot szolgáló szérumokkal kezelhesse a nála jelentkezett betegeket. Ezentul elegendő a veszett állat marását a községi, vagy a kezelő magánorvosnak bejelenteni, aki a rendelkezésére álló gyógyszerekkel öt nap alatt házi kezelésben meggyógyíthatja a veszett állatoktól megmárt betegeket. A Pasteur-intézetek azonban nem szűnnek meg és azok a betegek, akik az intézetekben jelentkeznek, továbbra is ingyenes kezelésben részesülnek.

Legjobb hirdetési orgánium a „BÁCSMEGYEI NAPLO“

A földalatti vámpír

A dubrovniki gimnázium igazgatósága titkos diákegyesületet leplezett le, amelynek tagjai késpárbaft vívtak egymással és halálra ítélték az árulót

Dubrovnikból jelentik: Különös ügyben folytat házi vizsgálatot a dubrovniki gimnázium igazgatója, akinek tudomására jutott, hogy harmadik-negyedik osztályos diákok Földalatti vámpír néven titkos egyesületet alapítottak. Az egyesület tagjai egy városvegi, elhagyott pincéhelyiségben rendszeresen gyűléseket tartottak. A »gyűlésterem« az egyesület címével összhangban álló misztikus helyiség volt. Az egyesület elnöke az ügynevezett *bértandés* intézte, amelynek tagjai fekete terítővel leborított széles asztal előtt foglaltak helyet. Az asztal közepén hatalmas halálfej meredezett, egyébként a tanácskozó asztalon késék, török, revolverek és méreggel telt halálfejű üvegcsék heverték szanaszét.

A tagfelvétel — mint a vizsgálat megállapította — szintén misztikus külsőségek között ment végbe. Az új tagoknak fehér lepedőbe burkolva fekete álarcokkal kellett a vértanúság elé járulni és fennhangon kellett az elnök után elmondania a vérfagyasztó esküformát, amely a hitiszegő, vagy áruló számára halálbüntetést helyezett kilátásba.

Néhány nappal ezelőtt a dubrovniki gimnázium egyik negyedik osztályos növendéke előadás után az iskola kapujában késsel támadt rá egy osztálytársára és azt a vállán meg is sebesítette. A különös ügyben a gimnázium igazgatósága nyomban megindította a vizsgálatot és a késsel hadakozó kis diákokat tanári konferencia elé idézték. Az igazgató vallatni kezdte a

gyermekeket, akik a kihallgatás folyamán megdöbbentő dolgokról rántották le a leplet. Az a diák, aki késsel támadt rá egyik osztálytársára, elmondotta, hogy társát, aki szintén tagja volt a Földalatti vámpírnak, a vértanúság ámuláson kapta rajta és ezért az egyik titkos ülésen halálra ítélté. A halálos ítélet végrehajtóját sors-huzás útján jelölték ki. A kalapból az ő nevét húzták ki és egyben azt is elhatározták, hogy három nappal később késszurásokkal kell az árulót megölnie.

A gimnázium tanári kara nyomban kiszállt az egyesület titkos helyiségébe, ahol valóban megtalálták az álarcokat, késéket, revolvereket és töröket, az egyik sarokban pedig szalmával bélelt dobozba csomagolva rákaptak az egyesületi halálfejre is. Megtalálták a »gyűlésteremben« a tagok pontos névsorát és most ennek alapján valamennyiük ellen elár a gimnázium igazgatósága. A tagok egyike sem idősebb tizenégy évesnél és az elnök egy negyedik osztályos tanuló.

A kihallgatások során a tanárok arra vonatkozólag is kérdéseket intéztek a Földalatti vámpírhoz, hogy milyen céllal alapították és tartották fenn a titkos egyesületet.

A negyedik elnök a kérdésre így válaszolt:

— A mozliban is így láttuk, igazgató ur.

A tagokat most minden valószínűség szerint szigorú megrovásban részesíti a tanári konferencia, a késsel diákokat pedig előreláthatólag el fogják távollatni az intézetből.

Szubotica nem váltja meg a villanytelepet

Fontos ügyeket tárgyal a november 30-iki közgyűlés

A szubotici városi képviselőtestület, mint jelentették, november 30-ikán rendes közgyűlést tart, amelyen fontos ügyeket fognak tárgyalni. Elsősorban a kölcsön ügyével fog foglalkozni a városi közgyűlés és előreláthatólag elvi jelentőségű határozatot hoz, amely szerint a város egyelőre nem veszi át a villanytelepet és így megszűnnek a további tárgyalások a Mac Dániel-féle csoporttal. A városi tanács egyébként, mint már korábban megírtuk, egy másik külföldi pénzcsoporttal folytat tárgyalásokat egy nagyobb kölcsön ügyében. Ennek a kölcsönnek feltételeit a városi tanács még tanulmányozza.

A közgyűlés elé terjeszti a városi tanács a városi javadalmi hivatal új szervezési szabályrendeletét is. A javaslat már elkészült és most van sajtó alatt és a jövő hét elején meg fogják küldeni a városi képviselőknek. Az új szabályrendelet jelentős változásokat fog eszközölni. A városi tanács a javadalmi hivatal bevételeit lényegesen fel akarja emelni és ebből a célból felemelik a városi kövezetvámot, amely eddig

rendszerint volt megállapítva. Egy métermázsas csokoládé után például hat dinár kövezet vámot fizettek, egy métermázsas törött paprika után fél dinárt, egy kiló ékszer után szintén egészen jelentéktelen összeget kellett fizetni. A városi tanács el akarja kerülni azt, hogy a községi pótdát felemeljék és ezért a javadalmi hivatal bevételeit akarja felemelni.

A városi képviselőtestület ezenkívül a Scotus Viatora (volt Polyó) uca lakóinak kérelmét fogja tárgyalni, hogy az uccában levő nyílt csatornát, amely nagy esőzésekkor mindig kiárad és elönti az egész környéket, meleg időben pedig megmérgezi az egész városnegyed levegőjét, szélesítsék ki és fedjék be. A mérnöki hivatal forgalmi szabályrendeletet terjeszt a közgyűlés elé az uccai forgalmak szabályozásáról. A képviselőtestület végül a december elsei állami ünnep rendezéséről is fog tárgyalni és nagyobb összeget fog megszavazni egy nagy népünnepély költségeire.

A közgyűlés napirendjét csütörtökön délelőtt fogják szétküldeni a képviselőknek.

A kézrekerült kumáni rablógyilkos elmondotta szökése kalandos történetét

Romániában járt, éhezett és fázott a halálraitélt

Becskerekről jelentik: A *Bácsmegeyi Napló* szerdái számában jelentette, hogy Marinac Svetiszláv, a becskereki fogházból megszökött kumáni rablógyilkos egyik társa, Mari József, aki Marinaccal együtt szökött meg, önként jelentkezett a becskereki fogházban, mert szökése után nem tudott élelemhez jutni és már két nap óta nem evett semmit. Marit jelentkezése után nyomban letartóztatták és arról kezdték vallatni, hogy merre vette utját Marinac Svetiszláv. A szökött fegyenc utbaigazítása alapján szerdán reggel Kumánban, *Tesles Ráda* oltani gazdálkodó istállójában sikerült is rátalálni Marinacra. A halálraitélt rablógyilkos minden ellenkezés nélkül megadta magát a csendőröknek, akik szerdán délután egy órakor visszaillesztették Becskerekre.

Trifunovic Bozsidar vezető államügyész nyomban kihallgatta Marinacot, aki szökéséről a következőket mondta el:

— Október 24-ikén, amikor a felebbviteli bíróság is helybenhagyta a halálos ítéletemet, a becskereki fogházban egy cellába kerültem Stark Jánossal, aki néhány évi fogházbüntetését töltötte a becskereki fogházban. Amikor visszahozták Noviszadról, ahol a felebbviteli bíróság ítéletét hirdették ki előttem, Stark megkérdezte tőlem, hogy mi történt Noviszadon. Elmondottam neki, hogy helybenhagyták a büntetést, mire így válaszolt:

- Most már csak Isten és én segíthetünk rajtad.
- Hogyan? — kérdeztem csodálkozva.
- Azt csak bízd rám.
- Nem akarok semmi tiltott dolgot csinálni, in-

kább majd be adok egy kegyelmi kérvényt — mondtam ekkor neki, de ő így felelt:

— Kegyelmet egyedül tőlem kaphatsz.

— Stark ezután kijelentette, hogy pénteken, vagy szombaton meg fog menteni, de hogy pontosan, arról nem szólt egy szót sem. Pénteken bejött hozzá látogatáshoz a fogházba a felesége, aki titokban egy kis fűrészt csempészett be hozzá. Ezzel szombaton délután átfűrészelte a fogházi anyagraktár ablakán lévő rácsot és estefelé Stark, Mari és én belopóztunk a raktárba. Nagy nehézségek árán sikerült kibujnunk a keskeny résen és néhány perc alatt kívül voltunk a fogházon. Ekkor már megbántam, hogy résztvettem a szökésben, szerettem volna visszamenni, de két társam magával vonszolt. Legelőször Stark sógoromjéhez látogattunk el, majd futólépésben Muzslára mentünk, ahol Mari meglátogatta a feleségét. Az asszonytól dohányt és gyufát kapott és ezután pihenés nélkül folytattuk utunkat. Muzslán meg betértünk egy kocsmába, amelynek tulajdonosa jó ismerőse volt Starknak. Neki szokta eladni a lopott dísznokat. Itt néhány pohár pálinkát ittunk meg, majd folytattuk utunkat Ernesztháza felé. Itt a határ mentén Stark belátogatott a sógorához, Mari és én pedig a kapu előtt vártunk rá. Ebben a pillanatban egy csendőrijárőr haladt el arra és megkérdezett bennünket, hogy kire várunk.

— Starkot várjuk — felelte Mari.

A csendőrök véletlenül ismerték Starkot és tudtak róla, hogy jelenleg a büntetését tölti a becskereki fogházban.

— De hiszen Stark most ül — felelték csodálkozva. Mari erre egész megdöbbenéssel ezt vágta rá: — Épen most szöktünk meg Becskerekéről. A csendőrök ezt tréfának vették, jól mulatva Mari szavain és tovább álltak.

— Később Stark visszajött és kenyeret hozott magával. Aztán Bókára mentünk, ahol Mari József nővére lakott. Bementünk hozzá és tejet vacsoráztunk. Nemsokára folytattuk utunkat. Egyideig az ivanica szállások körül bolyongtunk s egyszerre csak azt vettük észre, hogy román területen vagyunk. Találkoztunk egy biciklis román csendőrrel, akivel Stark soká csebzégetett németül. Gyalog mentünk Temesvárra, ahol Starknak igen sok rokona van. Amikor bejöttünk a városba, Stark azzal bucsuzott el tőlünk, hogy meglátogassa egy pár rokonát és pénzt és emiavalót fog hozni.

— A megbeszélte helyen vártunk rá — folytatta Marinac — de Stark becsapott bennünket és nem jött. Éhesek voltunk, láztunk s az utat sem tudtuk, mert Stark volt a vezetőnk. Vaktában elindultunk és Aradra jutottunk. Utközben koldultunk és majd minden embertől kaptunk egy-egy darab kenyeret. Gyalog visszamentünk Temesvárra, munkát kerestünk, de nem kaptunk sehol, mire elhatároztuk, hogy visszatérünk Jugoszláviába.

Elmondotta még Marinac, hogy már nagyvonták a kóborlást s elhatározták, hogy meglátogassák családjukat és aztán jelentkeznek a becskereki ügyészségnél. Écska határában elváltak. Marinac folytatta útját Kumán felé. Nem messze a községtől egy pásztorral találkozott a rablógyilkos és köszöntötte. Marinac szakálla vándorlása alatt nagyra nőtt, ruhája rongyos és sáros volt és a pásztor bizalmatlanul megkérdezte: »Ki vagy? — Marinac így felelt:

— Megszöktem a fogházból és most megyek haza.

A pásztor megijedt, vacsorát hozott, azután pedig megmutatta az utat a halálraitéltnek, aki megköszönte a szives vendéglátást és tovább ment a tisztai tölts mellett. A község közelében találkozott a gátörrel, aki ismerte őt. Az őt elképedve kiáltotta:

— Te vagy, Marinac?

— Én vagyok. Megyek Kumánba.

Éjjel három órakor ért be Marinac a községbe, ahol ismét találkozott egy ismerőseivel, aki felismerte és megdöbbenve kérdezte:

— Hogy mertél hazajönni? Apádat és anyádat is le akarják csukni miattad.

— Csak a családomat akarom meglátogatni, azután megyek vissza — mondtam neki — és a feleségem háza elé mentem. Nem akartam bemenni, mert szakállam resteltem megjelenni az asszony előtt, ezért előbb elmentem a sógoromhoz, aki mikor meglátott, megijedt és elzavart. Később jöttek a csendőrök és rám kiáltottak, hogy fel a kezekkel. Én megadtam magam és csak arra kértem a csendőröket, hogy engedjenek a feleségemhez és a gyermekeimhez, mert azért jöttem vissza, hogy viszontláthassam őket. A csendőrök azonban megbilincseltek és nyomban elvittek.

A rablógyilkos bánja, hogy megszökött és azt állítja, hogy rosszabb dolog éhséget és hideget szenvedni, mint meghalni.

Tiltakoznak a fűszerkereskedők az alkoholkimérési tilalom ellen

A felsőbácskai fűszerkereskedők egyesülete csütörtökön tartja közgyűlését

A belügyminisztérium 2371. szám alatt rendeletet adott ki, amelyben megtiltotta a bor, sör, pálinka és más alkoholos italok kimérését a fűszerkereskedésekben. A minisztérium a rendeletet a kávéházakról és az alkoholarusító kereskedésekről szóló szabályrendelet végrehajtási utasításai alapján adta ki, amelyek szerint tiltva van alkoholos italokat kimérni a fűszer- és vegyeskereskedésekben, vagy ehhez hasonló üzletekben mindazonok a vidékeken, ahol ez szokás volt, vagy engedélyezve volt.

A belügyminisztérium a rendeletet a napokban küldte meg a hatóságoknak azzal, hogy a kiméréseket a nevezett üzletekben január elsejével szüntesse be.

A rendeletet a napokban kapta meg a felsőbácskai fűszerkereskedők Szubotican székeli egyesülete, amely elhatározta, hogy a legközelebbi közgyűlésen fog a kérdéssel foglalkozni.

A felsőbácskai fűszerkereskedők egyesülete csütörtökön este nyolc órakor tartja meg rendes évi közgyűlését, amelyre meghívják nemcsak a tagokat, hanem azokat a kereskedőket is, akik még nem tagjai az egyesületnek. A felsőbácskai egyesület vezetősége elhatározta, hogy az egyesületet megszervezi az egész Felső-Bácskában. Ezért felhívja a felsőbácskai községekben levő hasonló egyesületeket, vagy ahol ez nem volna, a kereskedőket, hogy a szubotici központi irodához (Cara Dusana 4.) forduljanak személyesen, vagy levélben bővebb információkért. A felsőbácskai fűszerkereskedők egy csoportba fognak tömörülni, hogy így eredményesebb munkát fejtsenek ki a fűszerkereskedők érdekében.

A csütörtöki közgyűlésen, amelyet a Horváth-féle vendéglőben fognak megtartani, az egyesület határozati javaslatot fog hozni, amelyben erőteljesen tiltakoznak a belügyminisztérium rendelete ellen.

„Magyarország az olasz szerződés miatt veszítette el Jugoszláviát, mint exportpiacot“

Fábián Béla kritikája a magyar parlamentben a magyar-olasz kereskedelmi szerződésről

Budapestről jelentik: A magyar képviselőház szerdai ülésén a magyar-olasz kereskedelmi szerződés tárgyalása során felszólt Fábán Béla is, aki nagyobb beszédben technikai szempontból bírálta a javaslatot. Rámutatott arra, hogy Olaszország évi buzaszükséglete 30 millió métermázsa, vagyis Magyarország évi termésének kétszerese. Ha tehát Olaszország szükségletének csak a felét szerezné be Magyarországon, nem volna Magyarországnak semmiféle terméstelesleg gondja. Vágómarhából Magyarország nem is hízal annyit, amennyit Olaszország Franciaországból importál.

Amikor az olasz-magyar barátsági szerződést

megkötötték, gazdasági körökben is azt hitték, hogy az új irigynél Magyarország Fiumét fogja kapni nászajándékkul

— mondotta Fábán. — Ebből azonban nem lett semmi, sőt Magyarország kivitele csökkent.

Jugoszláviát az olasz szerződés miatt veszítette el Magyarország, mint exportpiacot.

Végül Fábán kifogásolta, hogy az agrár Magyarország 18 millió pengő értékű gyümölcsöt importál és a déligyümölcs behozatal ötmillió pengővel emelkedett. — Félő — mondotta végül — hogy ha a liszt és buza-export nem emelkedik, akkor Magyarország épügy, mint valamikor Szerbia, belefut a saját zsirijába.

Parasztlázadások Ukrániában és Fehér-Oroszországban

Egy volt cári tiszt vezeti a lázadókat

Berlinből jelentik: Az ukrán szovjetkötársaság egyes vidékein parasztlázadás tört ki. A mohilevi kormányzóság területén a parasztlázadások terjedtek. A lázadókat Ulrikov volt cári tiszt vezeti, aki katonailag szervezte meg a csapatokat.

Fehér Oroszországban szintén fellázadtak a parasztlázadások és kifosztották a katonai raktárakat. Dobrinszban az állami lőszergyárat fosztották ki, azután a gyár épületét felrobbantották, az őrséget pedig legyilkolták.

Megindult a harc az osztrák köztársaság elnöki méltóságáért

A keresztényszocialisták Miklas képviselőt jelölték

Bécsből jelentik: Miután a szociáldemokrata párt kedden este úgy határozott, hogy nem járul hozzá Seipel kancellárnak az alkotmány módosítására vonatkozó javaslatához,

Hainisch köztársasági elnök nem választható meg újból,

tekintve, hogy az alkotmány szerint harmadszor nem választható meg ugyanaz az elnök.

Ilyen körülmények közt megindultak a politikai pártok előkészületei és teljes mértékben folynak már a december 5-iki elnökválasztásra. Sok politikus neve került forgalomba, így elsősorban Miklas Vilmos keresztényszocialista képviselőt, a nemzeti tanács elnökét kombinálták, de szóba került Ramek Rudolf dr., a keresztényszocialista párthoz tartozó volt kancellár is. A nempolitikusok közül különösen Paltan dr. udvari tanácsos volt igazságügyminiszter és Wettstein Richard egyetemi tanárt emlegetik, miután azonban az utóbbi a Németországhoz való csatlakozási mozgalom vezére, megválasztását nemcsak az antant-hatalmak, hanem mindazok az országok, amelyek ellenzik a csatlakozást, kihívásnak tekintenek. Felmerült az a gondolat is, hogy egy világhírű tudóst válasszanak meg az osztrák köztársaság elnökévé és ebben az esetben elsősorban Eisesberg dr. sebészprofesszor jönne számításba, de tekintetbe jöhetne Pirquet egyetemi tanár és még inkább Wagner-Jauregg, a

Nobel-díjjal kitüntetett pszichiáter-professzor.

Miközben a kombinációk javában folynak, szerdán délben létrejött a keresztényszocialista párt határozata.

A keresztényszocialista párt, mint a legnagyobb parlamenti többségi párt,

Miklas képviselő jelölésére mellett foglalt állást.

Miklasnak tizenkét gyermeke van, akik közül kettő apáca. Miklas képviselővé való megválasztása előtt gimnáziumi igazgató volt. Pártjában nem volt osztatlan a lelkesedés jelölése mellett, amiben anyagi kérdések is közrejátszottak. Az osztrák köztársaság elnökének mindössze ötezer shilling a havi fizetése, ami kevés a sok reprezentálására és

mivel Miklasnak tizenkét gyermeke van, a köztársaság elnökének fizetése alig volna elég számára,

továbbá az elnöki lakás, amely a Ballhausplatzon, a külügyminisztérium palotájában van, sem alkalmas ilyen nagy család befogadására.

A határozathoz természetesen még a nagynémet pártnak és a Landbund néven tömörült kisgazdáknak is döntő szavuk van, nem is szólva a szociáldemokratákról, tehát a keresztényszocialisták határozata még nem dönti el, hogy ki lesz Ausztria új köztársasági elnöke.

Telefonbeszélgetés péntek hajnalban — csütörtök délután

Hogy folyt le az első telefonbeszélgetés Budapest és Hollywood között?

Budapest, november.

Incze Sándor szerkesztő csütörtöktől péntekre virradó éjszakára meghívta magához barátait, legyenek ott, amikor telefonon beszélgetni fog Korda Sándorral, a Hollywoodban élő magyar rendezővel.

Incze Sándor egy nappal a beszélgetés előtt kábelrel értesítette Korda Sándort, hogy pénteken hajnalban félnégy és négy között felhívja telefonon. Korda kábelválaszban tudomásul vette az időpontot.

*

A dolgozószoba asztalán a telefon.

Halk beszélgetés. Félszemmel mindenki a telefont figyeli.

Valljuk be, — ez az igazság — senki sem hisz a dolog komolyságában.

*

Három óra tiz perc.

Megszólal a telefon. Éles berregés.

Incze ugrik a telefonhoz:

— Halló!... Igen... ott Hollywood?...

Kis csönd, Incze reszkető kézzel nyelére teszi a kagylót. Remeg a hangja:

— Becsaptak!... Valaki a Fészekből!... Borzasztó!...

*

Heltai Jenő keserűen mosolyog:

— Ez Pest!...

Márton Miksa Biller Irénnel kártyázik. Nevet:

— Az én időmben, ha beszélni akartam Kordával, levelet küldtem neki — hordárral!...

*

Beszélgetés, kártya, csönd. Lassan megy előre az óra mutatója. Beöthy László a színházi dekonjunktoról beszél.

És most hirtelen megszólal a telefoncsengő. Ijedt csönd. Mindenki felugrik a helyéről. Incze a telefonhoz rohan:

— Halló!... Igen?... Ne tessék tréfálni!... Komoly?... Ja, ja... Berlin?... Hier Budapest!... Jes!... London?... Newyork?... Halló... halló... halló!...

— Mi történt?...

— Nem... nem tudom... Halló!... Halló!...

A telefon körül az egész társaság. Az izgalom tetőfoka. Biller Irén szívére szorítja a kezét. Azt mondja:

— Jaj!...

Heltai Jenő, izgatottan:

— Nem... ez csakugyan hihetetlen!...

Incze:

— Halló... halló!...

Márton Miksa (tréfás dühvel):

— Most kellett ezt... amikor rummy vagyok?...

Incze:

— Halló... halló!...

És hirtelen:

— Ho... Hollywood... Speaking?...

Négy óra tiz perc. Felsikolt Incze hangja:

— Te vagy az... Korda?... Drága... Kordám!...

Billér hangosan felzokog. Gaál Franciska kezét tördelve szalad fel és alá a szobában.

Incze:

— Hogy vagytok?... Igen... kitűnően hallok!...

Beszélj, drágám... beszélj!...

Heltai szemében könnyek. Beöthy László visszatartja a sírást, belevörösödik az arca... hiába... nem bírja. Sir!... Rátkai nekitámaszkodik az ajtófélfának és elcsukló hangon mormolja maga elé:

— Istenem... Istenkém... mi ez?...

És Incze:

— Te vagy az Máriám?... Toncsi... hogy vagytok?...

Cserépy Arzén fellöki karjait a levegőbe. Klábal: — Csak az tudhatja, mit jelent ez, aki volt már Hollywoodban... A világ másik fele!...

Beöthy:

— Ha egyenesen befurunk a földbe, éppen alattunk Hollywood!

Incze:

— Átadom a kagylót, Sanyikám, Heltainak!

Heltai (fogja a telefont és reszkető hangon):

— Csókolunk benneteket... a jó Isten áldjon meg benneteket!...

És Beöthy:

— Hány óra van most nálatok? Délután negyed hat?...

Már Biller beszél... Gaál Franciska...

És Beöthy sirva meséli:

— Korda első szavai ezek voltak: »Isten áldja meg, drága vezérem!...« Tizenöt év óta nem hallottam Korda hangját!...

Cserépy beszél:

— Gyertek haza... csináljunk együtt magyar filmeket!

És sorban: a társaság minden tagja... Egy-egy szó, egy-egy mondat... Öt perc... nyolc... tíz perc!...

És megegyeszer Incze.

Vége a beszélgetésnek!...

*

Valaki ebben a csöndben azt mondja:

— A télből beletelefonáltunk a szikrázó, forró nyárba!...

Rátkai:

— Ebben a szobában benne van a világ valamennyi hangja!...

Heltai:

— A Faraók hangja is... a wagrami csata zaja... a kőkorszak első kalapácsütésének zöreje...

És Beöthy:

— Hat évvel ezelőtt, ha megszólalt édes jó apám szobájában a telefon, nem szívesen ment oda felemelni a kagylót... Idegen... emberfeletti csodának tartotta azt, hogy valaki a város másik részéből beszélhessen vele ennek az ördögös instrumentumnak segítségével!... Én én, a fia... én... most, hat évvel később, tengeren keresztül, éterhullámok hátán... 11.000 kilométer távolságban beszélék telefonon Korda Sándorral!...

Heltai:

— Pénteken hajnalban — csütörtök délután!...

*

Mulnak a percek, negyedórák... félórák... Reggel van. Hat óra... Haza kellene menne... le kellene feküdni!...

*

Az uccán hideg téli reggel. Eső. Villamosok csilingelnek. Elbucsznának egymástól a társaság tagjai. Rátkai zokogástól elfuló hangon mondja:

— A mai napot egyedül fogom eltölteni... Ennek az éjszakának nagy csodáját fogom ünnepelni. Ma — nem megyek próbára!...

*

Igy történt.

Fazekas Imre

ELŐNYOMDÁT
legolcsóbban szállít
BLEIER MÁRK, SENTA
E ső jugoszláv sablonyára

HIREK

— Az egyesülés megünneplése Szomborban. Szomborból jelentik: A szombori Szokol egyesület három napig tartó fényes ünnepségek keretében szándékozik megünnepelni Jugoszlávia fennállásának tízéves jubileumát. November 30-ikán délután gyülekezés lesz a Szokol-palota előtt, utána zenés fátylászmenet, melyben résztvesznek a Szokol egyesület, a Narodna Odbrana, a tartalékos tisztek, a dobrovollácok és csetnik egyesülete, továbbá az összes meghívott egyesületek. A Szokol-egyesület felkéri a lakosságot, hogy házaikat zászlóval díszítsék fel és ablakaikat világítsák ki. A kereskedőket, akiknek üzletei a főbb utvonalon vannak, kéri, hogy üzleteik kirakatát nemzeti motívumokkal díszítsék fel. A fátylászmenet a városháza, tartományi székház és helyőrségi parancsnokság előtt megáll és ott beszédet fognak tartani. December elsőjén reggel zenés ébresztő a város főbb utvonalaiban. Dél előtt tíz órakor az összes templomokban hálaadó istentisztelet, amelyeken a polgári hatóságok és a katonai parancsnokság kiküldöttei is megjelennek. Dél előtt tizenegy órakor diszközgyűlés a Szokol-szki Dombban. Az ünnepi beszédet dr. Petrović Miljenko elnök fogja tartani. Utána az egyesület új tagjait leleszik az esküt, majd Vildovič Antonije bácskai főispán fogadja a szokolisták tisztelgő küldöttségét. Délután négy órakor a városháza nagytermében a városi képviselőtestület diszközgyűlése következik. Este fél kilenckor a Szokol-palotában torna-akadémia egyesületek, iskolák gyülekezése a Szokol-palota előtt, egyesületek, iskolák gyülekezése a Szokol-palota előtt, majd zárt menetben kivonulnak a görög keleti szerb nagytemetőbe, ahol az elesett hősök emlékére gyászistentiszteletet tartanak és megkoszorúzzák az elesett hősök sírját. Délután három órakor tornász akadémia a Szokol-palotában.

— Eckener a Graf Zeppelinel északsarki expedícióra megy. Berlinből jelentik: Nansen és Eckener dr. közt megállapodás jött létre, hogy a Graf Zeppelinen északsarki expedícióra mennek. Az expedíciót addig el kell halasztani, míg nem épül fel két torony a légihajó lehorgonyozására és ezért ebben az évben már nem kerül sor az expedícióra.

— Letartóztatták Budapesten egy szocialista vállalat igazgatóját. Budapestről jelentik: A főkapitányság őrizetbe vette Sugár Jenőt, az Alapképzőipari r.-t. ügyvezető igazgatóját. A részvénytársaságot néhány évvel ezelőtt alapították az építőmunkások országos szövetségének bevonásával. A vállalatnak az utóbbi években nagy veszteségei voltak és az igazgatóság kénytelen volt kényszerregezésget kérni. Ugyanakkor azonban feljelentést tettek Sugár Jenő ellen, akit különböző manipulációkkal és hamis könyveléssel vádoltak. Most sikkasztás és hűtlen kezelés miatt tartóztatták le a részvénytársasági igazgatót. Sugár letartóztatásának valószínűleg a szocialista pártban is lesznek következményei, mert a pártellenzék kifogásolja, hogy a pártvezetőség az építőmunkások vagyonát ilyen kockázatos vállalkozásba fektette bele.

— Értékes nyerceményt sorsolnak ki a zsidó nőegylet vasárnapi csokoládé-délutánján. A szuboticei zsidó nőegylet vasárnap csokoládé-délutánján egy ötven darabosból álló tizenkét személyes értékes kristály tüvegkészletet sorsolnak ki, amely a Krauser-cég kirakatában megtekinthető.

— Öngyilkos lett egy budapesti gyárigazgató. Budapestről jelentik: A Merán-szállóban lumbállal mérgezte magát Eleier Jónás festékgyári igazgató. Tetének oka ismeretlen.

— Csak négy halottja van a vincennesi löporgránát robbanásnak. Párizsból jelentik: A vincennesi állami löporgránát robbanás nem volt olyan katasztrófális, mint ahogy az előjelentések hírelték. A robbanás alatt csak négy halottat találtak és ezeket az áldozatokat az explózió annyira megosonkította, hogy csak a legnagyobb nehézséggel tudták őket agnoszkálni. A sebesültek száma tizenkettő és ezek közül négynek súlyos az állapota. A katasztrófát vigyázatlanság idézte elő és a robbanás következtében az egész épület eltűnt a föld színéről. Poincaré miniszterelnök, Tardieu munkügyi és Painlevé hadügyminiszter kedden este a helyszínen voltak mindaddig, míg a katasztrófa áldozatainak a számát megállapították.

— Decemberben lesznek a szuboticei zsidó hitközségi választások. A szuboticei zsidó hitközség képviselőtestületének december 31-ikén lejár a mandátuma. Szerdán a hitközség előljárási ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a választásokat decemberben fogják megtartani.

A városi képviselőtestület barrikádharca egy mexikói város közgyűlésén

A harcnak két halottja van, köztük a polgármester is

Newyorkból jelentik: Sam Antonió mexikói város képviselőtestületi ülésén páratlan módon zárták le a vitát a városatyák.

A vita hevében revolverharcra került a sor, amelynek két halottja van.

A közgyűlésen a liberális és az agrárpárt között kibombant a régi engeszteletlen gyűlölködés és ennek az lett az eredménye, hogy hamarosan előkerült a re-

volver. A városatyák sebtiben barrikádokat emeltek a padokból és a barrikádok mögül

félóráig tüzeltek egymásra.

Már az első percekben sebesültek borították a csatából halott maradt a harc színhelyén, köztük a polgármester és annak felesége, aki szintén tagja volt a képviselőtestületnek.

A sebesültek közül többen a halállal vívódnak.

Népünnepély, szokolakadémia és katonai disz-felvonulás lesz Szuboticán az egyesülés tízéves jubileumán

A városi tanács most készíti elő a december 1-i ünnepségek programját

A szuboticei városi tanács szerdai ülésén foglalkozott az államegyesülés tizedik évfordulójának ügyével és elhatározták, hogy a december elsejei államünnepet fényes keretek között fogják megünnepelni. A végleges programot még nem dolgozták ki, mert az ünnepély rendezésébe több nemzeti és kultúregyesület is bekapcsolódik. A végleges programot a városi tanács a néphez intézendő kiáltványában fogja a legközelebbi

napokban közölni.

Az eddigi tervek szerint december elsején a házaikat fel kell lobogózni, délelőtt minden felekezet templomában hálaadó istentisztelet lesz, délelőtt tizenegy órakor katonai diszfelvonulás és diszszemle, délután népünnepély a városháza előtti téren a katonai zenekar közreműködésével, este háromszáz terítékes bankett és szokolakadémia lesz a városi színházban.

— Házasság. Szimics Boszilka-Beba, a kikindai állami polgári leányiskola igazgatónője és Bozsán Sz. Emil kikindai egyházmegyei titkár vasárnap, november hó 25-ikén délelőtt házasságot kötnek a szuboticei gör. keleti szerb templomban.

— Dr. Havas Emil előadása Sztarakanizsán. Dr. Havas Emil szuboticei ügyvéd, a kiváló publicista vasárnap, november 25-ikén délután két órakor Sztarakanizsán a Gazdakörben előadást tart »A többtermelés és a parasztiok helyzete« címmel. Az előadás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Három jó tanács:

1. Okvetlen nézze meg a NEVETŐ EMBÉR-t
2. Siessen előre rezervoálni jegyét
3. Bizalommal nézzen meg minden műsort a Városi Moziban, mert mind sláger, amit játszik

— Az angol vasutársaságok berendezkednek a Mei forgómozgás is. Londonból jelentik: A négy legnagyobb angol vasutársaság tárgyalásokat kezdett a légiügyi minisztériummal arra nézve, hogy a vasutársaságok a légi közlekedésre is berendezkedjenek. Ebben már létre is jött a megegyezés és a légiügyi minisztérium rövidesen törvényjavaslatot nyújt be a társaságoknak adandó engedély ügyében. Számítanak arra, hogy a vasutak még ez évben megindítják a légi forgalmat. Minden vasutársaságnak külön repülőtere lesz a londoni nagy pályaudvar tetőzetén.

— A szuboticei anyakönyvi hivatal új helyisége. A szuboticei állami anyakönyvvezetőség értesíti a közönséget, hogy hivatalos helyiségeit a városházán a Városi Takarékpénztár volt helyiségeibe helyezte át.

— Halálos szerencsétlenség Feketesén. Noviszadról jelentik: Hauser Frigyes feketecsi elemi iskolai tanuló nagyapja házában udvarán játszott, ahol egy munkás mély gödört ásott. A kisiú a fölső föld közelében tartózkodott, amikor a föld beomlott alatta és a kisiút betemette. Mire a szerencsétlenséget észrevették a kisiút már halott volt.

— Időjárás. A Meteorológiai Intézet jelenti: Tulnyomóan derült idő várható, éjjeli faggal.

— Winterry Szuboticán. Winterry Alfréd, az ismert kiváló grafológus és telepata néhány nap óta Szuboticán működik és frappáns eredményeivel — mint mindenütt — itt is kivívta a hozzáfutók közönség elismerését és bámolatát. Winterry rövid ideig marad Szuboticán, mert külföldi szerződési kötelezettségeinek kell eleget tennie. Itteni tartózkodása alatt Jelacskseva 5. alatti lakásán fogadja a közönséget,

UJ REGÉNYÜNK

Mai számunkban kezdjük új regényünknek a közlését. Somlay Károly *A bűvös tallér* című regénye derűs, egyszerű történet, amelyben az író az emberi jószág hangján mesél egyszerű, paraszti emberek életéről, boldogságáról, szerelméről és szenvedéseiről. *A bűvös tallér* egy volt hadifogoly talizmánja, amely megoltalmazta a harctéren és a szibériai fogságban, később pedig, amikor fiatal feleségének adja ajándékkul, megtartja az asszony hűségét s és megoltalmazza a vesztélyben forgó család boldogságát. Egyszerű emberek egyszerű történetét adja ez a regény. Alakjai hus-vérből való élő emberek, akikkel az olvasó együtt örül és együtt szenved. Hiszünk, hogy *A bűvös tallér*, épügy, mint eddigi regényeink, örömet fog szerezni a *Bácsmegeyi Napló* olvasóinak.

— Életunt feketecsi földműves, Noviszadról jelentik: Szilágyi Imre feketecsi földművelő házában padlására felakasztotta magát. Mire tettét észrevették, már halott volt.

— Új ügyvéd. Noviszadról jelentik: A noviszadi felebbviteli bíróságnál működő ügyvédvizsgáztató bizottság előtt dr. Milutinov Tósa vrsaci ügyvédjelölt szerdán letette az ügyvédi vizsgát.

Noviszadi terménytőzsde. A noviszadi tőzsde ünnep miatt zárva volt.

— Csecsemőhulla a szemétdombon. Noviszadról jelentik: Sáfrány András kőművesinas szerdán reggel az Epres-ucca 61-es számú házban a szemét között egy ujszülött fiugyermek holttestét találta. Bejelentette a rendőrségnek, amely megindította a nyomozást.

— Öngyilkos aggastyán. Noviszadról jelentik: Szombaton este Supencsics Ferenc hetvenkét éves noviszadi lakos, a Vilson-tér 2. szám alatti házban lügköldatott ivott. Beszállították a kórházba, ahol szerdán reggel meghalt.

Nem hullik Önnek többé a haja,
S nem lesz hajában korpa soha,
És nem rontja azt ártalmas szerekkel,
Ha shampoo helyett GAMMÁT szerez be!

GAMMA

hajszér és hajmosó szappan kapható minden
gyógyszertárban és drogériában vagy a
főelárusítóknál

DROGERIA „NADA”
Kollár és Gabrics Szubotica

Sikkes hölgyek

CENDRE DE ROSET

vagy

ROSE CORAILT

100 JOIS. PÁRI, hűtőszekrény

— **Megszűnik a hajóforgalom az Al-Dunán és a Begán.** A folyámhajózási vezérigazgatóság közlése szerint a Velikibeckerek és Temesvár közötti hajóközlekedés december 6-án megszűnik és aznap megy az utolsó hajó Beckerekre Temesvárra, míg Temesvárról Beckerekre az utolsó hajó 8-án indul el. Galacról Beogradba az utolsó hajó szerdán indul el. Beogradból Galacra pedig december 10-én. Beogradból Szipszki Krszturra az utolsó személyszállítóhajó november 26-án indul, Krszturról Beogradba november 27-én.

— **Eljegyzés.** Steiner Ilonka (Vel. Kikinda) és Lindner Ödön (Vel. Kikinda) jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Rablógyilkosság az országúton.** Zagrebból jelentik: Szaulics Iván hatvanéves kraljeveci gazdálkodó Zagrebben egy malacot adott el ötszáz dinárért. Estefelé a gazdálkodó haza tartott kocsiával. Zagrebtól nem messze az országúton egy ismeretlen ember állította meg a kocsit és arra kérte a gazdálkodót, hogy engedje felülni a kocsiára. Szaulics helyet csinált az idegennek és miközben Kraljevec felé haladtak, a gazdálkodó elmesélte az ismeretlennek, hogy Zagrebben malacokat adott el. Zaposics község közelében jártak, amikor az idegen megtámadta Szaulicsot, fejbevágta és összeszurkálta a szerencsétlen embert, aki nyomban meghalt. A gyilkos ezután kirabolta áldozatát és eltűnt.

Sudár cukrászda

Trg Sloboda

Értesíti mélyen tisztelt vendégeit és vevőit, hogy ujonnan átalakított és kibővített cukrászdáját újból megnyitotta és ott a legfinomabb és legüzletesebb süteményeket árulja.

Teasütemény 55 dinár kg-ként

— **A szubotical zsidó négyzet és népkönyv csokoládédélutánja a Városi Színházban.** A szubotical zsidó négyzet és népkönyv november 25-én délután öt órai kezdettel műsorral egybekötött jótékonycélu Schubert-csokoládédélután rendez a Városi Színház koncerttermében. A gazdag program keretében Krompholz Károly zongoraművész, Schlesinger Ily, a szuboticali közönség népszerű énekesnője, Goldner Kornél, Herzl Zsazsa és Schwimmer Lili, valamint Molnár Miklós, a széphangu szombori műkedvelő énekes működnek közre. Bevezető beszédet Bárdos Böske tart. A nagyszabású és változatos műsort táncmulatság követi. A csokoládédélután iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Felakasztotta magát Vukováron egy hatvanéves tanítónő.** Vukovárról jelentik: Singer Karolina, a vukovári zsidó elemi iskola hatvanéves tanítónője, szerdára virradó éjjel lakásán a ruhafogasra felakasztotta magát. Mire rátaláltak, már halott volt.

A verbiszi Gayer-butornak azért van

[ly jó hire,

Mert minden esetben első d'jja' lett kiültetve

— **Öngyilkos lett egy tizenhatéves becskerekli lány.** Becskerekiről jelentik: Moravec Vilma tizenhatéves becskerekli lány szerelmes volt egy villanyzerelőbe, de a házasságot a fű szüli ellenzték. Emiatt érzett ekeseredésben Moravec Vilma elhatározta, hogy megvált az élettől. Nagy adag marótejet ivott meg, amitt elvesztette eszméletét. Beszállították a kórházba, ahol gyomormossást végeztek rajta, de az már nem tudják, hogy mi készítette öngyilkosságra.

Az eddig használt hajóval szereit cserélje fel Gamnával, mert a Gamma minden eddig felül.

— **Megrendezték a noviszadi tejközelítést.** Noviszadról jelentik: Noviszadon hozzávetőleges számítás szerint naponta 10—12.000 liter tej fogy. Megállapították, hogy ennek több, mint harminc százaléka hamisított. A lovszadi vegyvizsgáló állomás kimutatta készlettel, amelyen hozámól arról, hogy ez év január elsejétől 93 esetben vizsgálták meg a tejet a tejről tejet és 295 esetben állapították meg meg hamisítást. A rendőrség 32.400 dinárra bírságotlta meg a tejjamisítókat, amely összegből azonban csak 3000 dinár folyt be. A hivatal javaslatot tett, amely szerint ezután csak az árulhat tejet Noviszadon, aki a rendőrségtől fényképes igazolványt kap. A rendőrség köteles pontos vizsgálatot vezetni mindazokról, akik tejjamisításért már büntetve voltak. A kirótt büntetéseket azonnal be kell fizetni és aki ezt elmulasztja azt mindaddig eltiltják a tejárusítástól, míg a pénzbüntetést ki nem fizette. Akit háromnál többször tejjamisításon érnek, attól a tejárusítási engedélyt megvonják.

Lepedat és Jovanovics szuboticali főelrúsitóknál vásárolt sorsjegyek közül a november 20-iki húzáson a következő számok nyertek:

4000 dinárt: 51742, 111543, 118756 szám.
2000 dinárt: 28374, 90870, 92520, 95373, 97161, 110381, 111087, 118729 szám.

500 dinárt: 4617, 39, 54, 7722, 31, 8037, 89, 98, 10546, 11953, 13016, 15205, 80, 88, 15510, 77, 89, 99, 24418, 72, 24787, 28307, 18, 52, 31011, 22, 32724, 76, 81, 33741, 67, 35041, 58, 37301, 59, 80, 37415, 40, 68, 98, 40352, 53, 73, 40420, 42048, 43124, 46570, 46939, 52, 47720, 54, 95, 48845, 63, 85, 98, 49290, 51506, 20, 26, 36, 58545, 58, 89, 58801, 25, 69, 60017, 21, 64725, 37, 69, 68128, 75, 69431, 71933, 35, 57, 73356, 78421, 90, 78905, 34, 80725, 51, 77, 81047, 56, 80, 83146, 68, 97, 83537, 84807, 25, 86168, 86843, 87207, 32, 91107, 33, 63, 50, 91868, 96330, 61, 77, 85, 93, 97125, 31, 67, 95, 98163, 98724, 99, 99109, 64, 24, 76, 91, 99447, 57, 95, 105353, 106609, 16, 18, 32, 108627, 38, 108826, 06, 97, 110114, 62, 99, 110306, 7, 54, 76, 78, 111002, 30, 75, 76, 111402, 26, 28, 90, 112627, 29, 113176, 95, 115024, 28, 69, 116307, 59, 116905, 61, 77, 79, 90, 117144, 60, 118763, 120869, 72, 73, 121772, 74, 79, 122048, 70, 122913, 23, 58, 69, 98, 123237, 89, 124308, 10, 84.

Az állami osztálysorsjáték főhúzása november 10-én megkezdődött és december 6-ig tart

Pót- és cseresorsjegyek nálunk még kaphatók

— **Életbelépett Rajics Szvetisláv főispán rendelte az üzleteit zárásáról és nyitásáról.** Beckerekiről jelentik: Rajics Szvetisláv főispán új üzletzárási rendeletet bocsátott ki a beogradi tartomány területére. A rendelet most lépett életbe.

— **A Begába futt egy kisfiú.** Beckerekiről jelentik: Halálos szerencsétlenség történt Szerbittebej községben. Kecsis Nándor földműves hatéves fia a Bega partján játszott. Játék közben megcsuszott, beleesett a vízbe és megfulladt. Holttestét hosszú keresés után most találták meg.

— **Csúskénőben a bajuszviselet.** Egy most közzétett statisztikai kimutatás szerint a bajusztalanok száma majdnem husz százalékkal emelkedett. A bajusztalan divattal együtt hatalmas méretben nő az önbetörők száma is, amely teljesen érthető is, amióta a *Gilette-pengék* vannak forgalomban, minthogy a betörők ezekkel még a kezdőknek is, teljesen veszélytelen.

— **Öngyilkos lett egy szerénységi község pénztárnoka.** Szremszkam trovicáról jelentik: A Mitrovića melletti Jamena községben Nenadovics Vljakó, a község pénztárnoka szerdára virradó éjjel felakasztotta magát és mire rátaláltak, már halott volt. A szerencsétlen ember nem hagyott hátra levelet és így nem tudják, hogy mi készítette öngyilkosságra.

— **Influenza, torokgyulladás, tüdőcsueshurut, az orr és garat enyálkásodása, a fül és a szem megbetegedése esetén gordoskodjék arról, hogy gyomra és beái a természetes »Ferenc József« keserűviz használata által többször és alaposan kitisztítsassanak.** Közkórházak főorvosai megállapították, hogy a *Ferenc József* viz orbánánál és más lázzal járó betegségnél is a szenvedő emberiségnek nagy szolgálatot tesz. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

— **Előválasztás a kulai járás radikális pártban.** Kuláról jelentik: A kulai járás radikális pártja szombaton tartott közgyűlésén, Milovansev Ilja sztarivárba-szi téglagyárost választotta meg a kerületi pártszervezet elnökévé. Milovansev rendkívül népszerű a kulai járásban, szervezőképessége és nagy tekintélye a legutóbbi községi választásokon nagyban hozzájárult a radikális párt választási sikeréhez. Milovansev elnökké történt megválasztása általános meglepetéssel keltett a kulai járás radikálisainak körében annál is inkább, mert az új elnök Velikisevics Velja legbizalmasabb hívei közé tartozik és szoros barátság fűzi dr. Lalosevics Joca és dr. Racics Szima nemzetgyűlési képviselőkhöz.

— **Új törvényszéki jegyző.** Noviszadról jelentik: Az igazságügyminiszter Pusics Braniszláv, okleveles jogászt a noviszadi törvényszékhez jegyzővé nevezte ki.

— **Bűntörések Jermenovci községben.** Vrsacról jelentik: A Vrsac közelében levő Banatszikarlovac községben néhány nappal ezelőtt egy éjszakán több betörés történt. Most Jermenovci községben bukkant fel valószínűleg ugyanaz a banda és egy éjszaka négy helyen törtek be és huszezer dinár értékű ékszert és készpénzt vittek el. A csendőrség erélyes nyomozást indított a garázdálkodó rablóbanda kézrekerítésére.

— **Zagreb—Szplit és Zagreb—Bécs között rendszeres repülőgépjáratok indulnak.** Zagrebból jelentik: A zagrebi tartományi választmány nemrégiben javaslatot dolgozott ki, amely a Zagreb—Szplit és Zagreb—Bécs közötti rendszeres repülőgépforgalom megindításáról intézkedik. A javaslat szerint a tartomány Junkers-típusú személyszállító repülőgépeket fog vásárolni és a személyforgalom számára külön repülőtér is építenek a horvát fővárosban. Az indítványt az egyik legközelebbi közgyűlésen a tartománygyűlés plénuma elé terjesztik.

SZÍNHÁZ

A nisi Nemzeti Színház vendégszereplése Szentán. Szentáról jelentik: A Csárdáskirálynő, Bajadér előadása után ismét magyar szerző operettjét, Kálmán Imre, Tatárjárását adta elő kedden este a Szentán vendégszereplő nisi színtársulat. A művészgarda elsőrangú játékot produkált és minden szerep a legjobb kezekben volt. Bár a jelmezek egyáltalában nem voltak megfelelőek és a katonai egyenruhák között a legkülönbözőbb népek és korok egyenruháit láttuk, mégis Krizs rendezése feledtette e kirívó hibákat. Igen temperamentumos huszárönkéntes volt Krizsné, humorával állandó derűtséget keltett Krizs, Wallerstein zászlós szerepében. Levák kisasszony ismét bájos egyéniségének megfelelő szerepet kapott Treska szerepében. A közönség hálásan fogadta az előadást.

A Gyurkovics fiuk bemutatója a Népkörben. Népkör műkedvelőgardája szombaton, november 24-ikén mutatja be Farkas Imre új operettjét a »Gyurkovics fiuk«-at. Az új diszettekkel és fényes kiállításban színrekerülő szerettet Deutsch József rendezi és a főszerepeket Fehérvári Márta, Kocsmár Lujza, M. Simonyi Böske, Kókai Dezső, Nőszthy Béla, Balázs István, Kampos Antal, Salamon József és mások játsszák. Az előadást vasárnap este megismétlik. Jegyek a Krécsi-féle könyvkereskedésben előre válthatók.

FILM

Amit a szülők nem tudnak

A Lifka mozi új filmje

Erkölcsdráma a szó igazi értelmében az »Amit a szülők nem tudnak«, a Lifka-mozi csütörtöktől kezdve színrekerülő új filmje. A felületes mai nevelés csödjének a drámája ez és körlelhetetlen korrajz, helyesebben kórrajz. Drámája ez a film egy családnak, amelyben a szülők nem törődnek lányakkal és soha sincs idejük vagy kedvük ahhoz, hogy meghallgassák a szexualitás utvesztőiben tévelygő fiatal lányokat. Ennek a megértés és szeretet nélküli nagyvárosi családnak hü fotográfiáját adja a film, éles kontraszként mutatva be egy másik otthon melegét az apa és fia közötti b zalmas, baráti viszonyt. Nem történik sok a filmben, de ami történik, az nagyrészt igaz, — a tulzások csak a tendencia kiélezését szolgálják — maga az élet valósága.

Az érdekes, lebilincselő filmben — amely a sűtet minden bátorsága mellett sem mer szakítani a happy end-del — csupa kitűnő színész szerepel. A két lányt Mina Vanna és Mary Johnson játssza, hihetővé téve mindazt, ami velük és körülöttük történik, Zala Emmi egy fiatal és szép özvegy szerepében csábító, Verebes Ernő mint mindig, most is közvetlen és Erich Kaiser Titz, valamint Jakob Tiedke vezetésével az epizód szereplők is nagyon jók. A film rendezésében és fotográfálásában sok az ügyes és eredeti ötlet.

Modern »Tavaszi ébredése« ez a film, a fiatalok szerelmének sokat vitatott és ma annyira aktuális problémáját tárgyaló érdekes film. Kedvünk volna azt mondani, hogy ahogyan a tizenhat éven auliakat eltöltjük ettől a filmtől, úgy a szülőknek kötelezővé kellene tenni azt, hogy megnézzék, mert csak orvosok a megmondhatói, hogy milyen sok Trude jár köztünk és mennyi minden történik, »amit a szülők nem tudnak.«

(I. I.)

SPORT

SZTARIBECSEJ

Radnicski—Temerini TC 1:1 (1:1). Barátságos. Bró: Danis.

Vasárnapi bajnoki mérkőzések Noviszadon. Noviszadról jelentik: Noviszadon vasárnap a NAK a Vojvodínával fog bajnoki mérkőzést játszani. A mérkőzés nyílt, bár a Vojvodina nagyobb eséllyel indul, mert az utóbbi bajnoki mérkőzésekben nagyon jó formát mutatott.

PATKANIN patkányirtószert

DOBOZA 15 DIN.

Me trend: he ő PATKANINGYÁR (TORONTALI AGÁRBANK R. T.) VELIKI BECKEREK.

Kapható minden gyógyszerboltban drogériában, na yoblványes e árakban.

Vis.onteadók Suboicán: BEZLA DOBOZIA és KURTES MILOS vegyiskereskedés. 977 Jólállás a biztos eredményért!

E L Ö N Y O M D A T

legmodernebb stíu rajzok! al és kellekkel legolcsóbban szállít

LEOPOLD SÁMJEL, SENTA

modern előnyomdaiparrendezői gyára

Relief-festéshez való festékek, porok és kellek kaphatók

KÖZGAZDASÁGI NAPLÓ

A BÁCSMEGYEI NAPLÓ ÁLLANDÓ HETI MELLÉKLETE

Bankközi hitelfelvilágosító szolgálatot létesít a Narodna Banka

A bankok kölcsönösen tájékoztatják egymást adósaikról

Beogradból jelentik: A Narodna Banka legutóbbi igazgatósági gyűlésén provizórikus szabályzatot dolgozott ki a hitelfelvilágosításról. Ez a szabályzat január 8-ikán lép érvénybe és a Narodna Banka összes fiókjainak ezekhez az előírásokhoz kell alkalmazkodniuk.

A Narodna Banka szabályzata a következőket tartalmazza:

A Narodna Banka a jugoszláv bankkegyesület közreműködésével egy a beogradi főintézetnél, valamint a fiókoknál külön osztályt állít fel, amely osztályok információkat szereznek be a bankadósokról és a kezesekről. Minden pénzügyintézet köteles ebbe az információs osztályba tagul beiratkozni.

A pénzügyintézetek kötelesek a saját területükön való adós anyagi állapotáról a más területen levő bankokat és elsősorban a Narodna Banka intézeteit informálni.

Ezeket az információkat minden hónap nyolcadikáig kell elküldeni és pedig a Narodna Banka fiókjai

minden hónapban a beogradi, zagrebi és ljubljani főintézeteket értesítik azokról az adósokról, akinek ötven ezer dinárnál nagyobb kötelezettségei vannak, a többi intézeteket pedig már huszonegyezer dináros adósságokról is. Természetesen a Narodna Banka információs osztályai csak azokról vezetnek kimutatásokat, akik a Narodna Bankánál vettek hiteleket igénybe.

Ha valamelyik bank valakiről téves információt ad, akkor a Narodna Banka vezérigazgatójából, a bank központi információs osztályának a főnökéből és a bankkegyesület elnökéből álló büntetőköllégium a téves információt adó intézetet tízezer dinárra is megbüntetheti.

Ha a Narodna Banka megtudja, hogy valamelyik adós vagy kezes újabb nagy kölcsönt akar igénybe venni, jogában áll az összes hitelezőket és kezeseket egybehívni és velük megtárgyalni, hogy az illető kölcsönkérő, vagy kezes kaphat-e még kölcsönt vagy sem. Ennek az értekezletnek a kezében lesz azután a végső döntés.

„Az ígéret földjéből a siralom völgye“

A munkáskamara jelentése a vajdasági munkások helyzetéről és a Vajdaság gazdasági viszonyairól

A Noviszadon székelő vajdasági munkáskamara csütörtökön, mint jelentettük, ankétot rendez a vajdasági földmunkások helyzetéről. Ugyanekkor tartja rendes évi közgyűlést is a munkáskamara és ezalokalból »Gazdasági és szociális állapotok a Vajdaságban« címmel 202 oldal terjedelmű jelentést adott ki, amely igen értékes statisztikai adatokat tartalmaz és áttekinthető képet ad a Vajdaság gazdasági és szociális helyzetéről.

A könyv szerint a Vajdaság az ország területének tizenegy százalékát teszi ki és az egész országot ellátja étellel. 1924-ben az ország gabonatermése 19.437.153.917 dinár értéket tett ki. A vajdasági gabonatermés értéke 6.033.575.714 dinár volt, vagyis 31,54%. Ugyanezért 1924-ben a bura és a tengeri termés értéke az országban 12.672.671.985 dinár, a Vajdaságban 5.112.859.653 dinár volt. Ugyanígy arányban termelt a Vajdaságban ipari növény is (398.903.909 dinár, illetve 40%).

A Vajdaság állattenyésztése 1923-ban 2.017.762.983 dinár, 1924-ben 1.968.198.939 dinár, 1925-ben 1.809.447.401 dinár.

Az utóbbi négy évben a Vajdaságban hektáronként és métermázsáiban számítva a következő termés volt:

	bura	tengeri	cukorrépa
1924	11,52	24,97	210,67
1925	11,93	23,05	149,62
1926	13,41	26,28	169,72
1927	9,42	16,61	169,19

A vajdasági föld azonban nincs eléggé racionálisan kihasználva és intenzívebb mezőgazdasági oktatásra és modernebb eszközökre van szükség, hogy a többtermelés biztosítható legyen, mert csakis a többtermelés után lehet szánálni a gazdasági válság által teremtett állapotokat. A probléma megoldását a Vajdaságban kell megkezdeni, mert itt adva van minden előfeltétel: természetes, gazdasági, kulturális és pszichológiai előfeltételek egyaránt. A műtrágya népszerűsítése, nemesített magvak használata, a föld szorgalmasabb és célszerűbb megművelése, a nagyterjedelmű vizes területek lecsapolása, a mocsarak kiszáritása és a földművelőknek nyújtandó olcsó kölcsön azok, amelyek a többtermelést előmozdíthatják. Az állattenyésztés növelését szintén el lehet érni okos gazdálkodással. Elsősorban megfelelő legelőket kell teremteni.

A kaotikus és rossz állapotokat, amelyeket a fejkülső agrárreform teremtett a Vajdaságban és amelyek súlyosan nehezédnek egy a közgazdaság, mint a földigénylők és a telepesek vállára, minél előbb likvi-

dálni kell. A közlekedési, tarifális és vámpolitika reváltoztatásával lehetővé kell tenni a hazai termés olcsóbbá tételét. Ha figyelembe vesszük azokat a történelmi és politikai körülményeket, amelyek a Vajdaságot ilyen elviselhetetlen és egyáltalán nem irigylésre méltó gazdasági helyzetbe taszították, akkor tagadhatatlan tény az, hogy ezért az állapotokért kizárólag a tájékozatlan, agyszíván üres gazdasági és pénzügyi politika és az agrárreformban összpontosított esztelen gazdaság-szociális politika okosható. E politika következményei lehetetlenül súlyosak és azok leginkább a Vajdaság dolgozó lakosságát sújtják. Az ilyen politika folytatása, bármily lehetetlennek tűnik is fel, azt fogja eredményezni, hogy ezt az ígéret földjét hamarosan siralom völgyévé változtatják át. A Vajdaság nyomorúsága a nagy bőségben egyáltalán nem paradoxon, hanem bárki által megközelíthető valóság.

A könyv után hosszasan foglalkozik az agrárreformmal és élesen bírálja a kormány intézkedéseit. A felosztott földekről a kormány egyáltalán semmi statisztikát nem vezet. Megközelítőleg a munkáskamara megállapítása szerint a Vajdaságban 320.000 hold földet osztottak szét mintegy 80.000 család között. A Vajdaságba telepített emberek csak növelték a szegényemberek tömegét és a nyomorúságot.

Az ilyen agrárreform a legsúlyosabban érintette a Vajdaságban élő nemzetiségi kisebbséghez tartozó földművelő földmunkásokat, akiknek egzisztenciáját teljesen tönkretették és életüket reménytelené tették. A kisebbségeket teljesen kizárták a földosztásból és ezért a nagybirtokok feldarabolásával elzártak tőlük minden utat a megélhetéshez. A többi országrészekben az általános gazdasági válság megakasztotta az ipari munkát és így a kisémmizett vajdasági földművelők, akiknek legnagyobb része magyar, német, román, elhelyezkedési lehetőség nélkül maradtak. Ennek a politikának véget kell vetni, mert a kétségbeeséstől és az éhségtől semmi jót nem lehet várni.

Külön fejezetben a legnagyobb aprólékossággal foglalkozik a munkáskamara könyve a ki- és bevándorlással.

1921. január 1-től 1927. év végéig a Vajdaságból 26.098 személy vándorolt ki és 5.368 személy vándorolt be. A kivándorlók közül 13.363 német, 8050 magyar, 3206 szerb, horvát, szlovén, 267 különböző szláv, 690 román, 114 más nemzetiségű és 408 idegen. Ezek közül 14.331 férfi és 11.767 nő, vagy 19.146 római katolikus, 4126 evangélikus, 2545 pravoszláv, 194 görög-katolikus, 64 izraelita, 2 muzulmán és 21 más vallású. A kivándorlók legnagyobb része földmunkás volt:

7522 férfi, 4881 nő. Kvalifikált munkások: 1037 férfi, 274 nő. Kvalifikálatlan munkások: 1522 férfi, 2069 nő. Más foglalkozás: 149 férfi, 241 nő. Családtagok: 4188 férfi, 4285 nő. A kivándorlók közül 21.159 irástudó, 1710 irástudatlan volt. Közülük 11.453 vagyonnélküli, 3165-en eladták ingatlanukat, míg 4479-nek birtoka van a Vajdaságban. Első ízben vándorolt ki 23.928, másodízben 1922, harmadízben 210, negyedízben 31, ötödízben 7. A kivándorlók közül 10.419-nek van rokonsága a tengerentúli államokban, 15.679-nek nincs. 24.550 esetben gazdasági okból történt a kivándorlás, míg 1548 esetben más okot hoztak fel. A kivándorlók közül az Egyesült Államokba 6212, Kanadába 3312, Ausztráliába 10, Argentínába 5552, Braziliába 10.464, Chilebe 21, Uruguayba 216, Amerika többi államaiba 311-en vándoroltak ki.

A munkáskamara jelentése ezután a földmunkások kötelező biztosításának kérdésével foglalkozik. A jelentés megemlékezik arról, hogy a munkásbiztosításról szóló törvény egy szakasza értelmében a földmunkások biztosítására vonatkozó szabályrendeletet 1923. május 30-ig ki kellett volna adni a szociálpolitikai miniszternek, de ez a mai napig sem történt meg.

A Vajdaságban 150.000 személy, nem számítva ide a családtagokat, elképzelhetetlen nyomorban él, úgy gazdasági, mint szociális, kulturális, politikai és egészségügyi tekintetben.

A munkáskamara a helyzet megjavítása érdekében azt javasolja, hogy a kormány agrár-reviziót hajtsa végre és a kiosztásra kerülő földet elsősorban vajdasági embereknek adják, anélkül, hogy az eddigi telepítéseket megbojgátnák. Amennyiben a Vajdaságban már nem volna annyi föld, amennyivel az összes reflektánsokat ki lehetne elégíteni, a kormány intézkedjék, hogy a földnélküliek az ország déli részén kapjanak földet. A földet teljesen ingyen adják át a termelő örökös birtokába.

A munkáskamara követeli, hogy a legrövidebb időn belül készítsék el a földmunkások kötelező biztosításáról szóló szabályrendeletet. A földművelés növényének emelése céljából kérte azt is, hogy a falvakban az elemi oktatást hozzák közelebb a földművelés praktikus követelményeihez a korszerű iskolai elvek alapján és létesítsenek továbbképző földmives iskolákat, továbbá alkalmazzanak földmives és háziipari vándortanítókat.

A hazai tőzsdék bevezetik a gabona-határidőüzleteket

Elkészültek az egységes gabonakereskedelmi szokványok

Beogradban néhány nappal ezelőtt valamennyi jugoszláv tőzsdetitkár részvételével értekezletet tartottak, amelyen egyhangulag állást foglaltak amellett, hogy a hazai tőzsdék bevezessék a gabona-határidőüzletet. Az értekezlet egyszersmind elhatározta, hogy a gabona-határidőüzlet bevezetése előtt a zagrebi tőzsdei titkári hivatal által kidolgozott javaslat szerint egységesítik a különleges gabonakereskedelmi szokványokat és valamennyi tőzsdében egyforma különleges szokványok lesznek érvényben. A titkári értekezlet Perasles Szpiro zagrebi tőzsdei főtítkárt bizta meg, hogy az egységes szokványokat kidolgozza.

Perusics főtítkár máris eleget tett ennek a megbízásnak és a minden részletre kiterjedő egységes szokványtervezetet megküldötte a többi tőzsdének. A noviszádi tőzsde is megkapta ezeket a szokványokat, amelyek a közeli napokban a tőzsde gabonaszekciójára tárgyalás alá fog venni. Ha azokat a szekció magáévá teszi, akkor a tőzsdetanács fog végérvényesen dönteni.

A tőzsdetitkári értekezlet elhatározta, hogy nemcsak a különleges szokványok legyenek egységesek, hanem az elszámolási rend is egyforma legyen, nehogy az eddigi eltérések továbbra is bénítólag hassanak a gabonakereskedelemre. Az elszámolási rendről szóló tervezetet szintén a zagrebi tőzsde titkári hivatala fogja kidolgozni. A noviszádi tőzsdének eddig is voltak különleges gabonakereskedelmi szokványai és elszámolási rendje, amelyek a gyakorlatban jól beváltak és a tőzsdetitkári hivatal azokat megküldötte a zagrebi tőzsdének, hogy az elkészítendő tervezetben figyelembe vehessék.

A vajdasági bankok szövetségének éles kritikája a kormány gazdasági politikájáról

A szövetség évi jelentése

Beogradból jelentik: A vajdasági bankok szövetsége a napokban adta ki évi jelentését. Ez az évi jelentés meglehetősen nagy bonyodalmakat idézett elő még a beogradi politikai körökben is, mert feltűnően élesen kritizálta a kormány és a parlament munkáját, úgyhogy arról a pénzügyi bizottság ülésén is megemlékeztek.

A jelentés előjában amiatt panaszkodik, hogy most már valamennyi államnak sikerült a valutáját rendbehozni és csak Jugoszlávia az az állam, amely késlekedik a valutareformra tett alá hozatalával.

A jelentés szerint Angliában, Németországban, Franciaországban mindig a gazdasági élet követelményei szabják meg az állam életét, nálunk Jugoszláviában mindenben a politika vezet. A parlamentekben mindenütt a gazdasági élet legkiválóbbjai ülnek, nálunk a gazdasági kérdések mindig másodrendű kérdések maradnak.

A jugoszláv parlamentben mindössze nyolcvan olyan képviselő van, aki gazdasági kérdésekkel foglalkozik, a parlament többi tagjai inkább ügyvédek és egyéb szabad foglalkozású ágból kerülnek ki.

A vajdasági bankok jelentése szerint az utóbbi esztendőben lejátszódott gyakori politikai krízisek nagyon rossz hatással voltak az ország gazdasági életének a fejlődésére. Kifogásolják a vajdasági bankok a képviselőknek rendkívül sok intervencióját és törvényt követelnek a képviselői intervenciók eltörlésére.

Azután áttér a jelentés a vajdasági termésviznyok ismertetésére és a következő igen érdekes megállapításokat teszi:

A Vajdaság termésviznyai az utóbbi esztendőben állandóan hanyatlanak.

A bácskai tartományban még 1926-ban hektároknént átlagban 13.41 mázsa buza termelt, 1927-ben már csak 9.42 métermáza. A beogradi tartományban, a Szerémségben szintén hanyatló a tendencia.

Ami a vajdasági csődöket illeti, azokról a jelentés megállapítja, hogy azoknak száma csökkent, de csak azért, mert a vajdasági kereskedők és az iparosok, hogy a csődöt elkerüljék, magánaton egyeztek ki a hitelezőkkel.

Az ország külkereskedelmi mérlege az utóbbi évben több mint nyolcszázmillió dinárral volt passzív. Ebben a nyolcszázmillió dinárban benne foglalják a vajdasági komlótermelőknek az a százmillió dinárja is, amennyivel a termelők kevesebbet kaptak a terményeikért.

Hosszu fejezetet szentel a jelentés a vasúti forgalom kérdésének tárgyalására és megállapítja, hogy az elmúlt esztendőben az államvasutak négyszázötven millió dinárral voltak passzívok annak ellenére, hogy a vasut egy harmincmilliárdos értéket képvisel. Az 1928-as esztendőben azonban, ugylátszik, hogy ez a passzivitás még nagyobb lesz és a Beograd—novskai vasútvonal kiépítése miatt még többet fognak a vasutakra ráfizetni, ahelyett, hogy a vasutak az államnak jövedelmet hoznának. A vasutak deficitjének okát a jelentés a rossz adminisztrációban látja. A vasutaknak jobb gazdasági politikát kellene folytatniok.

Az ország pénzügyeinek a tárgyalásainál igen éles szavakkal kritizálja a jelentés az állam mult esztendei pénzügyi politikáját. Szemére veti a kormánynak, hogy az ugynevezett takarékosági bizottság egyáltalán nem dolgozik semmit sem. A tavalyi költségvetés 937 millió dinárral volt passzív és az ország pénzügyeiben senki sem ismeri ki magát. Azok a jelentések, amelyeket a pénzügyminiszter a nyilvánosság elé bocsát, nem fedik mindig a helyzetet. Új adóreformokat követel a jelentés, mert a jelenlegi adózási rendszer megöli a magánkezelést és nemhogy erősítene az adóalanyokat, hanem azokat teljesen tönkre teszi.

A jelentés éppen ilyen szigorú kritikában részesíti a Narodna Banka hitelpolitikáját és a bank devizapolitikáját is.

ket nem tudják behajtani és így maguk is kellemetlen helyzetbe kerülnek, mert hitelezőikkel szemben vagy egyáltalában nem tudnak megfelelni fennálló kötelezettségeiknek vagy csak késedelmesen.

A noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara éppen azért, hogy körzetének kereskedői, gyárosai és iparosai minél gyorsabban és olcsóbban jussanak követeléseikhez, valósította meg a maga kebelén belül a Választott Biróság intézményét, amelynek módjában áll, hogy a közzgazdasági köröknek gyors segélyt nyújtson, ha azok adósaikkal szemben fennálló követeléseiknek kénszer után való behajtására szorulnak.

Ujból felhívjuk tehát ez alkalommal is az érdekeltek figyelmét a noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara Választott Biróságára és különösen arra, hogy előtte kereset beadása nélkül u. n. békéltető eljárásnak is van helye. A hitelező e célból egyszerű levélben javasolhatja a Választott Biróságnak, hogy az kísérelje meg a kitűzendő tárgyaláson az illető adóssal való egyezség megkötését. Egyezség létrejötté esetén az ép oly joghatályos és végrehajtható, mint a rendes bíróságok ítéletei.

Értesülésünk szerint a noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara tanulmány tárgyává tette a kereskedői követelések engedményezését azok leszámítolása és beszedése céljából. Az ily eljárások a háboru előtt nagyon el voltak terjedve és jóknak bizonyultak, a háboru alatt, valamint a háboru utáni infláció idején azonban — mikor hitel egyáltalában nem volt — megszűntek. Most itt a végső ideje, hogy nálunk is újból bevezessék ezeket az eljárásokat, amelyek a kereskedelmi ügyletek lebonyolítása és a hitel kérdései szempontjából rendkívül nagy jelentőséggel bírnak, illetve haszonnal járnak, mert ennek a kérdésnek rendezése nélkül minden további eredményes kereskedelmi tevékenység ki van zárva.

★

A nyitott kocsikra vonatkozó tűzifarakodási tilalom megszüntetése. A vasúti vezérigazgatóság nemrég megtiltotta a nyitott kocsikba való farakodást, hogy ezáltal is, előmozdítsa a szénzállítást Trbovljéből. Közben kiderült, hogy a kiadott tilalommal túllőttek a célon s hogy nagyon sok kocsi áll kihasználatlanul az állomásokon, mert a szénzállításhoz nincsen szükség annyira kocsira. Ezért a fákerekedők szövetsége távirati előterjesztéssel élt a vasúti vezérigazgatósághoz a tilalom hatályon kívül helyezését kérve. Az előterjesztés folytán az államvasutak vezérigazgatósága 81.873/1928. szám alatt kiadott rendeletével hatályon kívül helyezte a tűzifának nyitott kocsikba való rakodását megtiltó rendelkezését.

A Gyáriparosok Nemzetközi Központi Szövetségének konferenciája. November 19-ikén kezdődött Párisban a Gyárosok Országos Szövetségi képviselőinek nemzetközi értekezlete. A mi államunkat ezen az értekezleten Csuros György, a Gyárosok Központi Szövetségének főtitkára, képviseli. Napirenden vannak az egyes országok gyáriparának szervezési kérdései. Ezenkívül Csehszlovákia képviselője referál az egyes országok gyáripari termékeinek állami adókkal és egyéb közterhekkel való túlterheléséről, Anglia delegátusa előadást tart a tüke nemzetközi forgalmáról, Németország kiküldöttje pedig a mezőgazdaság és ipar közötti viszonyról értekezik, míg a mi képviselőnk a gyáripari munkabérekéről fog beszélni. A konferencia mellett folyó hó 21-ikén és 22-ikén ugyancsak Párisban a gyapjuipar is nemzetközi értekezletet tart, amelyen a gyapju nemzetközi vámtételeiről, a vámtarifának egysegítéséről, valamint a gyapjuipar nemzetközi szerveinek megalkotásáról tárgyalnak. Ez az értekezlet foglalkozik a szövöipar nemzetközi ankétjának kérdésével is.

Romániába való kivitelhez szükséges okmányok. A kereskedelmi minisztérium felhívja az érdekelt kereskedelmi köröket, hogy a Romániába exportálandó árut mindenkor lássák el azokkal a kiviteli okmányokkal, amelyeket Románia törvényei megkövetelnek, mint-hogy a román hatóságok szigorúan ragaszkodnak ezekhez a törvényes rendelkezésekhez. Ez a figyelmeztetés azért vált szükségessé, mert nemrég megtörtént, hogy öt buzával rakott uszályhájonk érkezett Brailába, amely nem volt ellátva a szükséges okmányokkal és így kizárásuk lehetetlenné vált. Csak brailai konzulátusunk erőfeszítés közbenjárására engedték meg kivételesen a kizárást a szükséges okmányok utólagos beszerzésének feltétele mellett.

A tengeri vámmentes bevitele Albániába. Valonai konzulátusunk értesítése szerint az albániai rossz koricatermés folytán a tengerinek Albániába való bevitele jövő év július hó tizenötödikéig minden beviteli vám alól mentes. A buzábevétel vámmentessége tekintetében még nincs döntés, de a buzábevétel is mindenestre vámkedvezményben fog részesülni.

MI UJSÁG A LLOYDBAN?

A szuboticaí Lloyd közleményei — Rovatvezető: Pavlovics Milos dr. titkár

Közzgazdaságunk válsága és a választott bíróság intézménye

Egy napilap a noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara területén bekövetkezett fizetésképtelenségekről a következő cikket hozza:

»Egyes fizetésképtelenné vált cégekről már a minap megemlékezett a sajtó és így nem szükséges, hogy a vagyombukott kereskedők neveit újból közöljük, annál kevésbbé, mivel cikkünkben rá akarunk mutatni azokra az okokra, amelyek előidézői a mai nehéz helyzetnek. Egy erősnek hitt noviszadi cég csődbe jutott kétmillió dinár passzívával és ötszáz ezer dinár aktívával. Ismert, szolid, jól megalapozott és régi cég volt. Csődbe jutott, mert a noviszadi piacon hallatlan nagy konkurrencia támadt ugyanakkor, midőn a város és különösen a falu vásárló ereje a minimumra szállt. Az itteni piac évtizedeken át a közeli és távolabbi parasztnép számláján élt és gazdagodott. A bácskai parasztnak még nemrég sokat költött háztartására, a vásárolt árut pedig mindig készpénzzel vagy meghatározott határnapra fizette. Ma a bácskai parasztnak szegény ember lett, mert ingre vetkőztette le adó- és közzgazdasági politikánk. A városi lakosság zömét a hivatalnokok alkotják, akik keveset vásárolnak és akiket az adott viszonyok folytán gyengén is fizetnek.

Más jelleű két zemuni 1,500,000 dináros fizetésképtelenség s egy harmadik, még nagyobb passzívájú cég bukása. A háboru után mindenki kereskedni kezdett, abban a hiszemben, hogy meggazdagodhatik. Az általános zürzavarban s az adott jó kereskedelmi konjunkturák között különféle laikusok, desperádók, hivatalnokok, sőt még művészek is üzleteket nyitottak! Mindannyian természetesen megfelelő tüke, a szükséges szakismeretek és erkölcsi kvalifikáció nélkül. Miként a kereskedelem 1923. év végéig nagyon könnyű volt, úgy

attól fogva napról-napra nehezebbé vált. Ma már követelik: a pontos fizetést, az üzlet kellő megalapozottságát, kereskedelmi ismereteket, szoliditást s ami a fő, a nagy rezsiköltségek és a rengeteg adóterhek elviselési lehetőségét. Amelyik kereskedő nem rendelkezik ezekkel, már eleve bukásra van kárhóztatva. Ha pedig valamelyiknek még hozzá — mint a fenti esetek egyikében — 92 hitelezője van, matematikailag is nyilvánvaló a bukása. Ez a legbiztosabb út arra, hogy még az egészséges kereskedelem elől is elzárkózzék a külföldi hitel, amely a velünk való tranzakcióiban utóbbi időben amugyis felette óvatos.

A fenti eseteken kívül még sok fizetésképtelenség következett be a Bácska és a Szerémség területén és értesülésünk szerint a küszöbön álló tél folyamán még sokkal súlyosabb következmények fognak beállani kereskedelmünkre nézve. Midőn a kereskedelmi krízis ily komoly, országunk leggazdagabb részében, könnyen elképzelhető, hogy miként pusztul a kereskedelem passzív országrészeinkben. Az ákereskedők bukásai csak annyiban károsak, amennyiben hitelünket gyengítik, de a szolid cégek számára gyors és hathatós segítséget kellene találni.

Ezzel a lapközleménnyel kapcsolatban a noviszadi Kereskedelmi és Iparkamara arról értesít bennünket, hogy a legéberebb figyelemmel kíséri mindazokat a jelenségeket, amelyek az ő területén mutatkoznak és a legerélyesebben azon van, hogy a jelenlegi nehéz gazdasági helyzet következményeit elhárítsa vagy legalább is enyhítse.

A helyzet rosszabbra fordultának kétségtelenül egyik főoka, hogy sok kereskedőnek, gyárosnak és iparosnak nagyszámu adósaí vannak, akiktől követeléseit-

Szabadalmazott jégszekrényeket

40% jégmegtakarítással gyárt

Braća Goldner főbbszörösen kitüntetett jégszekrénygyára Szubotica, Jugovića ulica 20

Kérjen árjegyzéket!

Utépítések Jugoszláviában

Kétmilliárd dinár kell az utépítési program megvalósításához

A háboru utáni időkben a jugoszláv utak helyzete igen siralmas volt. Különösen Szerbiában voltak az utak hasznavehetetlen állapotban. A háborut követő időben az újjáépítés munkája nagy nehézségekbe ütközött, mert hiányzottak az utak építésének műszaki és pénzügyi előfeltételei. Összesen csak 1307,8 kilométer új utat építettek. Az építésügyi minisztérium jelentése szerint a meglévő utakat a lehetőség szerint kijavították és használható állapotba helyezték. Az épített új utak nagy része Szerbiára jutott.

Jelentékeny számú új hid létesült. Noviszadnál épült egy új dunai hid, Sabácnál a Száván, továbbá a Drinán, Horvátországban, Szlovéniában, Boszniában, Szerbiában és Montenegróban is új hidak épültek, összesen 112.

Az elmúlt években az állam egymaga eszközölte az összes ut- és hidépítéseket, míg ezentúl az ut- és hidépítések legnagyobb részét a harminchárom tartomány végezteti. Az utépítési programot a kormány a mai közlekedési viszonyokhoz akarja alkalmazni. Ma még mindig nincs állami út például Beograd és Zagreb között. Hasonlóképpen nincsenek állami utak az ország fontosabb városai között.

Az építésügyi minisztérium tervei szerint az állami utak hosszúsága nem haladja majd meg a 10.000 kilométert és ebből a 10.000 kilométerből még 680 kilométert meg kellene építeni. Ez az utépítés sok anyagi áldozatot követel. Az újonnan építendő 680 kilométer ut elkészítése, a hozzá tartozó hidakkal együtt, 850 millió dinárba fog kerülni. Ezenkívül az államnak szüksége van további 550 millió dinárra, amelyet a 9320 kilométert kitevő meglévő utak jókarbáhelyezésére kell fordítani. A hidépítések 200 millió dinárt tesznek ki. Mindezeket kívül szakértő személyzetre van szükség, amely az utépítést vezeti, továbbá az utépítővállalatok számára a szükséges tőke előteremtésére, a köipar reorganizálására, hogy az idejében tudjon szállítási kötelezettségeinek eleget tenni. Az utépítési program megvalósítása öt-hat évet venne igénybe. További 300 millió dinárra van szükség, hogy az utak elkészülte után két-három évig fokozott mérvben ápolják az új utakat. Mindent egybevetve az építésügyi minisztériumnak két milliárd dinárra van szüksége erre a célra.

A beogradi tartomány 1929. évi költségvetése

Tizenhét és félmillió dinár személyi kiadás — huszonkétmillió dinár építési költségvetés

Beckerekéről jelentik: A beogradi tartomány 1929. évi költségvetése, amelyet most tárgyalt le a tartományi közgyűlés, *ötvennégy millió dinár bevételt és kiadást irányoz elő* az 1928. évi harminc millió dináros előirányzattal szemben. A bevételek között a legnagyobb tétel a tartományi pótdadó, amelyet a költségvetés keretén negyven millió dinárban irányoz elő. A múlt évben pótdadó címén nem egészen másfél millió folyt be, kérdés, hogy miképpen fizetik meg az adózók a jövő évre előirányzott 40 millió dinárt. A többi bevételt az illetékekből, a tartományi intézményekből és Torontálmegye likvidálása révén várható bevételből számítja a költségvetés. A 40 millió pótdából 15 millióra előző év hátralék címén számít a tartomány, 63 százalékos pótdadó címén 6 millióra. Beograd városától 19 százalékos pótdadó címén 5 és fél millióra tartják a jövő évi bevételt. Az 1928. évi költségvetésben Beograd városától csak másfél millió dinár pótdadóbevételt irányoztak elő, amiből semmi sem folyt be.

A kiadási tételek között érdekesebbek a következők: A tartományi közgyűlések személyi kiadásai másfél millió dinárt tesznek ki, a tartományi választmány személyi kiadásai fél millió dinárt, a tartományi pénzügyek személyi kiadásai egymillió kétszáz ezer dinárt, a tartományi építésügyek személyi kiadásai két és fél millió dinárt, a közigazgatási és adminisztratív személyi kiadások két és egy negyed millió dinárt, községi ügyek személyi kiadásai háromszáz ezer, közoktatási és egészségügyi személyi kiadások három millió dinárt, a bányai árvaszék személyi kiadásai egy millió dinárt, szolgásméltóságok fizetése s pótléka háromszáz ezer dinárt és a tartományi ellenőrzés személyi kiadásai negyved millió dinárt tesznek ki, egyéb személyi kiadások címén még 4 és fél millió van előirányozva, úgy hogy az *előirányzott összes személyi kiadások tizenhét és félmillió dinárt tesznek ki*. 1928-ban a tartomány összes kiadásai 14 millió dinárt tettek ki, tehát a jövő évre csupán személyi kiadásokra az idej összes kiadásoknál 3 és fél millióval többet irányoztak elő.

Az anyagi kiadások között a legnagyobb tétel az építkezési célokra előirányzott 22 millió dinár, utána a kulturális és egészségügyi kiadások következnek 8 millió dinárral, azután a közigazgatási és adminisztratív célokra előirányzott 2.379.000 dinár következik. Az anyagi kiadások többi tételei aránylag jelentéktelenek.

Az építési kiadások között az összes tartományi utak fenntartására beszerzendő kövekre 6 és fél millió,

az utak hengerelésére másfél millió, új hidak építésére egy millió, új utak építésére 7 és félmillió, a tartományi épületek fenntartására 75.000, az 1928-ban megkezdett utak építésének befejezésére 2 millió dinár van előirányozva. A következő új utak építését tervezik: Velikitorák—Szrpszküitebej 650.000, Mosorin—Svetiiván 800.000, Csurg—Zsabalj 1.100.000, Pancsevó—Dolovó 500.000, Budiszava 800.000, Szrbobrán—Feketics 800 ezer, Novibecsej—Dragutinovó 900.000, Krsztur—Gyála 500.000, Bacsevác—Borac—Szokolovó 1.000.000 és Beograd—Visnyica 560.000 dinár költséggel.

A Bácskai Gazdasági Egyesület szarvasmarhatenyésztési akciója

A Bácskai Gazdasági Egyesület szarvasmarhatenyésztési szakosztálya legutóbb gyűlést tartott, amelyen Wámoscher Ervin szakosztályi elnökön kívül jelen voltak: Vidákovics Antal Szubotica, Beslics Lázó Bajmok, Roth József gazdaköri elnök, Rausch Alfréd és Korény Béla Odzsaci, Pető Flórián okleveles gazda, Jarakula Bogdán tartományi gazdasági előadó Sombor, Weigandt József gazdaköri elnök Cakovo, Rumpf Pál gazdaköri elnök Novi-Vrba, Petrusics Ivan járási állatorvos Kula, Machmer Lajos gazdaköri elnök, Sohl János, Inhoff József az egyesület igazgatója és Merkl Péter pénztárnok.

A gyűlésnek kiemelkedő pontja volt Jarakula Bogdán előadása pirostarka fajbikák, tehének és üszök beszerzése tárgyában. Előadása szerint a bácskai tartománynak ez évre tájfajta szarvasmarha beszerzésére még 300.000 dinár áll rendelkezésére, amelyből pirostarka törzsbikákat, tehéneket és üszöket kíván beszerezni. Törzsbikákat kívánatra ingyenes tartásra is szerez be, míg tehéneket, üszöket kedvezményes áron tenyésztő egyesületeknek, községeknek és magántenyésztőknek kívánás szerint bel- vagy külföldről.

Hosszabb eszmecsere után a szakosztály elhatározta, hogy felhívja a tartományt, hogy a 300.000 dinárt teljes összegében bocsássa a szakosztály rendelkezésére annál is inkább, mert a községeknek és magántenyésztőknek kiosztott állatok távalról sem emelik akként tartománybeli szarvasmarhatenyésztőket, míha az összes beszerzendő tenyészállatot a szakosztály által betörzskönyvezett gazdaságokba helyeznék ki, ahonnan néhány éven belül nagyobb számú fajtisza tenyészanyag kerülhet kiosztásra. A tartomány 1929-re 500.000 dinárt vett fel költségvetésébe tenyészmarhavásárlásra. A szakosztály felhívja a tartományt, hogy ezt az összeget is osztolja a 300.000 dinárhoz s így tegye lehetővé 50—100 darab tisztavérű simmentali tenyészbika-tenhén és üsző importálását.

Inhoff József igazgató-előadó jelentette, hogy az eddig törzskönyvezett tehének és üszök száma meghaladja a 250-et, így szükségessé válik egy teletest ellenőrző szakértő alkalmazása, aki havonta kétszer a fejeznél jelen van, a törzskönyvi piabb adatokat bevezeti és az okszerű feiés és takarmányozás iránt utalgatást ad.

Pinkovics József szuboticai földbirtokos borzderes allgani tenyésztését is fel akarja vetetni a szakosztályi törzskönyvébe. A szakosztály hozzájárult Pinkovics javaslatához azzal, hogy ezek a törzskönyvek a pirostarka marháétól teljesen elkülönítve kezelendők.

A szombori mezőgazdasági börze heti jelentése

Az üzletben a hét folyamán nagy élettelenység volt amit legnagyobb részt az a körülmény idézett elő, hogy a forgalom Bosna-Bródon át majdnem egy hónapja le van zárva és így a boszniai, hercegovinai, montenegrói és a dalmáciai passzív vidékek teljesen el vannak zárva a vojvodinai és a szlavóniai gabonapiacoktól. Ennek következtében természetesen gabonakereskedőink és malmaink téltlenségre vannak kárthatva.

A *buzádrakban* nem volt lényegesebb változtatás és 240—242 és fél dinárért volt áru a piacon ab bácskai feladóállomás. Egyes nagyobb tételeket későbbi terminusokra kötötték és a forgalom a héten 284 vagon eredményezett.

Tengeri lényegesen ellanyhult, miután a kereskedők félnek, hogy ilyen közlekedési viszonyok mellett — még ha lehetséges lesz is vagonokhoz jutni — esetleg hetekig fog tartani, amíg a nyers tengeri rendelkezési állomásra megérkezik és tekintve, hogy az idej tengeri ugvis elég nyirkos és igen csekély ellenállóképességű, számolnak azzal, hogy az egészségesen berakott tengeri is romlott állapotban fog megérkezni. Ennélfogva a decemberi tengeri ára egész 240 dinárig ment vissza, a prompt tengeri ára pedig 234 dinárig, a száritott tengeri ára pedig — amely már a 300 dinárt is elérte — e héten egész 260—262 és fél dinárig volt kapható ab bácskai feladóállomás. A passzív vidékek tengeri szükségleteiket most már a közlekedési viszonyok folytán is kénytelenek külföldön áruval fedezni, ámbár az amerikai tengeri drágább, mint a belföldi, azonban mégis terminusra szállítható. A lehetetlen közlekedési viszonyok természetesen mérhetetlen károkat

kozhatnak nemcsak a kereskedelemnek és a malomiparnak, hanem nagymértékben fokozza a külkereskedelmi mérlegünk passzivitását is. Az e héten kötött 284 vagon tengeri főleg spekulatív természetű későbbi terminusra üzletekre vonatkozik.

BELFÖLD

Uj franco-jugoszláv kereskedelmi cég. Beogradból jelentik: Az elmúlt napokban a beogradi kereskedelmi bíróságnál új céget jegyezték be, amelynek az lesz a hivatása, hogy a francia és a jugoszláv kereskedelmi kapcsolatokat kibővítsé. A cégnek Comptoir Franco-jugoslave pour L'Indusire et le Commerce a címe és Beogradban van a székhelye, alaptőkéje 15 millió dinár. Tizenötezer darab részvényt bocsátanak ki ezer dináros részjegyekre felosztva. A társaság igazgatóságába a következők tartoznak: Louis Marlihue, Szavcsics Milos, Imbs Eduard, Kojics Dragutin, Macc Henri, Mihajlovics Ilija, Albert Brid, Paul De Tomason. A társaság igazgatóságában a legkülönbözőbb politikai pártárnalathoz tartozó politikusok vesznek részt.

Végre befejezik az új parlament belső építkezését. Beogradból jelentik: Az elmúlt napokban tartották meg a parlament felépítésére kiküldött bizottság ülését, amelyen a parlament belső berendezésével foglalkoztak. Amint értesülünk a svéd kölcsönből ötven millió dinárt a parlament berendezésére fordítanak. A beérkezett ajánlatok közül a zagrebi Bothe és Ehemann cég ajánlata volt a legkedvezőbb és még csak egyes részletkérdést kell a céggel a parlament bizottságnak rendbehozni. A parlament belső berendezését különben hazai cégek fogják elvégezni, kivéve a központi fűtést és a telefon munkálatokat. A munkálatok már december elsején megkezdődnek és ha minden jól halad, akkor két esztendőn belül Jugoszláviának új és szép parlamentje lesz.

Miért szakadtak meg a csehszlovák-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások? Beogradból jelentik: A Prágában megszakadt csehszlovák-jugoszláv kereskedelmi tárgyalások nemcsak a gazdasági életet, hanem a jugoszláv politikai életet is nagyon károsan érintették. A jugoszláv kereskedelmi delegáció Prágában aláírta ugyan a konzuláris konvenciót és a kereskedelmi szerződés általános részét, azonban ez az általános rész tarifális konvenció nélkül nem ér semmit sem. A csehszlovákok a tárgyalások megszakítását azzal magyarázzák, hogy a csehszlovákiai községi választások miatt nem érnek rá kereskedelmi tárgyalásokat folytatni. Beogradban nagyon jól tudják, hogy a csehszlovák indoklás csak frázis és mert a csehszlovákokra a jelenlegi helyzet fentartása nagyon kedvezően jön és nem akarnak a mostani helyzeten változtatni, mert ebben az esetben Jugoszláviának igen nagy koncessziókat kellene adniok.

Rendelet az utazókról. A belügyminiszterium már régebben utasította a rendőrhatalóságokat és a csendőrpáncsnokságokat, hogy a kereskedelmi utazókat munkájukban ne zavariák. A kereskedelemügyi minisztérium most kiadott rendeletével úgy szabályozza a kérdést, hogy a kereskedelmi utazók, kereskedők, gyárosok lakóhelyükön privát helyeken is megjelenhetnek áruikkal, lakóhelyükön kívül azonban csak olyan kereskedőket és iparosokat látogathatnak, akik ugyanolyan áruk árusításával foglalkoznak, magánosokhoz azonban csak hívásra mehetnek és oda is csak mintát vihetnek, árut nem.

A noviszadi tőzsdebetanács ülése. Noviszadról jelentik: A noviszadi tőzsdebetanács, november 27-ikén délelőtt fél tízkor ülést tart, amelyen a folyóügyeken kívül néhány tőzsdebíróági ítélet ellen beadott felebbezést tárgyalnak. Az ülésen dr. Dungserszki Gedeon a tőzsdebetanács elnöke fog elnökölni.

Nemzetközi mintavásár Brüsszelben. Brüsszeli követtségünk értesítése szerint ott jövő évi április hó tizedikétől huszonnegyedikéig tartják meg a nemzetközi mintavásárt. Követtségünk ezuton is felkéri az érdekelteket, hogy ezen vásáron minél nagyobb számban vegyenek részt. A külföld részéről már most is igen nagy az érdeklődés a vásár iránt.

ÜZLETI KÖNYVEKET

jó papiron,
szép és tartós kötésben
készít a

MINERVA-NYOMDA, SUBOTICA

KÉRJEN VJANLATOT

A Pyram titka:

a speciális nyersanyag, amit egyetlenegy más cipőkrémgyár sem ismer.

Pyram növényi paszta

TÁRCA

Egy kritikus albumából

Irta: Beadeker

Vannak emberek, természetesen férfiak, akik nagyobb társaságban igen jól beválnak, de kettesben (*en deux*, — ahogy a francia mondja) egyenesen elviselhetetlenek, s ismét mások, akik ha egyedül vannak velünk, valósággal elragadók, társaságban ellenben rettentő unalmasak.

Nők, ha csak egy kicsit csinosak, kettesben kellemesebbek mint nagyobb összejöveteleknél. Ez persze férfiúi szempont, amelyet a másik nem annál kevésbé irhat alá, mert az egyáltalában nem lelkesedik csinos nőkért.

Valamelyik francia író (alighanem Marcel Prévost) állította egyszer, hogy a magányosság önzővé és terméketlenné teszi a szellemeket. Azt hiszem, ez a mondás csak az önzőkre és terméketlenekre áll, akik persze elzárkózottságukban még önzetlenebbekké és még stéril-ebbekké lesznek. Az önzetlen lélek s a termékeny szellem még Robinzon szigetén is fog alkotni valamit, s bármily elkülönésben él az embertársaitól, ott is a javukon dolgozik. Beethoven tulajdonképpen nagy magányosságban élt, s az öreg Edison is eléggé elzárkózik az emberektől, — mégse lehet őket önzéssel vádolni, s még kevésbé azzal, hogy terméketlenek voltak.

Egy elkeseredett embernek, a nagy német költőnek: Hebbel-nek van egy följegyzése, amely körülbelül így szól:

— Társaságban szellemességet kifejezni épp oly lehetetlen mint az ebédloasztalon zongorázni.

A társaságtól függ és — persze — a szellemes embertől. Vannak társaságok, amelyek egyenesen melegágyai a szellemnek, s vannak elmesés emberek, akik társaságban is tudnak szellemesek lenni. Korteszgyűlés meg kártyázókompanyia persze nem való arra, hogy esprít-t próbáljanak a terméketlen kövesföldjén tenyészteni, — ott valószínűleg Liszt Ferenc vagy Anatole France is hiába szellemeskedett volna. Ellenben akadnak hála Istennek, társaságok, ahol nem kevésbé lehet elméskedni mint Blüthner-zongorán

rán klavirozni, s vannak emberek, akik csakis akkor tudják a szellemüket ragyogtatni, ha nagy hallgatóság figyel föl rájuk.

Kiderül, hogy minden aforizmának, még ha Hebbel gondolta is el, van valahol egy kis hübnere, s ha nem is áll éppen az ellenkezője, de úgy se igaz egész terjedelmében, ahogy az elgondolója föllállította.

Társaságban a többség rendszeren jó üzletet s a kisebbség rossz üzletet csinál. Jól jár és nagy szellemi hasznot söpör be a tömeg, amely kap anélkül, hogy cserébe valamit adna. (Az a része a társaságnak, amelyet a »kiválasztottak« mulattatnak.) Ellenben hiába fektet be tőkét az a néhány ember, aki ad anélkül, hogy viszonzásul kapna is valamit. (Aki az elmésségükkel szórakoztatják a többi.) Egy ilyen »rövidebbethuzott« ember felelhette, amikor kérdezték tőle, hogy mulatott azokkal, akikkel együtt volt:

— Mit mondjak? Ha könyvek lettek volna, nem olvastam volna belőlük egyet se, de mert emberekként mutatták be, el kellett viselnem őket.

A társaság eszméket s témákat ad, de csak a magányosság képesít arra, hogy azokat megirhassuk. Az írónak mindkettőre, társaságra és magányra egyaránt van szüksége. S boldog az, aki akkor lehet társaságban, amikor eszmékre van szüksége, s akkor vonulhat vissza a magányába, amikor azoknak a földolgozására kerül a sor. Meglátszik az írón — és éppen nem válik a megítélése előnyére — ha mindig magányban él, s még inkább, ha állandóan társaságban mozog.

A magányosságnak előnye és hátránya az, hogy az ember többet kénytelen gondolkodni, s a társaságé, hogy többet muszáj neki élni. A leg-harmóniásabb élet talán azé az embertársunké, aki annyit tartózkodik társaságban, hogy eleget éljen, s annyi időt tölthet egyedülségben, hogy legyen elég ideje gondolkodni.

Boldog, aki a magányt keresi, boldogtalan, aki oda kényszerül.

A legjobb társaságnál is jobb az a magány, amelyben az ember jól érzi magát, s a legrosszabbnál is rosszabb az, amelyben az ember elégedetlen.

Az ember tulajdonképpen a legnagyobb magányosságban se él egészen egyedül. Hát ő maga: senki?

Társaságban egy szerencsés hiba könnyebben csinálja meg valakinek az utját mint egy erény, amely abban a társaságban nincsen a helyén.

Nincs az a társaság — a legelőbbkelő se, — amelynek nincsenek előítéletei és korlátoltságai. És nincs az a társaság — még a matrózoké és napszámosoké se, — amelynek nincsenek arisztokratikus velleitársai. Mihelyt társaság, ha százszor korcsmai vagy csapszéki, már arisztokratikus.

Ha magányba vonulunk, arra vigyázzunk, hogy az csak időleges pihenés legyen és ne örökös sir. A közönség nagyon hajlandó azt az utóbbinak tekinteni és — ha kényelmetlenek vagyunk neki — óhajtani.

Ha társaságban élünk, elnézőknek kell lennünk az embertársainkkal szemben, — már csak azért is, hogy ők is lenézéssel legyenek irántunk. Ettől a feszélyezettségtől meg vagyunk óva, ha csak magunknak élünk. Önmagunk iránt nem kötelező ez az elnézés, sőt óhajtandó, hogy ezzel a kellemetlen emberrel szemben mentül szigorubbak legyünk. Hátha ily módon megjavul egy kicsit?

A társaséletet valaki igen helyesen *idő-agyonütés*-nek nevezte. De hát — ki tehet róla? — van az időnek oly része is, amely csakugyan nem való egyébre mint arra, hogy agyonüssék.

Aki társaságban unatkozik, annak bátran tanácsolhatod, hogy magányba vonuljon, de aki itt érzi magát rosszul, annak nem adhatod azt a tanácsot, hogy menjen társaságba. Mert kérdés, akarja-e ez őt befogadni?

A magány jó iskola annak, aki tud és szeret gondolkodni, s a társaság is helyes tanulólakalom annak, aki az embereket könyvekként olvassa.

Pullowerek, valódi Jäger-a'sóneműk, férfi-, női és gyermek-keztük, gyapjuharisnyák nagy választékban legolcsóbban Braća Stipančević Srebrotica, Aleksandrova ul. 9. (Korzo)

Röhögést

és mellbetegségeket a lebiztosabban gyógyít a SIROPEN. Minden gyógyszeriarban kapható

Orvosi szakvélemény:

Svet. Trajković,
CAR DUŠAN

gyógyszertára, Beograd

Az Ön SIROPEN-különlegesét a praksisban a legszebb eredménnyel alkalmazom mindennemű tüdőbetegség esetében és azt a legmérebben ajánlhatom különösen fiatalabb betegeknek a tüdőgyulladás harmadik stádiumában és bronchit szes megbetegedéseknél.

Sijarinska Banja, 1928 március 14-én.

Dr. B. E. Dj. Popović,
fűrdőorvos

11643

SZÉNA

ab állomás Gardin vagy Brod

100 kg-ként 115 din. árban

DIÓ

kg-ként 7-50 din. árban

MÉZ

pergetett kg-ként 20 din. árban

12163

nyers MÉZ

kg-ként 14 din. árban

kapható

REIN MÁRKUS

BROD n/s.

MERCEDES

írógép a vezető
márka

Komoly és szolvens
rayon-

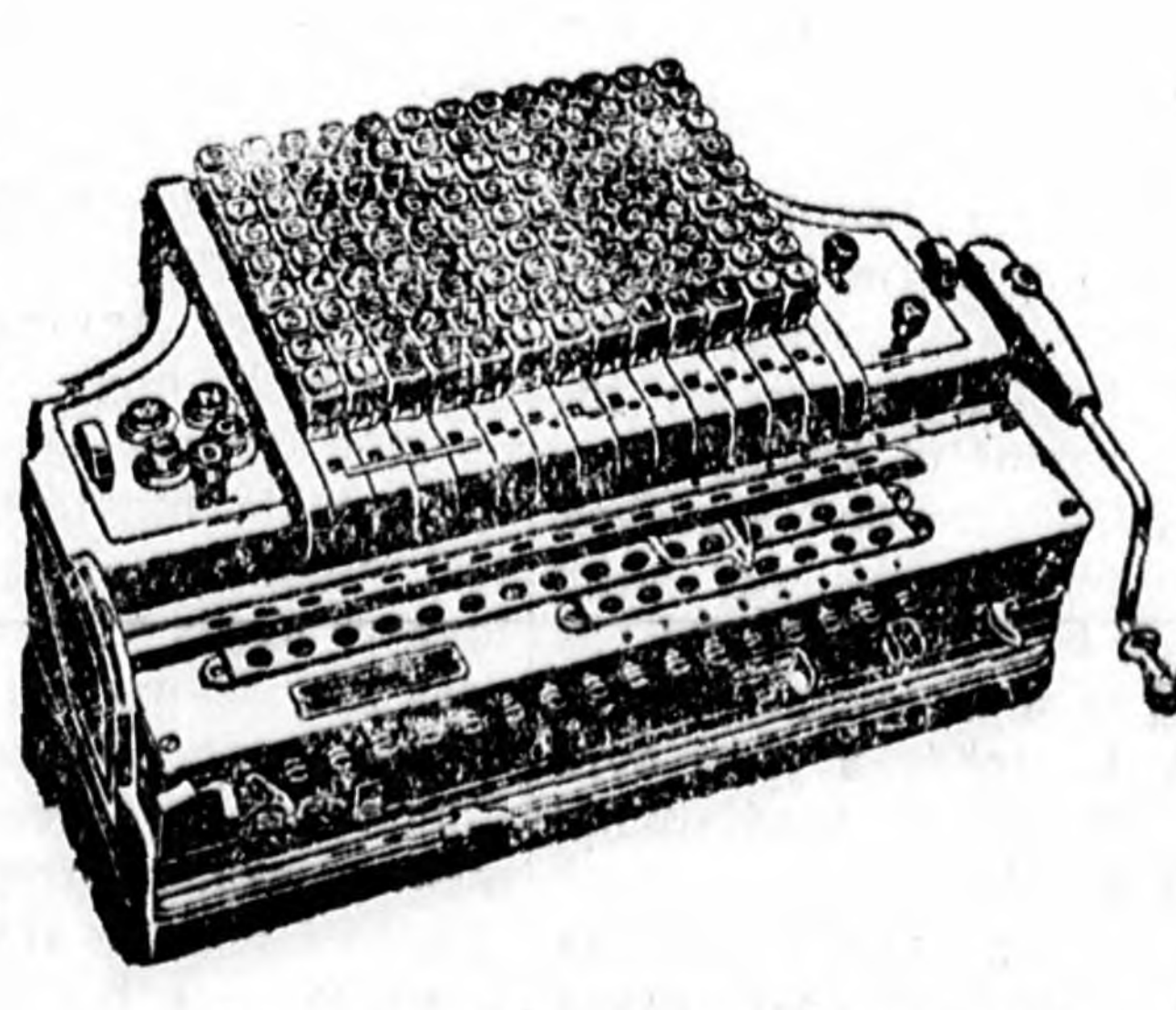
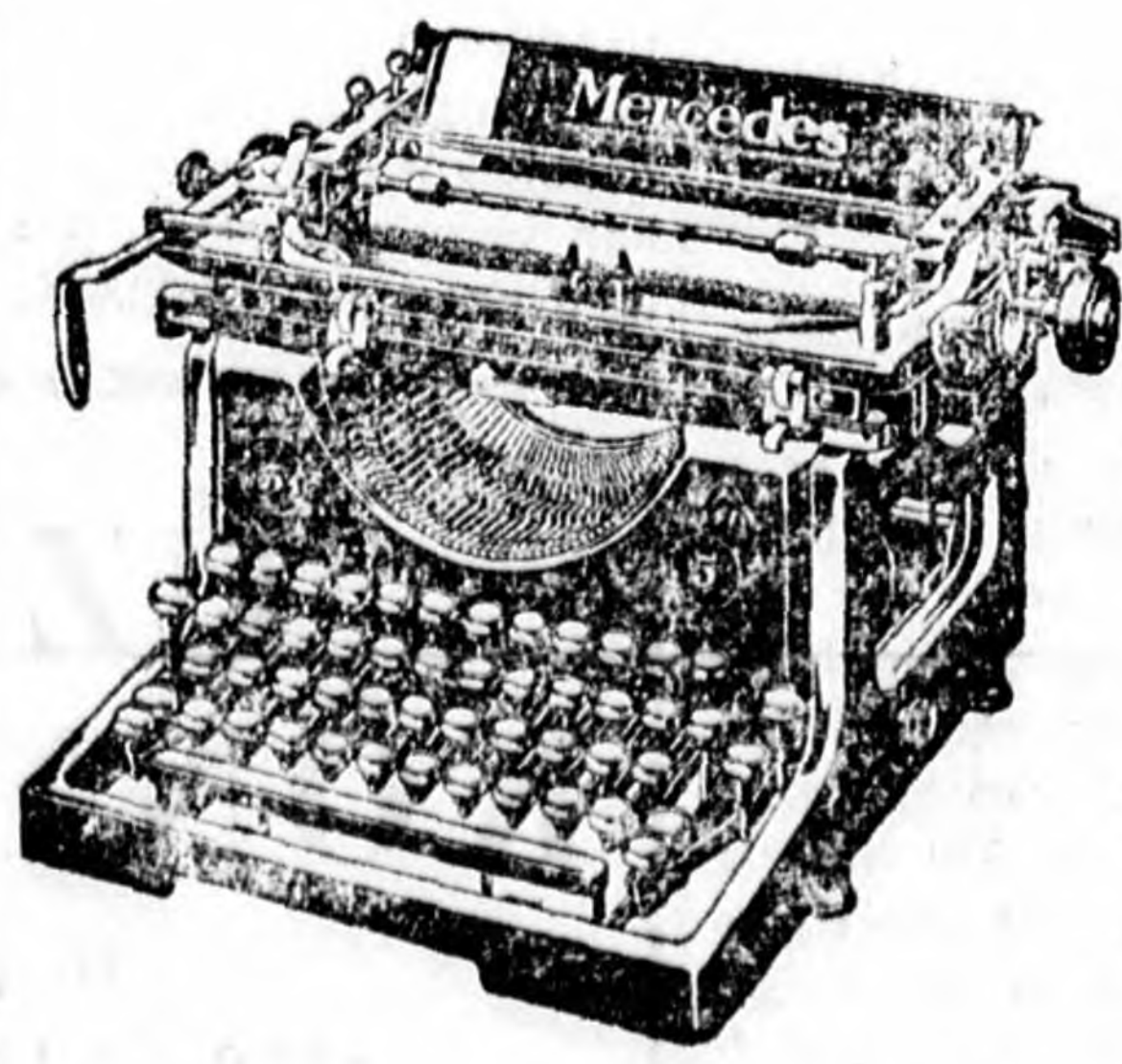
képviselő-
ket keres

„MERCEDES“

ZAGREB,

Nikolićeva ulica 14

Telefon 26-14

A XX. század csodája

Az egyetlen modern gép,
amely cirilicával és latinicával ír

Uj modern zongorák 15 500,—
pianinók 13 500,—
dinártól

Raab Károly fia
cégnél SOMBOR, részletfizetés mellett. Nagy választék elsőrangú világmarkákból u. m. Steinway, Bösendorf, Förster, Lauber erste Produktiv Singel és Stelzkamer

Rózsá-fehér és Voltman-rózsá-

burgonyát,
babot,

Steier fajalmát,
préselt szénát

dughagymát, hagymát,
fejeskaposztát vagon-
számra és kisebb tétel-
ekben legjobban és
legolcsóbban szállít
bármely állomásra
franko

Léderer Jenő

bank és bizományi ünete,
főszék és gyümölcs-transport-
export.

Novi Sad, Vilegov trg 7.
Raktár Temerinska ulica 38.
Telefonszám 22-14. Sörgö-
cím: Léderer

A legjobb Mährisch-Ostrauai koks és porosz kályhaszén

bármily tételben „Ignis“ Wirth tüzianyag kereskedésében, Paliči ut 6 — Telefon 503

NYILT-TÉR

Alulírottak a mai napon megvettük Zsárkó Sztanisity srbovári kereskedő vas- és fűszerüzletét. Felhívjuk nevezett hitelezőit, hogy vele szemben fennálló üzleti követeléseiket velünk legkésőbb 8 napon belül közöljék, mert a később beérkező bejelentésekért felelősséget nem vállalunk.

12288 Pentz Ferenc és Társai.

Nyilatkozat

Kötelességünknek tartjuk a nagy nyilvánosság előtt elismerésünknek kifejezést adni a »DUNAV« biztosítótársaságnak páratlanul előzeny eljárásáért, hogy a folyó hó 19-én történt tüzkárunkért már folyó hó 20-án délelőtt, azaz 24 órán belül lelikvidálta és a teljes biztosított összeget azonnal kifizette, miáltal megmentett a tönkremenéstől és lehetővé tette, hogy kis házuk felépítéséhez azonnal hozzákezdhessünk.

Subotica, 1928 november 20-án.
12286 Vig Pál földmives,
Orčić Béla timár.

Zsifkovics Jovánne házát vegyeskereskedéssel együtt Csurogon megvettem. Követelések november hó 30-ig vétetnek figyelembe.

12225 Rozsi Károlyné
Vranjevo

JO BUTORT Suboticián bizalommal legolcsóbban üzletében vehet
ERDÉLYI
Győződjék meg vételkötészettségéért! KÖL. IV., Bene Sudarevičeva ulica 4

Vezérképviselő:
Schossberger Adolf
Novisad

Orosz-svéd
TRAPEZ
Hó- és sárcipők felülmulhatatlanok!

Esti teájához használjon kizárólag
ORIENT-kekszet
Naponta friss sütés. Elsőrendű kávé, Naponta friss burgonya és hákényér.
MAYER ALFRÉD villanyerőre berendezett sütőjében
Subotica, Kakos iskolával szemben

„ANKER“

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ R. T.
WIEN

BEOGRAD igazgatóság ZAGREB
Alaptőke 465 millió dinár
Fiók: SUBOTICA

Rudičeva ulica 1. (Labor-palota)

Vállal:

**ÉLET-,
BALESET-,
TUZ-**

BIZTOSÍTÁSOKAT A LEGELŐNYÖSEBB FELTÉTELEK MELLETT

Helyi- és vidéki képviselőket felvesszünk

Köszönöm!
Csak eredeti
OLLA-t kérek!
Bebizonyíthatóan a legelőnyösebb!

Hölgyeim!

Önmagának ellensége, ki idejekorán nem ápolja és nem védi arcát. Egyedüli szere a Kovács-féle

**Nagyenyesi Arckenőcs
és Borax-szappan**

Kapható mindenütt. - Főtelérül nagyban és kicsinyben
DROGERIA HERCL SUBOTICA
Aleksandrova ul. I. Telefon: 165

A BŰVÖS TALLÉR

A „BÁCSMEGYEI NAPLÓ“ EREDETI REGÉNYE
Irta: Somlay Károly

I.
Ősz utoljára volt. Mélységes szomorúság ömlött a tar mezőkre. Egy éjjel százával nőtt ki a fonnyadt réteken a kikirics. A fagyöngyös tölgyön a küllőharkály feje pirosodott; a kecskerágóbecerkokon fehér farku kis őszapók és csizék ugráltak. A fűzes felett vastag köd párállott.

A levélhullató fák gallyai közül már látszottak az üres madárfészkek. Nyári lakóik valahol a Gibraltár sziklás partjain pihennek, vagy talán a tenger felett utaznak a déli hazába.

A legelőről jászol mellé fogták a gulyát és a ménest és a nagy darab ősföldnek a kutyákon utazó szürkesas lett a gazdája.

A szőlővel beültetett Kányadomb palotája, a csőszkúnyhó is üres. Nem lobog tüzecke a horogfára akasztott üstke alatt, amiben vacsorát szokott főzni az öreg Laci bácsi, a venyiresorok hűsítő ősre. A csősz szegődés Gyöngyös Mihályig levén érvényes: ahogy a kopolyák szélein barnulni kezdett a mocsári lükköny és a vizenyős partokon lila fejét kidugta a kikirics, Laci bátyó is beköltözött a faluba a pölöncsérkorong mellé. Ősztől tavaszig fazekakat, szilkéket és más agyagedényt mesterkél.

Lila felhők húzódnak a dombról a Tisza felé. Hajtja őket a szél.

A lokomotív izgatott villanással suhan el a falu mellett. Pillantásra sem érdemesíti a kis téglaházakat, amelyek itt a berek alatt háromszáz év óta morogják a vétót a diadalmas hódítóknak, a haladó műveltségnek.

A cseréptetős házakban tanyás gazdák, a

náddal fedett vályogvisekben zsöllérek, dohánykertészek laknak, akiket itt a Tisza mellett kukásoknak vagy gányóknak neveznek. Csupa vafejű magyar lakik itt.

Valamikor félsarkantyus kurtanemesek laktak a faluban. De a nemzeti urak elfogytak, lekoptak. A faszindelyes kuriák romjai ákácok és elvadult cserjék között álmodoznak a multról. Az elhagyatottság, a pusztulás szinte zokog belőlük. Az a kettőhárom, — aki itt maradt szomorú mementónak a tekintetes urak közül, — azt sem tudja, hogy miből él. Az egyik orvadász, a másik lókupec, a harmadik ügyes kártyakeverő, zslugás.

Most már egy egésztelkes paraszt a falu birája. Akkurátus, keményfejű vaskezü ember, aki rendet tart mindenben.

A házak ablakaiban muskátlik és fuksziaák zöldelnek a csipkefüggönyök alatt. A tanyák szériuskertjeiben nagy kazlak, duzzadó szénaasztagok barnulnak.

Az istállóban félvérű lovak, nemesfajú tehének, csákószarvu ökrök ropogtatják a jó eleséget. A gazdák pénzkapari, fősvény emberek. Igencsak szopogatiák evéskor a csontokat. Összeadnak, sokszoroznak, kivonnak; osztani azonban nem szeretnek, legálább nem szívesen.

Reggledik. Néhány öregasszony csoszog ki a templomból. Fázósan burkolóznak a himzett bekecsbe, de azért meg-megállnak, hogy elmondják egymásnak a friss híreket.

A faluháza előtt néhány gazda pipálgat. A birót várják. Az emeletes iskola kapujában, mint hangyák a fészkek körül, sürgölődik az ifju nemzedék, a fiúk és a kislányok. Várják a csemetét.

A község háza nagy tanácsszobájában az öreg Móri hajdu takarít. Sipkáját a fejebujára taszitva, törülgeti az iratokkal és nagy adókönyvekkel telerakott asztalon.

Az uccán vidám fütty hullámszik. A vén hajdu pillanatra felfigyel. Mosolyog.

— Olyan vigan van megint ez a koc-

maszemét, mint a lakziból jövő kuvasz. Bizonyosan a Lebukiban leste csap mellett a potyát, — dörög, aztán folytatja munkáját.

Az öreg jóll sejtett. Néhány perc múltán egy fiatal férfi toppan a szobába. Gémtoll van a sapkája mellett, a hátán pedig szijjra akasztott dob fityeg. Kissé mintha italos volna.

Zsiga volt, a második hajdu.
— Aggy' Isten jóreggelt, Móri bátyám. Gyenge vagyok, mint az őszi légy, — mondja lomhán és a dobot a sarokba lökve, cigarettára gyújt.

— Látom, hogy megint legyengültél, — dörög az öreg.

— Nagy, ménkünagy az én trapáciom, Móri bátyám. Le is ülök ide a padra, mert alig állok a lábamon. Hajnal óta járom a falut a dobbal.

— Mintha nem tudnám, hogy reggeli harangszó óta a Lebukiban csinompalkóztál néhány naplopó dohánykertésszel. Tele van a kobakod italgözzel... Maholnap kiáznak a fogaid.

— Ne záporokodjék már, no... Ami igaz, az bizony igaz, hogy az én dajkám a literes üveg. Nem vagyok biz' én a vizivás apostola. De hát se kicsinyem, se nagyom, se hétnyelvű feleségem, házisárkányom. Leszállt bizony már bennem ma is néhány deci fain sustorgó... De az nem baj, ha bor megyen az ember fejébe; bezzeg öreg hiba lenne, ha viz menne beléje... Hát azért nem iszom én vizet, az Isten akárhová tegye.

— Untalan csak részegeskedel. Lesed a potyát. Másból élsz, mint a veréb. Hogy nem ég ki a szemed a szégyentül.

— Részegeskedem? Az se igaz. Nem az a részeges ember, aki sokat iszik, hanem, aki keveset bír... Aztán ha ittam is, meg-szolgáltam. Hajnal óta járom a helységet a dobbal.

— Aztán mit hirdettél, te faluheréje?
(Folyt. köv.)

Tessék figyelni! Hurka, kolbász, disznósajt, ez nem felvágott A legfinomabb felvágott ára valóban 28— dinár. Tessék erről meggyőződni. Sertésus kg.-ként 16— dinár hentesüzletében, Rudics utca

Megfiatalítja 20 évvel a FÉRFIFEJ-védjegyes SCHNEWEISS hajregenerátor, mely visszaadja az ősz haj eredeti színét! Biztos hatás. Abszolút méreg- és ólommentes. Kapható minden drogeriában, gyógyszer- és illatszerárban. Ahol még nem kapható, 40 dinár beküldése mellett bérmentve szállít két üveggel az S. H. S. képviselő.

Balla drogeria V.-Beckerek

J. M. OVADIA
beográdi ügyvéd irodája
a „LUKSOR“ palotában
(Balkanska 8—10) Telefon 15—48

VIGYÁZZON!
NE VEGYEN MÁS KÉKITŐT,
MINT CSAK A
„KOLMAN“
FÉLÉT

Mezőgazdasági gépszakmában jártas, hosszabb gyakorlattal bíró, németül, szerbül is beszélő utazót keres
előkelő vállalat
Ajánlatokat eddigi működés és referenciák megjelölésével „Traktoreladó 8759“ jeligére
Publicitas A. G. Zagreb
Gundulićeva ulica 11 kérünk

Pharma-szappannal
Ez aztán öröm!
Amióta a fejemet naponta mosom, a hajam többé nem hullik, hanem újra nőni kezd, a fejbőröm megerősödik és nincs többé fejkorpám

„Lamico“
Beograd, Obilićev venac 44

Mező szőlőoltványt vásárol, tek nise meg szem lyesen szőlőoltványt lepemel, hol a legprimább esőszerű olványokat, amerikai vadalanynya oltva, jutányos árban szerezheti be

Sévár László
miaszölő- és söfővnyelepe
Petrovaradin, Bakačeva ulica 523.
Ugy az alany, mint a paj tisztaságért teljes árcsökkentés várható.

Kisebb iparvállalat, a szakmában egész Jugoszláviában egyedülálló, tékhiány folytán

társat keres
150—200.000 dinárral. A vállalat garantáltan kifizető. Ajánlatok és érdeklődések „Gyár“ jelige alatt Schmolka hirdetőirodához, Nevisad intézendők

JUTAVATTA
cseh áru, 50 kg-os bálákban
kg-ja 10.— dinár
bruttó nettóért. — Szétküldés utánvétellel
A. ROMANO, ZAGREB
Boškovićeve ulica 15.
Fonalak minden számban raktáron!

Az állami osztálysorsjáték sorsjegyei
kaphatók és megrendelhetők a legnagyobb és legszerencsésebb elárusítónál
Brača A. Vasić
cégnél
Beograd, Cvetni trg.
ÁRAK: Dupla egész sorsjegy 200, egész 100, fél 50, negyed sorsjegy 25 dinár. A sorsjegyeket postán küldjük az ország minden részébe és a külföldre. Visszontelárusítóknak — elsősorban bejegyzett cégeknek — magas jutalékot adunk
A 17. állami osztálysorsjáték I. osztályu sorsjegyeinek eladása december 10.-én kezdődik
Mindennemű felvilágosítással és sorsolási tervvel díjmentesen szolgálunk

Jugoszlávia legolcsóbb divatszalonja
WEINERT HERMANN Subotica,
I. Strossmajerova ulica 16.
Árak: köpnyek, kosztümök 20) dinártól
ruhák 100
aljak, bluzok, pongyolák 50
Elsőrendű, izéles és szép munkák garantálva

Legjobb Legkellemesebb Legbiztosabb
BÉL- és GYOMORTISZTÍTÓ
GYERMEKEKNEK és FELNŐTTEKNEK a

mert minden FÁJDALOM nélkül tisztít, kellemes az íze és egyben erősíti és fertőtleníti a GYOMROT és a BELEKET és elejét veszi ezzel sok komoly MEGBETEGEDÉSNEK

Ha minden étkezés után rendszeresen bevesz egy késhegynyi MAGNA-por, rendben lesz az EMÉSZTÉSE és megszűnik a kemény SZÉKLETE

Megszünteti
a gyomorsavtúltengést, a kellemetlen szájszagot, a hányingert, a felbőffögést, a gyomorégést

Gyógyítja
a BÉL-hurutot, a GYOMOR-hurutot, az EPE-bajokat, a GYOMOR-görcsöket, az ARANYERET és a BÉL-fekélyt

Minden gyógyszerárban kapható pontos használati utasítással együtt 4 dinárért

A legnagyobb szőrmeáruraktár
Niš Nikola Jovanović Beograd
Obrenovića 35 szőcsmeister Terazijske 3
Saját készítményű
női kabátok nagy választékban
szőrmevel, prémvel, a legutolsó párisi modellek alapján
Rendkívül nagy raktár PRÉMEKBEKben a legdivatosabb színekben és minden más SZÜCSÁRUBAN
Különleges szőrmejavító műhely. Mérsékelt árak. Szolid kiszolgálás. Árjegyzék kívánatra ingyen

Stanniol és aluminium fóliát
fehér, színes, phantasie, balított ecet, sárga és dezziniroott, rendkívül izéles és művészies kivitelben szállít nagyobb mennyiségűeket a gyárból, kisebbeket a helybéli raktárról a legversenyképesebb árban
Stanniolfabrik G. m. b. H., Eppstein in Taunus
SHS vezérlő, viselete és gyári lerakata
Szántó Dezső Subotica, VII., Miloš Obilića 19.
Kérjen mintát és árajánlatot!

MIÉRT?
LAKSIT-CHOKOLÁDA ZA ČIŠĆEŃE

Ennyi magán és gyermekellátás nélkül vagy más keserű szerrel, amikor a gyomortisztítást a LAKSIT-csokoládé, a LAKSIT íze és sárga kellemes, mint a legfinomabb csokoládé és semmielő fájdalom nem okoz. Elsőrendű szer olyanoknál is, akik állandó székességekben szenvednek LAKSIT a legolcsóbb szer, mert egy doboz 12 csokoládéval, amely 12-szeri használatra elég, 10 dinárba kerül. Többféle használatra és koládá van forrásban, ezért kérjen kifejezetten LAKSIT-csokoládét. Kapható minden gyógyszerárban és drogeriában. Kétszáz a legkellemesebb gyógyszerárban.

Ondolálás, hajvágás, fejmossa 8 dinár együttesen 20 dinár a párisi és bécsi diplomás fodrásznál **V. Bulajić SUBOTICA Aleksandrova 15 Prokeš-palota**

Parfimerija KAICS ajánlja különleges kölni vizeit nagyban és kicsinyben! Chypre, Ambra, Lorigan, Kaliforniai Poppy, Orgona, Gyöngyvirág, Szekfü, Jácint, Ibolya, Nárcisz, Orosz

Méz

garantáltan tiszta akác- és fraskagorai hárs-méz 5 kg-os dobozokban 170.- dinárért

A. MUDROCH

méhész Novisad, Vodnikova ulica 8. - Postaköltés és a dohoz az árba beleszámítva

Olcsóbb

lett a mazzola Engros - Detail Manó Sugár Telefon 47

FIGYLEM!

Az utazó-közönség figyelmét tisztelettel felhívom most épült, teljesen új kávéházamra és szállodámra, mely Stari-Bečején a vasúti állomással szemben van. A Mlilo-féle

„Hotel Vojvodina“ nevezetes arról, hogy tiszta, kényelmes és olcsó! Utazóknak kedvezmény! Reggeli, ebéd, vacsora és szoba csak 55 dinár. - A szálloda fürdőszobával és központi fűtéssel van ellátva. Pontos kiszolgálás, Beszélünk szerbül, magyarul és németül. - Az utazó-közönség szíves támogatását kéri Mlilo Lajos, tulajdonos

Egészséges

GYOMOR

és rendszeres étkezés az egészség legfontosabb alapja, mert ha ezekre figyelünk, mert ezzel elejét vesszük sok olyan bajnak, amelyet az állandó vagy időnként fellépő aszkarozás szokott okozni, mint pl. a felfújás, vérmelegség, gyomorfekély, bél- és májbajok, epebántalmak, epékó, a vizeleti szervek megbetegedéseinek, bérbajoknak, érelégyesedéseknek, vértisztatlanságnak, étvágytalanságnak, stb. Mindezeket a bajokat a

PURGATIN-TEA

eredményesen segít, mert ez csak gyögyerejű növények kivonatát tartalmazza. Készíti és utóvétel (egy doboz 30 dinár, 2 doboz 55 dinár) készíti a TRAJKOVIC-gyógyszertár Beograd, a Nemzeti Színház mellett.

Köszönőlevél. Köszönöm Önnek a nekem küldött gyógyteát, amely engem is és egyik barátomat teljesen gyógyított súlyos gyomorbetegséimből. Küldjön tehát nekem még 2 dobozot. Tisztelettel Milorad Cirković vonszféligyázó, Bačka Topola, 1928 október 23.

Somborban

a Bács megyei Napló részére

hirdetéseket

Dr. Szántó Miklós Apatini ut 46. vész fel. Telefonszám 341.

Holt vásárol a vidéki Suboticán

GYERMEK-KOCSI Az elismerten legjobb minőségű „BRAHA“-kocsi egyedüli árusítója: JOSO ŠTERN I DRUG, BAZAR (Gyümölcs piac)

KÉZMUÁRÚ A Vajdaság legolcsóbb bevásárlási forrása gyári szállított árak mellett elsőrangú gyár mányokból, úgymint: férfi- és nőruha és felöltő-szövetek, barchendek: flanellek, vásznak és zsebkendők. STRASSER BÉLA Vilsonova ul. 46. Fakultással szemben

ÓRÁK - ÉKSZEREK

Vajdasági polgár büszke lehetsz arra, Krekustól vett órát akaszthatsz a falra! GYÜMÖLCSPIAC 4.

TORTA SÜTEMÉNY

Naponta friss, olcsó és izletes tortát, desszertet és süteményt kaphat „City“ Bódis Lajos cukrászdájában Rudics ucca (Labor-palota)

AUTO ÉS RÁDIO Akkumulátor

készítése és javítása, minden típusú telephelyi akkumulátorok. Vladislav Wilhelm Páskova u. 2

RADIO KONRATH D. D.

rádiókészülékei olcsók, jók, megbízhatók

SZORME

Legújabb divatu szőrmék nagy választékban, valamint átalakítások, javítások legolcsóbban Morgenstern Aladár Zrinjski trg 1 szám alá helyezett üzletében kaphatók. Megtekinthető a vételki nyiszter nélkül!

TAMBURA

Mindenféle tamburahangszer és húrok legolcsóbban Kudlik Károlynál Poštanska ul. 8. Tigris-védjegyű húrok nagyban és kicsinyben

DIVAT

Őszi és téli angol szövetujdonságok megérkeztek! Összesen 1000 darab. Elsőrendű munka. Olcsó árak. JOZSO VINCE angol uriszobá, Zenede-épület. T. telefon 6-51

Őszi és téli szövet-ujdonságaim megérkeztek! Olcsó árak és előnyös feltételek! Választékos szövetraktár! Kun Jakab utóda Glasz Károly utca 21. Fra Ješe trg. Hitelbankkal szemben

Külföldi, legjobb szárított zöldség, zöldborsó, zöldbab kapható Neménji i Drug cég fűszerüzletében Subotica

Új gyermekjáték- és rövidáruüzlet Trumbićeva ulica 7. (Papucs-piac, Conen-ház) Óriási választék! Meglepően olcsó árak! Kitűnő minőség! Tekintse meg kirakatomat! Kőrösi Imre kereskedő

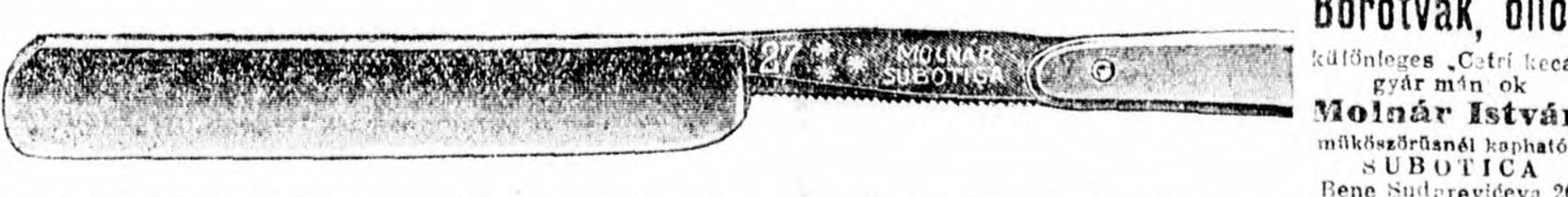
BUTORÁRUHAZ WEINER LIPÓT műbutorgyára Szentá, a Városháza alatt és a Tiszaparton Izléses munka - Olcsó árak - Gondos kivitel 109 4

Virágai gyönyörűen fejlődnek és pompásan virulnak ha Kanipos növényteléssel neveljük őket. Ár 12.50 és 42.- Din. Szorgalmasan TOJÓK aprószárnyasok nevelésére, hízalásra és baromfi-telepítésre ellen utólrhetetlen a KOKO baromfi-telepítő. Ár 10.-, 40.- és 115.- Din. Személyesen elvételre is előnyben. Phe m. Laborat. Z. Schumacher Urvak

Vendéglő Srbobranban amely évtizedek óta áll fenn, a laudó tánc hely, modern berendezéssel, licenoprávás bérlőnek kiadó, esetleg örökön eladó. Cím a kiadóban

Polvákovic Sándor cukrász Beogradski put 34 Sütemény darabja 2 din. Lakodalmi torta 40 din. 12076

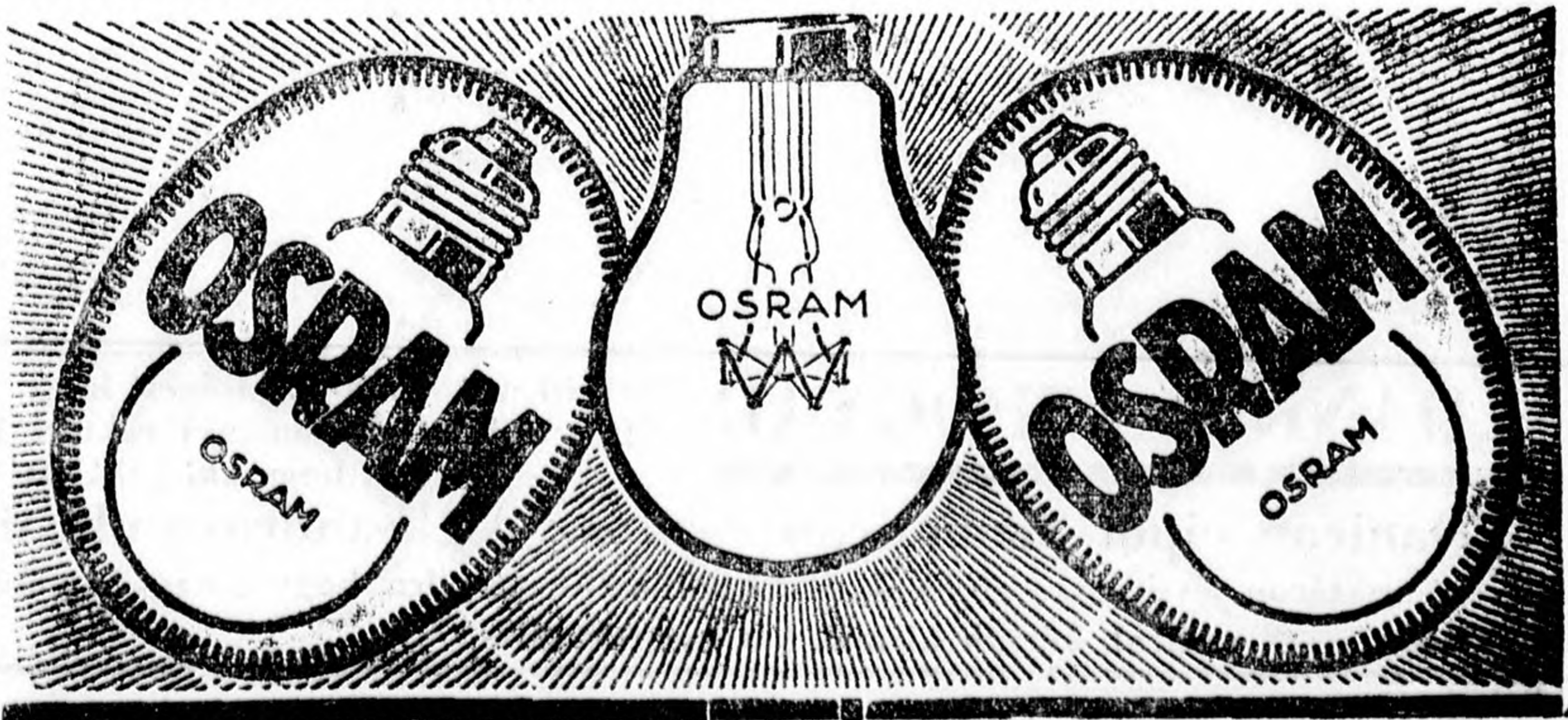
Hirdetéseket Sentán a Bács megyei Napló részére Molnár Sz. Vince könyvkereskedése vesz fel.

Borotvák, ollók különleges „Cetvi keca“ gyár mányok Molnár István műkészkészítőnél kaphatók SUBOTICA Bene Sudarevićeva 26

WEITZENFELD I DRUG Telefon 192 SUBOTICA Telefon 191

Zsineg, gabonás és lisztes zsákok, vízmentes ponyvák, szőnyegek, linoleumok, butorszövetek és egyéb kárpitos cikkek legolcsóbb bevásárlási forrása. Kérjen árajánlatot. Külön felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét nyugágyainkra, amelyek a legjobb anyagból vannak összeállítva és a legolcsóbbak az egész környéken

LIFKA-MOZI

Csütörtől vasárnapig!

2 sláger! 2 újdonság!

Amit a szülők nem tudnak

Minden rövidítés és változtatás nélkül

16 éven felülieknek

CIRCUS WILD WEST

Izgalmas cowboy-cirkus-film. Főszereplő:

HOOT GIBSON

Hétfőtől **DINA GRALLA**

A revü szépe

UFA

UFA

Modern és stílus butorokat

továbbá a szakma vágó összes munkáit készítenek az újonnan átépített **butorgyárakban**

SIPOS FIAI

Zentai ut. 3. Telefon 205.

Allandó raktár!

LEVELEZÉS

Lehám kissé megnyugodott a találkozás után, de epedve várom a viszondlást. I. 12302

33 éves csinos vidéki asszonyka 40 éven felüli kimondottan gavallér úriember barátságát keresi. Leveleket »Rövid az élet« jelígre a kiadó továbbít és azt a lapban jelezni. 12316

Éltem! Szombaton és vasárnap várta, de nem jöttél. Ha öt napon belül nem jössz vagy nem küldsz pénzt, úgy mi jövünk már haza. 12317

Elkelő izlés, masszív kivitel, szolid árak jellemzik Brauchler butorait, Subotica. Halpiac. 7211

HÁZASSÁG

Házasságot urikörökben egy bel-, mint külállamokból is, létrehozok a legnagyobb diszkrécióval. Marie Fejes, Vel. Kikinda, Nikole Pašića ul. 1591. 11992

Megnősülne 46 éves keresztyény özvegy, vegyipari műszaki gyáros, hozzáillő, komoly, független vagyonos hölgyek teljes című leveleit »Temesvári« jelígre a novisadi kiadóba kérem. Ismeretség hiányában ezután keresem boldogító élettársamat, tehát absolute diszkrécióval csak is komoly levelekre válaszolok. 12294

FOGLALKOZÁS

Házvezetőnőt keresek, ki a teljes házvezetést önállóan elvállalja. Lányi Béla kereskedő, Subotica, Majsánski put. 12252

Subás-szűcseséget felvesszék. Zednik, Bedlek Mátyás. 12270

Munkáslányok könnyű munkára felvételnek. Frankopanska ul. 8. 12290

Borbélysegéd, fiatal, azonnal felvétetik. Györgyes Lajosnál Senta, Karađorđeva ulica. 12304

Házmeesternek gyermektelen házaspár. Cim kiadóban. 12319

Agilis főképviselet keres nagy biztosító intézet Felső-Bánát részére fix fizetéssel, jutalékkal és költségmegtérítéssel. Írásbeli ajánlatok az eddigi működés megjelölésével Schmolka hirdetőirodához Novisad küldendők »Biztosító« jelígre. 12299

Házvezetőnőnek elmenne jobb megjelenésű, korrekt, szorgalmas nő, aki már volt ilyen minőségben. Megkereséseket a novisadi kiadóba kér. 12295

Manikűrősnő azonnali belépésre állást keres. Cim a kiadóban. 12186

Vidéki vállalat mielőbbi belépésre hivatalnokot keres. Modern nagy irodákban szerzett többévi tapasztalat, a szerb, német és magyar nyelven való tökéletes levelezés és legalább német gyorsírás felület. Ajánlatok »Tapsztalt 167-8« jelígre Inter-reklam, Zagreb 1-78 címre kéretnek. 12292

Fényképesség állást keres. Cim a kiadóban. 12312

Patkolókovács és gépész állást keres azonnali belépésre. Gazdálkodást is elfogad. Sombor, Brankovića ul. 67. 12283

Zagreba elmenne intelligens urinő magános személyhez házvezetőnőnek vagy anyahelyettesnek. Beszél horvátul, németül és magyarul. Szíves megkereséseket Dr. Szántó, Sombor, Apatinska ul. 46. címre kér. 12256

Manikűr praktikánsnő állást keres szerb, magyar és német nyelvtudással. Kral Erna, Pančevo, Branka Radovićeva 16. 12219

Tanoncokat felvesz Korhez hentesárnyár. 12277

Ectospánt keresek január 1-ji belépéssel. Birkás István, Subotica, Zrinjski trg 18. 12214

Kádársegédeket keresek darabszám munkára azonnali belépésre. Bergel Leo, Senta. 12220

Ügyes himzölányt és tanuló lányokat felveszek »Helen« himzövállalat, Pašićeva 7. 12192

Falínka és bor utazót keresek azonnali belépésre Szerémségre és Délbácskára. Csak elsőrendű, jól bevezetett urak jelentkezzenek igényeik megjelölésével. Cim a kiadóhivatalban. 12320

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és átmenő hirdetésnek számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Csak felbontott jelígre leveleket továbbítunk. Kérdéseküldésben válasszék meg mellékletet.

Ra táron levő össze:

kalapjaimat,

amelyek

a legutolsó divatnak felelnek meg, kiárusítom

Pogány kalapszalón

(Ljubibratić-ház, I. emelet, Hitelbankkal szemben)

35-40 éves jobb nőt másfél éves gyermekhez keresek. Hasonló minőségben jártasak, varrás és kézimunkához értők előnyben. Fényképes ajánlatokat »Feltétlen megbízható« jelígre a kiadóhivatalba kérek. 12258

VÉTEL-ELADÁS

Transzmisszió, sikszita, hengerek, lendítőkerekek, régi géprészek olcsón kaphatók. Cigliana, Szanád. 12305

35 HP fagázmotor, 6 HP szivógázmotor 4 lukas morszolóval más foglalkozás miatt eladó. Töröcsik János, Stara Moravica, postafiók 2. 12251

Tischbein-kazán, 10 légkörös, hullámos tüszekrényvel, 70 drb tüszővel, üzemképes, eladó. Nagy Sándor, Bácska Topola. 12273

Kredenc pohárszékekkel díofából, márvány lappal, réz tükrödisszel olcsón eladó. Karadžićeva 10. 12285

Elsőrendű kóser házikoszl kihordásra 850 dinárért kapható. Boska Vuica ul. 21. a gyorsúru mellett. 12287

Ház a főuton 2 lakással és 2 üzlethelyiséggel eladó és azonnal átvehető. Frankopanska 14. 12278

Eladó 210 hold föld kisebb-nagyobb parcellákban, holdankint élő és holt felszereléssel, tanvakkal. Cseh István, Surján (Bánát) 12189

Ház eladó. Három éve épült, egészséges lakásokkal, szépen rendezve. A SZAND pálya mögött. Tomićeva ul. 56. 11391

Eladó jókarban levő datatisztító Gränpel Hugé gyártmány, további egy 5 méteres cilindrszita. Horvátki malom, Stari Bečej. 12221

Bácska, Baranya és Bánát népeit Siessenek a nagy őzi kiárusításra, mesés olcsón vásárolhat finom női felöltőket, szőrmés leánykabátokat, prębundákat, bőrkabátokat, férfioltonyókat, raglánokat, gyermekkabátokat és sapkákat. **Eisler Izsónál**, Barátok temploma során. 12320

Íróasztalt, jó állapotban megvételre keresek. Cim a kiadóban. 12231

Zene-orchester, katonazene utánzattal, 3 éves, 2 m. magas, 130 cm. széles, dinár bedobásos, eladó. Nagy Sándor, Bácska Topola. 12274

Figyelem. Legjobban és legolcsóbban, csakis a »Néparuházban« vásárolhat, Conen palota, csirkepiac sarok. Amerikai rendszerrel részletre is 12263

Keresek a városhoz közel egy lánc szép, jókarban levő szőlőt. Cim a kiadóban. 12263

Legjobb saját termésű keletibai bor Prokesch Imrénél, Vilsonova 43. 12157

Kóser-vendéglő Jugoszlávia egyik fővárosában, jól bevezetve, jömenetlő, más vállalkozás miatt eladó. Szükséges készpénz 30.000 dinár. Cim a kiadóhivatalban. 12248

Eladó 16 HP szivógázmotor. 36 colos darálóval. Kohutné Bajmok, Zrinjska ulica. 12207

Hofherr-Schrantz gyártmányú 25 éves, huzatos gőzlokomobil, Hofherr-Schrantz gyártmányú 25 éves cséplőgép, 12 léörös, használt szivógázmotor, generátorteleppel, komplett, 3 léörös petróleummotor, kukoricaszár-tépcég eladók. Megérdeklődhettek és megtekinthettek. **Agrikulturánál**, Sombor. 10282

8 HP fogaskerékes magánjáró és 54 collos cséplőszekrény Clayton-Shuttleworth gyártmány, 23 éves kiténő üzemképes állapotban, más vállalkozás miatt eladó. Felvilágosítás: **Agrikultura**, Sombor. 10281

Felgári tojcsarnok, Zrinjski trg 14. értesíti a közönséget, hogy naponta kapható friss tejtermékek legolcsóbb áron szövetáruilletiesi tehenészetükből. Az összes friss tejtermékek legolcsóbban kaphatók mint saját turó, vaj stb. **Tej** litérenként 3 dinár. 12246

Falapát minden meunységben kapható. Révai Adolf, Subotica, Sokolska 2. Telefon 551. 12084

Fűszk, orvosi rendelésre haskötők, a legmodernebb kivitelben Gutainénál VIII. Ostojićeva ulica 32.

Magánjáró szivógázmotor magános vagy 48 collos cséplővel eladó. Vadócz Károly, Bačka Topola 11778

VÁROSI

MOZI

Szordától:

Hugo Viktor klaszikus regénye

A nevető ember

Főszereplő:

CONRAD WEIDT

Mary Philbin, Olga Baklanova

A film főhőse a Noir Damei toronyór monumentál filmet is

Vendéglősök figyelmébe. Jó forgalmu polgári vendéglő és szálloda a tulajdonos rokkantsága miatt és a társasviszonyból folyó perek miatt bírói árverés útján november 26-án délután Stari Bečejben a járásbíró-szágnál eladásra kerül. Kafana Sloboda, Mészáros András-féle vendéglő, Stari Bečej. 12182

Hol vásárol a vidéki legolcsóbban Szuboticán? Földes Samu ruhaárúházában (Gyümölcs-piac). Férfi öltöny már 475 dinártól. Őszi férfi raglánok már 075 dinártól. Iskolai fiu ruhák már 350 dinártól. Gyermek téli kabátok már 375 dinártól. Női felöltők már 425 dinártól. Leány felöltők már 375 dinártól. Bőrkabátok már 850 dinártól. Férfi télikabátok már 475 dinártól. Tessék meggyőződni olcsóbb mint bárhol! 9075

Szalvátoros üvegeket, literest és félliterest, keresek megvételre. **Andrija Schwarz** Subotica. 12007

Sarokház, üres lakással sürgősen eladó. Cim Lager fodrásznál, Pašićeva ulica. 12149

KÜLÖNFÉLE

Butorozott szobák konyha-használattal kiadók. **Kučačeva ul. 2.** 12284

Butorozott szoba különbejáratú, esetleg két ággyal kiadó. **Sienkovićeva ul. 11** 12318

A Fűtér közvetlen közelében két egymáshoz nyíló, elegáns butorozott szoba garderoibe (mosdó) szobával, nagy uccai teraszszal, két személynck, esetleg irodának azonnal kiadó. Felvilágosítást nyújt Dunav biztosító, Vilsonova ulica 11. 12311

Kétszobás modern lakás kiadó. **Save Tekelija ul. 48.** 12309

Háromszobás uccai lakás mellékhelyiségekkel kiadó. **Usporedna ul. 1. Gőzfűrdő** mellett. 12303

Ada-Tornyospusztán saját házában, Német János és neje, Muzslai Mária által birt szatocsüzletem visszavenni szándékozom. Felhívom nevezettek hitelezőit, hogy követeléseiket 8 napon belül érvényesítsék, mert azokért felelősséget nem vállalok. 12307

Kiadó egyszoba-konyhás lakás, egy szoba. **Harambašićeva ul. 14.** 12306

Apróhirdetések Szuboticán az Aleksandrova ulicán a Pressburger-féle üzletben, a Manojlovićeva ulicán a Rádió-Reklám irodájában, Universitas könyvkereskedés Aleksandrova ulica, Földes Samu ruhaüzletében, Gyümölcsiac, Noviszadon, Szomborban, Szentán, Veliki Bečskereken ottani fiókiadóhivatalainkban is eredeti áron feladhatók.

22 éve ismert Larucin kapszulák a legjobban beváltak mindennemű huyecsóbtalmaknál, női fehérfolyásnál. Gyógyszertárakban és drogériákban dobozonként 25 dinár. Postai szétküldés. **Blum** gyógytár, Szubotica, főpostával szemben. 11357

Egyszerűbb nőt, butorozott lakásba lakótársnak keres magányos nő. **Danatska ulica 19.** 12235

Egy szoba, konyha, kamara udvari lakás azonnal kiadó. **II. Paje Kujundžićeva ulica 86.** 12236

Fűtőren butorozott szoba december elsejére kiadó. **Sokolska (Gombkötő) ulica 2.** 12213

Borbélyüzlet, jóforgalmu. kiadó. Ugyanitt egy segéd felvétetik. **Milorad Bikić**, Senta, Vase Čarapića 29. 12231

Műhelynek, vagy raktárnak szép terem kiadó. Bővebbet Pfeifer mészárszékében Subotica, Labor-palota Rudičeva ulica. 12243

Kiadó lakás: egy szoba, konyha és faskamra azonnalra, vagy december elsejére. Bővebben I. **Vlaška ulica 6.** (Tikviczky korcsma) 12268

Vendéglőt, azonnali átvételre, elszámolásra vagy bérbe keres, személy engedéllyel bíró, óvadékképes szakember »Bömech« ügynöksége. **Bačka-Topola.** 12279

Szoba-konyha gyermektelen házaspárnak kiadó. Cim a kiadóban. 12170

Ujencok. Ha azt hiszik, hogy ujoncoztatásuk téves alapon történt, forduljanak pontos és szakszerű tanácsért a »Nemzetközi Irodá«-hoz, Subotica, Aleksandrova ulica 9. 11159

„DANICA“ CIPÓGYÁR értesíti a b. vevőközönséget, hogy az eddigi Jelašićeva-ulica 7. számú „DANICA“-féle cipőbizományi raktárt beszüntette, azért kérem a vevőközönséget, hogy aki „DANICA“-féle cipőt akar vásárolni „Danica“ cipőt Szuboticán csak az Aleksandrova ulicai „Danica“ cipőüzletben kap. A raktáron levő egyes cipők árait leszálítottuk annyira, hogy anagyérdemű közönségnek beszerzési áron adjuk. Mielőtt cipőt vásárol, kérjük kiratainkat megtekinteni! Tisztelettel „DANICA“ CIPOÜZLET